

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

CZK/EUR ↗
24,705 +0,28 %

CZK/USD ↗
23,022 +0,53 %

PX ↘
1530,21 -0,81 %

FTSE ↘
8147,81 -0,98 %

DAX ↘
18369,94 -0,68 %

BTC/USD ↘
66502 -5,00 %

Jak funguje byznys s flipováním

Sto tisíc se rychle změnilo na 1,5 milionu. Jak vypadá flipování nemovitostí? Přinášíme konkrétní příklady.

Strana 3

Zbývá nám 60 sklizní

Během lidského života může být intenzivně obdělávaná půda zbavena produkční schopnosti, upozorňuje Philip Lymbery.

Strany 6 a 7

Vodíkový „Bavorák“

Máme kompletně funkční vodíkové auto. Masovému rozšíření ale brání chybějící plničky, říká Mr. Hydrogen z BMW.

Strana 10

Speciální příloha Hospodářských novin

■ Energetika

Pro Česko jsou ideální dva nové reaktory. Jeden přijde na 340 miliard

Jaderný tendr jde do finále. O tom, kolik nové reaktory a zřejmě největší zakázka v novodobé historii Česka budou nakonec stát, zatím hovořily jen neurčité odhady. Přesnější odpověď přináší nová studie.

Jan Brož
jan.broz@hn.cz

Energetická společnost ČEZ už za pár dní pošle vládě doporučení, kdo ze dvou finalistů by podle ní měl postavit v Česku nové jaderné bloky. A kabinet by pak měl nejen definitivně vítěze potvrdit, ale také se rozhodnout, kolik nových reaktorů u něj vlastně objedná. Uvažuje přitom až o čtyřech. Fundované analýzy, kolik jaderné elektřiny bude země potřebovat a jak vysokou cenu za takovou elektřinu odběratelé zaplatí, přitom chyběly. Až doteď.

S odpovědí na zásadní otázku přichází studie Cesty k čisté a levné elektřině v roce 2050 think-tanku Fakta o klimatu, jehož materiály využívá třeba ČNB, Deloitte či ministerstvo životního prostředí.

„Očekával bych, že s tím přijde ministerstvo průmyslu, ale hlavně že to máme,“ reagoval na vznik dokumentu zdroj z ČEZ. „Co je velmi podstatné a co současné dokumenty jako Státní energetická koncepce nebo Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu neukazují, jsou ceny energie,“ zhodnotil přínos Petr Kalaš, předseda vládního výboru pro udržitelnou energetiku a dopravu.

Studie pracovala s celkem 540 modelovanými scénáři vývoje v dalších desetiletích. Z jejich vyhodnocení pak vyplývá, že jak z ekonomického, tak bezpečnostního hlediska by byla nejpříhodnější výstavba jednoho až dvou nových jaderných bloků. Tím by se mělo udržet relativně v mezích riziko, že se nákladný projekt neúměrně odrazí v útech odběratelů. Zároveň lze dva nové bloky považovat za dostatečnou pojistku pro případ, kdyby rozvoj jiných bezemisních zdrojů neprobíhal tempem, jaké stát očekává.

Pokud by nevznikly vůbec žádné bloky, znamenalo by to pro Česko nejspíš nedostatek, a tedy i výrazně dražší elektřinu. To platí obzvláště v případě, že by se nepodařilo rozjet zadržovaný rozvoj větrníků, které mají potenciál koncovou cenu výrazně stlačit dolů. Stejně tak to však může dopadnout, pokud by se Česko pustilo do příliš nákladné výstavby čtyř velkých bloků a v současnosti teprve vznikající technologie malých modulárních reaktorů (SMR) by se nakonec ukázala jako výrazně ekonomičtější varianta. Právě výstavba jednoho až dvou bloků tak ze studie vychází jako neoptimalnější volba.

Kolik bloků se vyplatí?

4 bloky

Až 4 nové jaderné bloky plánuje postavit stát.

160–750 mld. Kč

je rozmezí dosavadních odhadů ceny za jeden nový blok, které prezentovali stát i analytici.

23 eur

O 23 eur nižší může být podle studie cena elektřiny, pokud se rozjede masivní výstavba větrných elektráren.

1–2 bloky

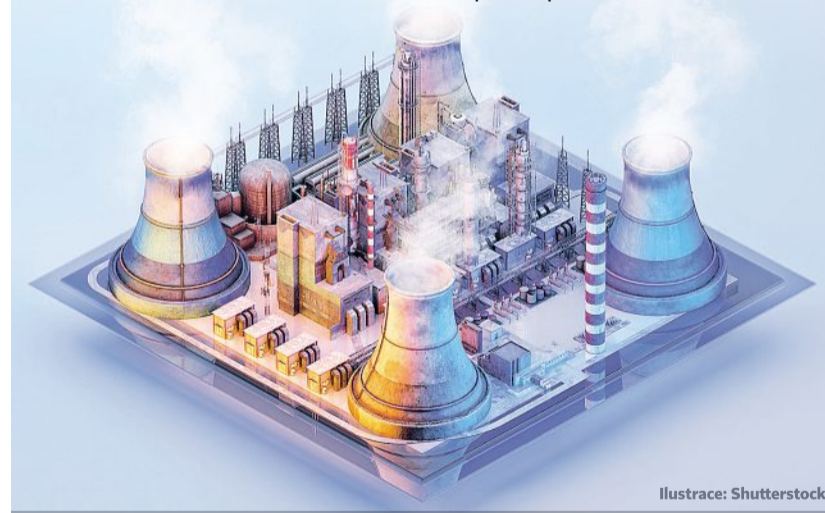
by byla varianta s nejnižším rizikem prodražení, uvádí nová studie organizace Fakta o klimatu.

339 mld. Kč

bude stát jeden blok při tříletém zpoždění ve výstavbě a se státní podporou, tvrdí studie.

2 eura

O 2 eura mohou elektřinu zlevnit podle studie jaderné bloky za předpokladu, že se výstavba příliš neprodělá.

ilustrace: Shutterstock

Jak a proč se liší ceny za jeden blok?

185

miliard korun

je cena za blok bez započtení nákladů na financování a bez zpoždění při výstavbě.

Zdroj: HN

212

miliard korun

dosahuje cena za blok, včetně financování, bez zpoždění při výstavbě.

227

miliard korun

činí cena za blok bez započtení nákladů na financování a při mírném zpoždění výstavby o tři roky.

339

miliard korun

dosahuje cena za blok, včetně financování, při zohlednění mírného zpoždění výstavby o tři roky.

Ministerstvo průmyslu nemá zatím studii k dispozici, a její závěry nechtělo proto komentovat. „Důležité pro rozhodnutí o výstavbě dalších jaderných bloků a způsobu financování je mimo jiné stanovení investorského modelu, o kterém vláda diskutuje. Ten bude předmětem rozhodování vlády o formě výstavby dalších bloků,“ reagoval vedoucí tiskového oddělení Marek Vošahlík s tím, že největší výhodou při stavbě více bloků jsou úspory z rozsahu. Podle dřívějších vyjádření ministra Jozefa Síkely může být při stavbě čtyř bloků jeden až o 25 procent levnější.

Největším problémem jádra je však nejistota, jak dlouho a jak draho se budou nové bloky stavět. Velká většina projektů nových reaktorů nabírá mnohaletá zpoždění. A to má zásadní vliv na konečnou cenu. „Čím déle se staví, tím větší jsou náklady na kapitál,“ říká hlavní autor studie Jan Krčál, který dříve pracoval pro technologický gigant Google. V současnosti se jedna megawatthodina obchoduje za zhruba 85 eur.

Pokud by se státu a ČEZ podařilo zcela dodržet všechny termíny, může díky novým blokům zlevnit jedna megawatthodina elektřiny až o 10 eur. To je však málo pravděpodobné a Česko by se v rychlosti výstavby stalo světovým unikátem.

Při relativně snesitelném zpoždění by obecně nové bloky elektřinu zlevnily o dvě eura na megawatthodinu. Pokud by však bloky vznikaly rychlostí, jakou dnes v Evropě reálně staví finalista jaderného tendru EDF, nové jádro prodraží elektřinu až o 12 eur. Ta elektrárnu Flamanville dokončuje po 16 letech stavby, u elektrárny Hinkley Point se v současnosti počítá s 13 lety. Korejskou KHNP coby druhého z finalistů autoři do studie nezahrnuli. Na rozdíl od Francouzů nemá totiž s výstavbou v Evropě zatím žádnou zkušenost, a není tak s čím srovnávat.

Studie tak poprvé upřesňuje i to, kolik by jaderné bloky mohly celkově stát. Ve veřejné diskusi se objevují značné rozdílné částky. Ty začínají u jediného oficiálního státního odhadu ve výši 160 miliard korun za blok a končí 750 miliardami uváděnými známým investorem a minoritním akcionářem ČEZ Michalem Šnobrem.

Podle Krčála je nutné cenu rozdělit do dvou částí. Jednak na cenu samotné technologie a jednak na náklady financování. Bez započtení druhého jde o takzvané „overnight cost“, tedy pokud by blok vznikl teoreticky „přes noc“. Tomu odpovídá také nejčastěji uváděná částka 160 miliard. Jelikož jde o starší údaj, v dnešních cenách by to podle propočtů projektu Fakta o klimatu odpovídalo 185 miliardám korun.

Při započtení nákladů na financování vyjde pak jeden blok na 212 miliard korun. Je však třeba zdůraznit, že jde o variantu, která počítá se státní podporou.

Pokud by se dokončení oproti harmonogramu zpozdilo o relativně příznivé tři roky, přijde jeden blok se státní podporou na 339 miliard korun. Toto číslo lze tedy označit za mírně optimistický konzervativní odhad. V případě delšího prodlení stavby na dnes v Evropě obvyklou dobu a s plně komerčním financováním by se pak cena za blok dostala na hodnoty, s jakými kalkuluje Michal Šnobl.

Železnice

První český bateriový vlak si odbyl premiéru, má ale i svoje limity

Premiéru před několika stovkami návštěvníků si v pondělí odbyl první český bateriový vlak. Představení na veletrhu v Ostravě je symbolické – právě na severu Moravy by měl od prosince jezdit. Moravskoslezský kraj ho nasadí na trať z Ostravy do Studénky a do Veřovic – v první části bude napájen z troleje, ve druhé z baterií. Plzeňská Škoda Transportation má krajské samosprávě dodat celkem 15 takových jednotek, i s patnáctiletým servisem a díly za celkem 3,5 miliardy korun.

Jde o to, že prakticky ve všech evropských zemích se elektrifikují spíše jen hlavní tratě – stavba a údržba trolejového vedení je nákladná, a pokud není dostatečně využité, tak může být paradoxně méně ekologická. Část energie se totiž v troleji vlivem jejího odporu ztrácí. Zároveň jsou v dnešním Česku často neelektrifikované jen kratší tratě, které ústí do koridorů, přitom samosprávy by rády objednávaly souvislejší dopravu z krajského centra bez nutnosti pálit naftu.

Koncept bateriového RegioPanteru to má řešit. Odbornou terminologií je to totiž vlak parciální: dokáže jezdit standardně na napájení z troleje a k tomu má na střeše i tři bateriové jednotky, ze kterých se může nějakou dobu napájet i bez troleje. Podle výrobce tímto způsobem ujede asi 80 kilometrů.

„Na podzim 2024 tu bude definitivně zpátky a uvidíte ho v provozu,“ řekl v Ostravě předseda představenstva Českých drah Michal Krapinec. Další kusy by měly přicházet do provozu postupně, sedm kusů by mělo být podle smlouvy dodáno do listopadu 2026. Pak by měly přibýt do stejného módu i další trasy – Krnov, Nový Jičín nebo Budišov nad Budišovkou.

„Elektrické jednotky jsou vůči životnímu prostředí výrazně šetrnější. Proto je žádoucí, aby na kolejích v našem kraji takových vozů přibývalo,“ uvedl náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro dopravu Radek Podstawka.

První nasazení sledují se zájmem i další samosprávy a ministerstvo dopravy – resort obdává rychlíky, tam se ale bude s ohledem na omezení dojezd hledat uplatnění hůř.

K tomu jsou tu další nevyřešené otázky. Nabíjecí stanice v obrátových stanicích vyjdou Správu železnic asi na půl miliardy. „Navíc až budou bateriové vlaky, budou muset na Správu železnic pořídit prostředky na jejich hašení. Ale zatím je nemají,“ upozornil na doprovodné konferenci o budoucnosti ředitel Výzkumného ústavu železničního Martin Bělčík.

Podobných pokusů dostat alternativní pohon na železnici je víc – koncern Alstom pracuje s vodíkovými vlaky a má je v uceleném nasazení na severu Německa v okolí Cuxhavenu.

Bateriový pohon, byť jen částečný, přitom není na českém území novinkou. Akumulátorové lokomotivy se u ČSD rozšířily už od roku 1926 a na konci 40. let dosáhly největšího rozmachu, podruhé se v Česku s bateriovým pohonem posunovacích lokomotiv experimentovalo na začátku 90. let. Vhodnější doba ale nazrála až teď.

Jan Beránek

Bateriový RegioPanter.

Foto: HN – Jan Beránek

Krátce

Finanční ředitel VW: Éra spalovacích motorů není u konce

Manažeři německého koncernu Volkswagen (VW) si moc dobře uvědomují důležitost spalovacích motorů pro svůj byznys. Vždyť v prvním letošním čtvrtletí mělo zhruba 90 procent vyrobených aut značky VW pod kapotou právě motor na benzin nebo naftu. Poptávka po elektromobilech navíc celosvětově klesá. Volkswagen tak ustupuje od své dříve oznámené strategie investovat už jen do elektromobility. Peníze tedy budou ve velkém téct dál i do spalovacích motorů.

Na konferenci pořádané počátkem června agenturou Reuters v Mnichově to oznámil finanční ředitel koncernu Arno Antlitz. Sympat peníze do „vymírající technologie“ už přitom Volkswagen neměl v plánu, miliardy eur na inovace hodlala automobilová skupina posílat už jen do oddělení elektromobility a digitalizace.

„Budoucnost je elektrická, ale minulost ještě neskončila,“ řekl Antlitz s tím, že ještě nějakou dobu éra spalovacích motorů potrvá. A jeho firma si podle něj hodlá pevně postavení v odvětví motorů na benzin a naftu udržet. VW přitom není jediný podnik, který částečně mění svou strategii. Další německý výrobce aut Mercedes-Benz se nedávno rozhodl zachovat výrobu spalovacích vozů i v příštím desetiletí.

Původním plánem VW bylo podpořit elektromobilitu do roku 2027 částkou 180 miliard eur (4,42 bilionu korun). Nyní to mají být pouze dvě třetiny tohoto balíku peněz, zbytek půjde na spalovací motory. „Naše investice do spalovacích motorů tvoří zhruba třetinu. A třetinu i zůstanou i v dalších letech,“ zdůraznil finanční ředitel VW bez dalších podrobností, na co peníze půjdou. Důvod změny myšlení je jasný: Volkswagen chce, aby jeho vozy se spalovány zůstaly konkurenceschopné i v dalších letech.

Část peněz by přitom mohla jít na vývoj hybridní technologie. Koncernoví manažeři totiž přiznávají, že budou muset v následujících letech prodávat mnohem víc hybridních aut. Proč? Důvod leží v dlouhodobém cíli Evropské unie snížit vypouštěné emise v dopravě. Všechny evropské automobilky budou muset zmenšit emise vyráběných vozů o 15 procent oproti roku 2021, jinak jim hrozí pokuty v miliardách eur. A to může být pro Volkswagen, který neprodává dostatek elektromobilů, problém.

Podle dat Spolkového úřadu pro motorovou dopravu si zákazníci na domácím trhu VW za první čtyři měsíce roku koupili necelých třináct tisíc nových elektroaut této značky. Loni to za stejnou dobu bylo

o téměř čtyři tisíce více, i když ještě nebyl v prodeji elektrický sedan ID.7, od něhož si koncern hodně sliboval.

„Rozšíření portfolia plug-in hybridních vozů je jednou z hlavních priorit Volkswagenu. Zákazníci nyní chtějí hybridy, a to i v Číně a USA,“ řekl na začátku května šéf značky Volkswagen Thomas Schäfer. To je přitom v rozporu s jeho dřívějšími plány, podle nichž měla být rodina bateriových elektromobilů ID jediným klíčovým prvkem budoucnosti německého koncernu.

Ve VW je obecně kvůli elektromobilitě v posledních měsících rušno. Neuspěla jednání o partnerství s francouzskou automobilkou Renault vyrábět levný elektromobil s cenovkou do 20 tisíc eur. Proto jej VW bude vyrábět sám. To může být problematické, protože podniku se dlouhodobě nedaří dokončit plánovaný elektromobil ID.2all, který má stát 25 tisíc eur. Skupina by jej měla představit za dva roky.

Ondřej Charvát

Konec monopolu Eko-komu? Vyzvala k tomu EK

Evropská komise (EK) vyzvala Českou republiku, aby zlepšila hospodářskou soutěž v oblasti sběru a využití obalového odpadu. Česko podle komise možná porušuje pravidla Evropské unie pro hospodářskou soutěž, protože je-

dinou autorizovanou společností pro sběr a recyklaci obalových odpadů v zemi je už více než dvě desetiletí firma Eko-kom. EK to uvedla v tiskové zprávě.

„Od nabytí účinnosti českého zákona o obalech v roce 2002 je společnost Eko-kom jedinou autorizovanou společností, která obsluhuje více než 20 000 podniků v Česku. Žádné jiné společnosti se nepodařilo získat autorizaci k poskytování stejných služeb,“ upozornila EK. Dodala, že podle jejího předběžného názoru by některá ustanovení českého zákona o obalech mohla vytvářet konkurenčním firmám významné překážky pro vstup na trh.

Mezi tyto překážky podle komise patří obtížné splnitelné požadavky pro autorizaci, jako jsou přísné smluvní a finanční podmínky. Komise rovněž upozorňuje, že společnost Eko-kom může ovlivňovat řízení o vydání autorizace jiným žadatelům, neboť má jako zavedený provozovatel přístup k žádostem a právo se k nim vyjadřovat.

„Tato opatření účinně zabránila tomu, aby jiné společnosti získaly autorizaci od českých orgánů, a umožnila společnosti Eko-kom působit jako de facto monopolní poskytovatel po dobu více než dvou desetiletí,“ uvedla komise. To podle ní omezilo rozvoj hospodářské soutěže v této oblasti.

Komise vyšetřování zahájila na základě stížnosti české společnosti REMA AOS,

která se neúspěšně pokusila o vstup na trh sběru a využití obalových odpadů v Česku. Podle EK se na tento trh neúspěšně pokusilo vstoupit rovněž pět dalších podniků.

„Českému trhu sběru a využití obalového odpadu již po více než dvě desetiletí dominuje zavedený poskytovatel. Obáváme se, že česká opatření zabránila vstupu konkurenčních společností na trh, což má negativní dopad na ceny, kvalitu, inovace i výběr. Proto jsme Česku zaslali výzvu,“ uvedla v tiskové zprávě místopředsdkyně EK Margrethe Vestagerová, která má na starosti hospodářskou soutěž. **ČTK**

USA ruší zákaz dodávek zbraní kontroverzní jednotce

Spojené státy zrušily zákaz poskytovat americké zbraně a výcvik brigádě Azov, ukrajinské elitní jednotce s kontroverzní minulostí. Informovala o tom agentura AP s odvoláním na úterní sdělení amerického ministerstva zahraničí. Kreml označil krok za „krajně negativní“.

Rozhodnutí Washingtonu pomůže brigádě Azov, známé též jako pluk Azov, překonat pověst krajně pravicové organizace, kterou její velitelé označují za ruskou propagandu. Zrušení zákazu rovněž patrně posílí bojové schopnosti brigády v obtížném období války, kdy Ukrajina trpí nedostatkem munice a vojáků, uvedla AP.

Americké zákony zakazují poskytovat vybavení a výcvik zahraničním vojenským jednotkám nebo osobám podezřelým z hrubého porušování lidských práv. Podle prohlášení ministerstva zahraničí však po důkladné prověrce „nebyly nalezeny žádné důkazy o hrubém porušování lidských práv ze strany 12. brigády Azov“.

„Je to nová stránka v historii naší jednotky. Azov se stává ještě silnější, profesionálnější a nebezpečnější pro okupanty,“ uvedla brigáda v prohlášení na Instagramu. „Získání západních zbraní a výcviku ze Spojených států nejenže zvýší bojovou schopnost Azovu, ale především pomůže zachránit životy a zdraví příslušníků brigády,“ dodala.

Po začátku ruské rozsáhlé invaze na Ukrajinu v únoru 2022 se brigáda snažila změnit svůj veřejný obraz tím, že se zbaví kontroverzí ohledně svého ultranacionalistického původu a bude se prezentovat jako efektivní bojová síla.

Vojáci Azovu sehráli na jaře 2022 klíčovou roli při obraně Mariupolu, kde řadu týdnů bojovali proti ruské přesile, v obklíčení a s nedostatkem munice. Na Ukrajině bývají oslavováni jako hrdinové, jejich odpor v mariupolských ocelárnách se stal symbolem ukrajinské houževnatosti ve válce proti Rusku. **ČTK**

Foto: Shutterstock, Reuters

Redakce HN
autori@hn.cz

■ Reality

Ze sto tisíc jeden a půl milionu. Jak funguje byznys s flipováním nemovitostí

Marek Pokorný, Jan Prokeš
autori@hn.cz

Levně koupit a draze prodat. Celem jednoduchá podnikatelská poučka zažívá v posledních měsících v oblasti realit velký boom. Do koupě nemovitostí či podílu na nich a následném rychlém prodeji se ziskem se pustily stovky lidí. A doufají, že díky takzvanému flipování zázračně zbohatnou. Slibují jim to třeba kurzy dvojice podnikatelů Maxima Ponomarenka a Juraje Sutorise, za které někteří neváhají utratit i milion korun.

Právě oni dva jsou hlavními tvářemi flipování. To je sice naprosto legální, nicméně některé případy, kdy účastníci jejich kurzů tlačí na ostatní spoludávatele nemovitostí, už nyní řeší soudy. Jak funguje tento byznys, ukazují příběhy, které HN přináší.

Počet lidí, kteří se od loňského podzimu s Ponomarenkem a Sutorisem pustili do flipovacího byznysu, je veřejně dohledatelný. Ponomarenkovy firmy – například MI Estate či RTM Management – totiž některé z tisíců podílů na nemovitostech se ziskem prodají účastníkům kurzů. Těm navíc společnost Sutoris Invest vytvoří firmu a sama si v ní nechá desetiprocentní podíl. Z údajů databáze Cribis je tak vidět, že podniků, kde drží Sutorisova firma desetinu, je zhruba 170. Jen v květnu takto vzniklo 12 nových firem.

Za půl roku patnáctkrát draž

Jak pak byznys s flipováním v praxi funguje, ukazuje například případ domu ve Vítězné u Dvora Králové. Jeho čtvrtinu koupila loni v prosinci společnost MI Estate penzijní za sto tisíc korun od matky Hany J. To, že jde o nepřiměřeně nízkou cenu, je zřejmé na první pohled – k přízemnímu domu o zastavěné ploše 170 metrů patří i 2500 metrů čtverečních pozemků. O tři měsíce později mění čtvrtina domu s velkou zahradou znovu vlastníka – od Ponomarenkovy firmy ji za 400 tisíc korun kupuje společnost Ironsmith invest, za kterou jedná realitní makléřka Hedvika Vávrová.

I Vávrová je účastnicí ročního mentoringového kurzu dvojice Sutoris a Ponomarenko. A nemůže si ho vynachválit. „Jsem s ním spokojená, dostávám vše, co jsem si zaplatila, know-how i ostatní,“ říká. Podstata je podle ní jednoduchá: „Co nejlevněji nakoupit a s marží pak prodat.“

Což je vidět i na domě ve Vítězné. Poté, co jej i s přílehlým pozemkem koupila, okamžitě oslovila Hanu J., která vlastní zbylé tři čtvrtiny a v domě také bydlí, s výzvou, ať od ní podíl odkoupí – ovšem již za 1,1 milionu korun. „Když jsem poukázala, že střecha je v havarijním stavu, tak řekla, že sleví sto tisíc, ale že to musí být rychle,“ vzpomíná Hana J.

Žena začala shánět peníze, ale pak se jí to rozleželo v hlavě. Rozhodla se, že na nabídku nepřistoupí a najala si právníka. I Vávrová (podíl mezitím převedla přímo na sebe) dala plnou moc právníkům a ti zvedli cenu i tlak – za uvedenou čtvrtinu začali požadovat 1,527 milionu korun, tedy patnáctkrát víc, než kolik matka Hany J. dostala za svůj podíl. A navíc pohrozili, že pokud za uvedenou sumu neodkoupí,

obrátní se na soud, aby spoluvlastnictví zrušil a obě strany vypořádal.

Na podobné situace, kdy někdo vydělá na tom, že něco koupí za nepřiměřeně nízkou cenu a poškodí tak původního vlastníka, pamatuje občanský zákoník. Umožňuje navrhnout zrušení smlouvy pro takzvané neúměrné krácení. Jenže to má několik háčeků: musí o to požádat právě ten, kdo nevýhodnou smlouvu uzavřel – v tomto případě matka Hany J. – do jednoho roku od uzavření smlouvy. Rozhodování soudů se již ustálilo na tom, že nepřiměřená výše bývá, pokud někdo nabytí nemovitost či věc za méně než polovinu její hodnoty.

V tomto případě je ale ještě jeden problém: matka Hany J. je podle dcery psychicky nemocná a s rodinou se nestýká. I proto od ní podíl neodkoupila její dcera. A jen těžko sama o zneplatnění smlouvy požádá. „Pokusíme se dosáhnout toho, aby jí úřad ustanovil opatrovníka a ten se začne domáhat zrušení smlouvy a vrácení plnění,“ konstatuje právník Hany J. Petr Němec.

Ponomarenkova firma se i proti tomuto pokusu pojistit tím, že v kupní smlouvě výslovně uvedla, že je cena nižší než obvyklá, a nechala matku Hany J. podepsat, že se výslovně vzdává práva požadovat zrušení uvedené smlouvy a s neúměrnou cenou souhlasí. Podle právníka Němce ale takovéto bíanco prohlášení je neplatné. „Zákon požaduje, aby člověk měl znalost skutečné ceny, pokud se jí vzdává,“ vysvětluje.

Sama Vávrová se zájmu o uvedený obchod podivuje. „Je to prostě byznys. A je podle

vás morální třeba stočit někde za pár haléřů vodu a potom prodávat na koncertu lahvičku za dvě stě korun?“ reaguje otázkou. „Když někdo něco spoluvlastní, tak je to na nich, jak se dohodnou. Jestli se nedohodnou, tak jsou tady od toho soudy, a ne vy,“ sdělila HN s tím, že o konkrétních obchodech se odmítá bavit.

Sdílnější ovšem byla v jednom z videí, která natočil Juraj Sutoris a umístil na YouTube, aby nalákalo další účastníky milionového kurzu. Ve zhruba patnáctiminutovém rozhovoru, v němž kurzy dvojice vychvaluje, se Vávrová staví do role úspěšné flipačky a chlubit se, že ona sama odkoupila tři podíly a během několika málo týdnů dva z nich prodala se ziskem 550 tisíc korun. Video už není dohledatelné – poté, co HN Vávrovou oslovily, z YouTube zmizelo.

Chci tam bydlet

Další ukázkou problematického flipování je pak případ rozpadlé vily v Petrovích na okraji Prahy. Polovinu zanedbaného a neobydleného domu se zahradou koupila v červenci 2023 firma RTM Management, jejímž spoludávatelem je opět Ponomarenko, za 500 tisíc korun od Gustava J. O pouhé dva týdny později – tedy ještě předtím, než byl RTM Management zapísán v katastru – uvedená polovina změnila opět majitele. Tím se za 1,4 milionu korun stává firma Gullwing Artemiye Sachkova.

Ten okamžitě začal tláčit na majitele zbylé poloviny – část rodiny zastoupenou Janem J., – ať jim svůj podíl odprodá. A to za stejnou cenu, za jakou odkoupil on svoji polovinu – tedy 1,4 milionu korun. Cena srovnatelných pozemků v atraktivní lokalitě na okraji Prahy je přitom více než osm milionů korun.

Když Sachkov neuspěl po dobrém, podal žalobu na zrušení a vypořádání bezpodílového vlastnictví – tedy ať jim soud přikáže jejich polovinu domu prodat. „Tvrdí, že shánějí pozemek pro stavbu rodinného domu, aby mohli navštěvovat známé v okolí, a taky že nemáme zájem o údržbu,“ popisuje Jan J.

A další žaloba přišla vzápětí – v domě byl prý takový nepořádek, zápach a potkání, že Sachkov musel zaplatit skoro sto tisíc za odvoz 105 kubíků odpadků. Náklady na to požadoval proplatit. A přišlo také varování, že pokud budou vzdorovat, budou platit drahé právníky.

V jeho případě ale Sachkov narazil na zdatného soupeře. Jan. J. totiž zjistil a soudu předložil,

že podíl na uvedené nemovitosti není zdaleka prvním podobným obchodem, a je tak velmi nevěrohodné jeho tvrzení, že podíl koupil proto, že tam chce opravdu bydlet. A zpochybnil i údajně odvezený odpad firmou, která nemá živnostenská oprávnění na odvoz odpadu. Místní úřad s ní proto zahájil správní kontrolu.

Samotnou žalobu na vypořádání vlastnictví začal soud projednávat letos koncem dubna. A hned na úvod prohlásil, že bude zkoumat případ z pohledu dobrých mravů a zda nedošlo k jednání v tísní. I u Gustava J. totiž probíhá řízení o omezení jeho svéprávnosti.

Sám Sachkov se k uvedenému obchodu a svému flipování nechce vyjadřovat. „Je to soukromý život a nedávám vám souhlas na zpracování svých osobních údajů. Nedávám. Na shledanou,“ utnul pokus o rozhovor.

Jak se ukazuje, případ nejspíš vzdal. Na webu Sreality nyní nabízí svoji polovinu opět na prodej. Cení si jí ovšem téměř třikrát víc, než za co ji nakoupil a za kolik chtěl odkoupit druhou polovinu – požaduje 3,95 milionu korun.

O flipování

■ Způsob obchodování s realitami, kdy nemovitost koupíte a obratem draž prodáte. Dá se obchodovat s celky, ale i podíly na nemovitostech.

■ Maxim Ponomarenko a Juraj Sutoris jsou organizátoři kurzů o flipování. S podnikáním v realitách začal Ponomarenko v roce 2006. Metody, které používal, jej ale brzy dovedly do vězení – dostal osm let za podvody, vydírání a nedovolené ozbrojování. Brány vězení opustil po pěti letech a třech měsících po podmínečném propuštění. Nyní už má čistý trestní rejstřík – jeho podmínka skončila loni v listopadu. Sutoris se zase netají tím, že bral drogy a žil na ulici.

■ Oba o své minulosti mluví na kurzech. Některé posluchače to může motivovat v tom, že k zázračnému zbohatnutí není potřeba výhodná startovní pozice. Sutoris už dříve HN sdělil, že každý chybuje a oni se ze své historie poučili.

Obchod s částí domu V rámci flipování se dá obchodovat s celky, ale i podíly na nemovitostech, jako jsou domy, pozemky či třeba i byty. Do jejich koupě a následného rychlého prodeje se ziskem se už pustily stovky lidí.

Foto: Shutterstock

■ Zdravotnictví

O zdraví pacientů mají pečovat firmy, a to povinně. O. K., ale chceme nižší odvody, reaguje byznys

Kristýna Matějková, Michaela Ryšavá
autori@hn.cz

Stavební firma Metrostav nabízí všem svým pěti tisícům zaměstnanců péči o jejich zdraví. Zprostředkovává individuální lékařské prohlídky, přispívá na pohyb a hraje například očkovaní proti chřipce. Ministerstvo zdravotnictví věří, že podobným způsobem by se na zlepšení zdravotní kondice Čechů měly povinně podílet všechny firmy. A to povinně. Samy společnosti za to ale chtějí snížit odvody na zdravotní pojištění.

Vláda Petra Fialy (ODS) začátkem minulého roku zrušila povinné lékařské prohlídky u méně rizikových povolání. Podle kabinetu by na ně měly navázat širší preventivní programy, které by zahrnovaly mnohem více. „Chceme prevenci používat jako nástroj, abychom zaměstnance udrželi v zaměstnání a zároveň pojištěnce drželi od toho, aby nečerpali finance z fondu zdravotního pojištění,“ říká Matyáš Fošum, ředitel odboru ochrany veřejného zdraví ministerstva zdravotnictví a pověřený hlavní hygienik.

Ministerští úředníci poslední měsíce jednali s firmami o podmínkách, jak tyto zdravotní programy nastavit. První návrh nového systému péče o zdraví v zaměstnání, který je též inspirován systémy některých členských států EU, pak tým kolem Fošuma zanesl do novely zákona o specifických zdravotních službách.

„Cílem je, aby to hradili zaměstnavatelé. My jim k tomu v zákoně dáváme mandát,“ říká Fošum. Podle návrhu by vznikl institut s názvem opatření k ochraně zdraví. Tím se ro-

zumí veškeré činnosti, kterými firma pomůže svým lidem zachovat a zlepšovat zdraví a podporovat prevenci propuknutí onemocnění. Jenže byznysu se taková změna nelíbí.

Například zástupci Hospodářské komory poukazují na to, že by se povinnost měla týkat jen velkých podniků, a nikoli malých a středních. Další odmítají povinnost jako takovou, a pokud ji stát bude vyžadovat, chtějí kompenzace. A nestačí jim, že peníze vynaložené na prevenci zaměstnanců budou přímým nákladem firmy.

„Pokud by část této povinnosti měla být převedena na zaměstnavatele, tak jim musí být adekvátně sníženy odvody na zdravotní pojištění,“ argumentuje Svaz průmyslu a dopravy v připomínkách a žádá, aby opatření bylo dobrovolné. To samé podporuje Unie zaměstnavatelských svazů. „Žádáme alespoň odklad povinnosti o dva roky, aby se na to firmy mohly připravit,“ říká prezident unie Jiří Horecký.

Jak doplňuje Fošum, definice je závažně velmi široká. Program by si totiž podle něj měly firmy stanovit vždy na míru. Samy by si měly zhodnotit rizikovost činností, které jejich zaměstnanci vykonávají, a podle toho jim nabídnout služby od prohlídek přes očkovaní po například sezení u psychologa. Zároveň by pak měly pravidelně vyhodnocovat, jak přínosný jejich program je a zda není třeba ho změnit.

„Je to nastavené jako lego. Zaměstnavatel si ten program sestaví podle toho, jak mu bude vyhovovat. Stát mu nebude diktovat, jak to má vypra-

dat,“ dodává Fošum. A věří, že pro firmy nakonec povinnost problémem nebude. „Už tohle je do určité míry kompromisní návrh. Měli jsme i větší plány. Není tam žádná mez, takže pokud se zaměstnavatel rozhodne, že jen rozdává v jídelně letáčky s tím, že se nemá tolik solit, nikdo mu nedokáže, že tu povinnost nesplnil,“ dodává.

Proti návrhu se ale vymezil také například Nejvyšší soud, podle jehož zástupců je nepřijatelný. „Toto ustanovení jde zcela jednoznačně nad přijatelný rámec vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem,“ uvedli zástupci soudu v přípo-

mínkách zaslaných na ministerstvo zdravotnictví.

Obávají se, že norma bude v této podobě lehko zneužitelná a postaví zaměstnance do nevýhodné pozice. Například v případě, kdy se nebude chtít očkovat, ale firma to po něm bude povinně vyžadovat v rámci preventivního programu – podnik by pak mohl takového člověka i vyhodit.

Firmy zároveň žádají, aby vláda vyčlenila zdravotnické benefity ze zbylých zaměstnaneckých výhod. Od letošního roku platí, že benefity nad 22 tisíc ročně podléhají dani. Jenže podle zaměstnavatelů to výrazně ome-

zilo přispívání firem na zdravotnickou péči. Lidé totiž mají zájem spíše o vzdělávání nebo příspěvky na sport.

Zástupci zaměstnavatelů s premiérem Petrem Fialou (ODS) a ministrem zdravotnictví Vlastimilem Válkem (TOP 09) jednali v úterý odpoledne o změně. Žádali, aby zdravotnické benefity získaly svůj vlastní limit: ideálně sto procent průměrné mzdy, tedy zhruba 45 tisíc korun. „Rozhodnutí ale nepadlo, budeme ještě jednat s ministrem financí o tom, jak přesně danit částku nad limitem, a pak se uvidí, jestli nějakou variantu vláda podpoří,“ uvedl k tomu Horecký.

Důraz na prevenci Nejen lékařské prohlídky, ale i hrazené očkovaní nebo sezení u psychologa. Stát chce uložit firmám povinnost platit za prevenci zaměstnanců. Foto: Shutterstock

■ Umělá inteligence

Chatbot lidi spojí s jejich starším já a poradí jim s životem

Veronika Capáková
veronika.capakova@hn.cz

Mé šedesátileté já, poradí mi prosím, co mám dělat? Výzkumníci v oblasti umělé inteligence vytvořili chatbota „budoucího já“, který má jednotlivé uživatele přivést k lepším životním rozhodnutím. Vědci z Massachusettského technologického institutu (MIT) doufají, že rozhovor s o několik desítek let starší verzí sebe sama změní pohled a myšlení člověka na zdraví, peníze i kariéru.

Pokud jste si nějak naplánovali život, ale hatí vám jej čas strávený na gauči, přejídání se jídlem z rychlého občerstvení, nadměrné pití alkoholu nebo si nešetříte na důchod, jak jste chtěli, možná je čas na rozho-

vor s vaším budoucím já, píše o nové aplikaci britský deník The Guardian.

Chatbot od výzkumníků z MIT simuluje „starší já“ uživatele a předává mu svá moudra a postřehy „zkušenějšího“. A to na základě dotazníku, který musí lidé nejdříve vyplnit. S vynálezem chtějí tvůrčí povzbudit lidi, aby dnes více přemýšleli o tom, kým chtějí být zítra. „Cílem je podpořit dlouhodobé myšlení a změnu chování,“ řekl pro Guardian Pat Pataranutaporn, který pracuje na projektu Future You ve výzkumné laboratoři MIT Media Lab.

V jedné konverzaci se například studentka, která doufala, že se stane učitelkou biologie, zeptala chatbota na nejpřínosnější okamžik ve své kariéře. Chatbot, simulující její šedesátiletou verzi, odpověděl, že je učitelkou biologie v Bostonu v dů-

chodu, a vzpomněla si na výjimečný okamžik, kdy pomohla problémovému studentovi změnit známky. „Bylo tak potěšující vidět, jak se studentův obličej rozzářil pýchou a úspěchem,“ řekl chatbot v rozhovoru.

Při interakci se „starším já“ jsou uživatelé nejprve programem vyzváni, aby odpověděli na řadu otázek o sobě, svých přátelích a rodině, o minulých zkušenostech, které je

formovaly, a o ideálním životě, který si představují do budoucna. Poté nahrají profilovou fotografií, kterou aplikace digitálně zestárne a vytvoří podobu uživatele ve věku 60 let.

Veškeré informace následně program „přechroustá“ do rozsáhlého jazykového modelu, který vytvoří pro „zkušenější a moudřejší já“ bohaté syntetické vzpomínky. Tím je zajištěno, že když chatbot odpovídá na otázky, čerpá z ucelené historie a současných aspirací uživatele. Generuje pak věrohodné vzpomínky a vypráví příběhy o jeho úspěšném životě.

Chatbot je poháněný systémem GPT 3.5 od OpenAI. Uživatelům je při používání sděleno, že jeho reakce nejsou předpověď a změnou odpovědí v dotazníku mohou prozkoumat různé budoucnosti. Podle vědecké-

ho článku o projektu, který nebyl recenzován, zjistily testy zahrnující 344 dobrovolníků, že se lidé při rozhovorech s chatbotem cítili méně úzkostně a byli více napojeni na své budoucí já. Pataranutaporn doufá, že chatbot přiměje lidi pravidelně cvičit, lépe se stravovat a spořit si.

Profesor behaviorálních věd na Univerzitě ve Warwicku Ivo Vlaev pro The Guardian uvedl, že lidé mají často problém si své budoucí já vůbec představit. Kdyby tak ale učinili, mohlo by to vést k větší vytrvalosti ve vzdělávání, zdravějšímu životnímu stylu a obezřetnějšímu finančnímu plánování.

Aplikace zatím není veřejně k dispozici a také není jasné, kdy by k tomu mohlo dojít. Stejně tak tvůrci neuvádějí, zda je nějaké věkové omezení pro uživatele.

~
Chatbot simuluje „starší já“ uživatele a předává mu svá moudra a postřehy „zkušenějšího“.

■ Státní správa

Na digitální stavební řízení nejsme připraveni, varují obce

Martin Ťopek

martin.topek@hn.cz

Ani ne za tři týdny se má spustit nový systém digitálního stavebního řízení. Zatím to ale nevypadá, že by ministerstvo pro místní rozvoj už jen ladilo detaily a úředníci byli nachystaní. Naopak. Nestíhají se školit a počítače, na kterých mají novou agendu zpracovávat, ještě ani nejsou k dispozici. Obce se proto startu bojí a navrhují účinnost stavebního zákona o půl roku posunout.

Svaz měst a obcí už návrh na odklad předal vládě. „Už v tuto chvíli bijeme na poplach. Příprava je naprosto tristní, úředníci nejsou proškolení a nejsou vydané některé prováděcí vyhlášky,“ uvedl předseda svazu a starosta Kyjova František Lukl.

Podle něj sice ministerstvo stihne předat nový systém, nikdo s ním ale nebude schopen pracovat. „Resort pak jen řekne: my máme splněno, ale úředníci připraveni nebudou,“ tvrdí Lukl.

Ministerstvo pro místní rozvoj namítá, že v těchto dnech mají možnost školit se v práci s informačním systémem všichni úředníci, kteří projeví zájem. „Instruktažní videa k Portálu stavebníka a Informačnímu systému stavebního řízení mají až dva tisíce zhlédnutí,“ popsal mluvčí resortu Petr Waleczko.

Úřady však poukazují na to, že i přes možnost školení stále není řada věcí hotová. Podle předsedy Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů Jana Holického se už musely ořezat některé funkce nového systému.

~
Stát pro digitální stavební řízení chystá dodávku počítačů a monitorů za zhruba čtvrt miliardy korun.

„Nebude například fungovat ekonomický systém, takže úředníci budou muset zadávat ručně poplatky. To měl program dělat automaticky. Taky nevíme, zda bude fungovat připojení do základních registrů, které úředníci potřebují,“ líčí Holický.

Mluvčí ministerstva pro místní rozvoj Waleczko to vysvětluje tím, že se nový program musí propojit s těmi stávajícími, které jsou odlišné, a tudíž to ještě potrvá. Kdy by k tomu mělo dojít, není zatím jasné.

V současnosti se úředníci školí na svých počítačích, přestože nový systém počítá také s novou technikou. Ministerstvo v tom problém nevidí. „Digitalizace stavebního řízení nevyžaduje speciální nebo novou výpočetní techniku,“ uvedl Waleczko. To ale neodpovídá faktu, že resort pro digitální stavební řízení chystá dodávku 4500 počítačů a 9000 monitorů za zhruba čtvrt miliardy korun.

Navíc s tvrzením resortu nesouhlasí například Hospodářská komora. Upozorňuje na to, že na zobrazení stavebních plánů nebo katastrálních map je třeba výkonná grafická technika.

„Jeden koordinační výkres a jedna koordinační situace má tolik podrobností a detailů, že jejich zobrazení je například v terénu na mobilu prakticky nemožné,“ uvedla předsedkyně sekce Územního plánování Hospodářské komory Hana Landová.

Pardubický hejtman Martin Netolický (3PK) proto hodlá téma ještě otevřít příští týden na společném zasedání Pardubického kraje, Kraje Vysočiny a vlády v Havlíčkově Brodě. „Nejlepší by bylo odložit účinnost, ale musel by se změnit zákon a to už se propáslo,“ míní.

Zároveň připomněl, že nejistota kolem digitalizace stavebního řízení přiměla řadu stavebníků urychleně podat žádost o stavební povolení, aby jej stihli ještě vyřídit podle

~
Nejistota kolem digitalizace přiměla řadu stavebníků urychleně podat žádost o stavební povolení.

současných pravidel. Úředníci, kteří mají trávit dny na školení a seznamování se s novým systémem, jsou tak namísto toho zavaleni náporom žádostí.

Landová proto říká, že to, co prvního července odstartuje, nebude digitalizace stavebního řízení, ale spíše jen jeho elektronizace. „Bude to fungovat jako celostátní elektronická podatelna, a ne něco, co umí zrychlit digitální stavební řízení. To bude trvat ještě několik let.“

Inzerce

SBÍREJTE BODY NA

CRYSTAL BOHEMIA

**2 KS
V BALENÍ**

49⁹⁰

5 8 BODY

**EXKLUZIVNĚ
U NÁS**

Více informací o produktech
Crystal Bohemia naleznete
na www.albert.cz/ceskesklo

Akce platí ve všech prodejnách Albert od 15. 5. do 23. 7. 2024 nebo do vyprodání zásob v jednotlivých prodejnách.
Více informací na www.albert.cz/ceskesklo nebo u informací prodejen.

HN063307-2

Charlotte Comstock, Viktor Votruba
autori@hn.cz

Zbývá nám šedesát sklizní, říká britský propagátor udržitelného zemědělství

Philip Lymbery je od 17 let vegan a snaží se povzbuzovat ostatní k vyváženějšímu a zdravějšímu jídelníčku. Jíst méně masa, ale zato kvalitnějšího, je podle ochránce zvířat a propagátora ekologického hospodaření cesta k ochraně planety.

Britský bojovník za důstojný život zvířat a udržitelné zemědělství Philip Lymbery věří, že pokud má mít naše planeta budoucnost, musíme přemýšlet nad každým jídlem, které sníme. V rozhovoru pro HN vysvětluje, že bychom měli cílit na výrobu potravin, která je ekologicky udržitelná, neníčí úrodnost půdy a také netrápí hospodářská zvířata v intenzivních chovech. „Takhle musíme všichni uvažovat třikrát denně, každý den, s každým jídlem,“ říká.

Lymbery je výkonným ředitelem společnosti Soucit ve světovém zemědělství (Compassion in World Farming), která bojuje za zlepšení podmínek chovu zvířat a změnu v přístupu k produkci potravin. Má být přátelštější k životnímu prostředí a zvířatům samotným. Aktuálně vede kampaň za rozšíření využití technologie takzvaného kultivovaného masa, které je vypěstováno v laboratoři z kmenových buněk zvířete. Usiluje také o nahrazení tradičního způsobu intenzivního zemědělství ekologickým typem hospodářství.

Svou nejnovější knihu Zbývá šedesát sklizní, která právě vyšla v češtině, opíráte o poznatky vědců a prohlášení OSN, že už během jednoho lidského života může být intenzivně obdělávaná zemědělská půda zbavena své produkční schopnosti. V čem je problém?

Ve způsobu, jakým nyní s půdou zacházíme. Před 10 tisíci lety se lidstvo posunulo od nomádů k osadníkům, tedy od lovců-sběračů k zemědělství, a v ten okamžik jsme uzavřeli smlouvu s půdou. My se postaráme o půdu a půda se postará o nás. Vše šlo velmi dobře po 10 tisíc let. Změnilo se to až před 70 lety, což je jedna lidská generace.

Co se změnilo?

Přesunuli jsme se od způsobu produkce potravin přátelského k půdě k průmyslovému zemědělství, což znamená odstraňování chovných zvířat z půdy, jejich umístění do klecí a pěstování plodin v obrovských monokulturách s použitím chemických pesticidů a umělých hnojiv. To vše je pro půdu nesmírně škodlivé. OSN má pravdu – pokud v tom budeme pokračovat, zbývá nám jen 60 sklizní, tedy 60 let úrodné půdy na světě.

V knize uvádíte, že abychom stabilizovali světové klima, musíme do roku 2050 snížit spotřebu masa a mléčných výrobků na polovinu. Jak si myslíte, že toho můžeme dosáhnout?

Pro mnoho lidí je maso důležité a jeho konzumaci vnímají jako lidské právo. Nejde o to, abychom se je snažili přimět nejíst maso vůbec, ale o pragmatický přístup k množství masa, které konzumujeme. Jde o to, povzbuzovat lidi k vy-

váženějšímu a zdravějšímu jídelníčku, a tím pádem jíst méně a současně lepšího masa.

Co myslíte lepším masem?

Takové maso a mléčné výrobky, které pochází ze zvířat, jež jsou chována způsobem přátelským k půdě a v dobrých životních podmínkách. Řešením je například regenerativní zemědělství, volné chovy a pastvy (regenerativní zemědělství se soustředí na zdraví a oživení půdy používáním organických hnojiv od chovných zvířat – pozn. red.). Pokud si budeme vybírat jídlo, které bylo šetrné a regenerativně vytvořeno, můžeme všichni využít moc našeho talíře k záchraně budoucnosti.

~
Přesunuli jsme se od způsobu produkce potravin přátelského k půdě k průmyslovému zemědělství.

Existují ještě nějaké další alternativy?

Ano, jsou další zdroje bílkovin, které nám v tomto úsilí mohou pomoci. Jde zejména o pěstované, laboratorní maso. To je nové řešení a já ho vnímám jako spásu lidstva. V současnosti přehříváme planetu a ničíme přírodu, protože jíme příliš mnoho masa. Pěstované maso, které je vyrobeno z kmenových buněk odebraných pomocí neškodné biopsie a poté vypěstované v bioreaktoru, tedy bez porážky zvířete, je vlastně ekvivalentem obnovitelné energie v potravinách. Je to maso bez negativních stránek. Používá zlomek půdy, výrazně snižuje uhlíkovou stopu a nezpůsobuje utrpení zvířat. V současnosti je licencováno pouze v Singapuru a USA, ale věřím, že s podporou vlád a soukromých investorů může pomoci lidem překonat nadměrnou konzumaci masa z průmyslově chovaných zvířat.

Pěstovat maso v laboratoři je ale obtížné a velmi drahé. Opravdu si myslíte, že to může být řešením?

Momentálně je pěstované maso vyráběno v malých množstvích jen několika společnostmi, takže je drahé, ale jakmile se výroba rozšíří, ceny nevyhnutelně klesnou. Myslím, že když se výroba zrychlí a cena klesne pod cenu

masa z průmyslově chovaných zvířat, může tato technologie nahradit současné průmyslové zemědělství.

Mohl byste popsat, jak vypadá váš jídelníček?

Je zcela rostlinný, jsem úplný vegan od 17 let. Ale jedno musím přiznat, když už jste se zeptali – před dvěma týdny jsem maso jedl. Bylo to poprvé po čtyřiceti letech. Byl jsem v Jihoafrické republice a společnost New Form Foods, vedená Brettem Thompsonem, mi nabídla jejich masovou kuličku a já jsem ji snědl. Ale bylo to v laboratoři vypěstované maso. Bylo úžasné jíst maso bez porážky a vědět, že buňky byly získány od ovce, která dále žije zdravý a šťastný život.

Chutnalo to stejně, jak si pamatujete chuť masa, nebo jste zaznamenal nějaký rozdíl?

Čtyřicet let je dlouhá doba, ale odpovídalo to mé paměti. Přestal jsem jíst maso, když mi bylo sedmáct let. Nebylo to proto, že bych neměl rád chuť masa, ale kvůli obavám o životní prostředí a o zvířata.

Ve svých knihách zmiňujete, že intenzivním zemědělstvím přicházíme o zdroje. Jaké máte na mysli?

Půdu a její biodiverzitu, a tím pádem širší přírodu a ekosystémy, které potřebujeme pro přežití. Přicházíme o půdu, protože polovina světového obyvatelného povrchu planety je využívána pro pěstování našich potravin a 83 procent z toho je pro produkci masa a mléčných výrobků, často intenzivně vyráběných. To také znamená, že ztrácíme obrovské množství našich potravinových zdrojů.

V jednom z dřívějších rozhovorů jste zmínil, že na Zemi produkujeme dostatek jídla pro dvojnásobek populace, problém je ale v tom, že polovinu z toho vyhodíme. Jak lze takovému plýtvání zamezit?

Plýtváme více než polovinou vyrobených potravin, velká část z nich jde do koše v našich domácnostech a dodavatelských řetězcích. Největší část plýtvání ale spočívá ve zkrmování plodin jedlých pro člověka zvířatům na průmyslových farmách. Tím se ztrácí velká část jejich nutriční hodnoty při přeměně na maso, mléko a vejce.

V případě regenerativního zemědělství, kterého jste zastáncem, by to bylo jinak?

Ano. Zvířata jako skot, ovce a prasata se v něm živí trávou, jetelem a potravinovým odpadem, tedy věcmi, kterými se my živit nemůžeme, a přetváří je na potraviny, které můžeme sníst – maso, mléko a vejce. Velkochovy se zdají být úsporou prostoru, ale ve skutečnosti to tak není, protože kvůli nim využíváme obrovské plochy prvotřídní orné půdy k pěstování krmného obilí. Děje se tak v Česku, v Evropě nebo třeba i v Amazonii. Pěstujeme pšenici, kukuřici a sóju a pak to všechno zkrmíme hospodářským zvířatům. Tím ztrácíme velkou věšinu hodnoty jídla ve smyslu kalorií a bílkovin, abychom ty plodiny přeměnili na maso, mléko a vejce z velkofarem.

Mohl byste srovnat životní podmínky hospodářských zvířat v různých evropských zemích? Jak je na tom Česká republika?

Ve většině případů jsou zvířata chována na velkofarmách, což je smutná skutečnost. Spousta skotu a ovcí je našťástí stále venku, nicméně nejpočetnějšími zvířaty jsou kuřata a prasata a většina z nich je chována intenzivním způsobem v klecích nebo uzavřených prostorech. Matky prasat jsou u zdi a týdny se nejsou schopny otočit. Kuřata chovaná na maso vyrostou do obrovské velikosti za pouhých šest týdnů, poté jdou na porážku. Jejich nohy jsou

často zmrzačeny tíhou jejich velkého těla. Některá z nich, ačkoliv jsou tak mladá, trpí srdečním selháním. To je realita špatných podmínek zvířat, které máme v Evropské unii i v České republice. Tento způsob podnikání způsobuje velké utrpení zvířatům, ale také velké škody na životním prostředí a produkuje nezdravé jídlo.

Proč je takové jídlo nezdravé?

Chov užitkových zvířat na velkofarmách a jejich krmení velkým množstvím obilí vede k produkci masa, které má vyšší obsah nasycených tuků a nižší množství omega-3 mastných kyselin a dalších zdravých prospěšných živin. Je ironií, že někteří lidé ospravedňují intenzivní hospodaření tím, že je potřebujeme k nakrmení chudých. Řešením ale přece není jíst nekvalitní maso z velkofarem. Základním lidským právem by mělo být slušné a zdravé jídlo.

Mluvili jsme o Evropě, ale co zbytek světa? Například v Číně, kde se produkuje polovina vepřového masa, jsou podmínky mnohem horší. Co můžeme udělat s chovy v těchto zemích?

Myslím, že standardy života zvířat v Evropské unii jsou méně špatné než v některých jiných částech světa, musí se ale ještě ujit dlouhá cesta. Máte pravdu, že jinde může být situace zoufalá. Byl jsem v Číně a psal o tamní situaci ze jména ve své první knize Farmageddon: Pravá cena levného masa. Viděl jsem prasata ve všech různých systémech, od malých domácích farem po velké průmyslové provozy a vše mezi tím. Viděl jsem prasata chovaná v podmínkách, které mi vehnaly slzy do očí. Evropská unie je jednou z největších zemědělských a ekonomických velmocí na planetě a může inspirovat zbytek světa. Co se děje v EU, má vliv i jinde. Tím, že EU skutečně převezme vedoucí úlohu v odklonu od průmyslového zemědělství, bude mít velký vliv na jiné části světa, včetně Číny.

Co všechno jste na farmách ve světě viděl?

Bylo toho tolik. Moje knihy jsou v podstatě cestopisy. Na rozdíl od ostatních cestovatelů, kteří píšou o fantastických kulturách nebo skvělém jídle, ale píšou o nejhorších velkofarmách na světě. Například na Tchaj-wanu jsem viděl klece, ve kterých byly slepice nacpané v prostoru sotva větším než ony samy – nejen jedna slepice, ale čtyři nebo pět nacpaných dohromady. Bylo to hrozné. V Argentině jsem viděl krmné ohraď, kde doslova tisíce dobytka stojí v prašných výbězích bez jediného stébla trávy. Viděl jsem prasata, která se celý den nemohla otočit v klecích. Tyto věci jsem vždycky věděl, ale když jsem je viděl na vlastní oči, ještě více mě to motivovalo bojovat za práva zvířat, která musí žít v těchto hrozných podmínkách, a zajistit, aby se to v budoucnu nedělo.

~
Pěstované maso, které je vyrobeno z kmenových buněk odebraných pomocí neškodné biopsie a poté vypěstované v bioreaktoru, tedy bez porážky zvířete, je vlastně ekvivalentem obnovitelné energie v potravinách.

Více než miliarda lidí na světě žije v chudobě a chtějí levné jídlo. Můžou být potraviny produkované udržitelným způsobem dostupné? Naprosto tomu věřím a stejně tak i OSN. Potřebujeme provést zásadní změnu v našich potravinových systémech v Evropě a dalších částech světa. Byl jsem účastníkem summitu OSN o potravinových systémech, který vyzýval k jejich transformaci. Abychom toho dosáhli, potřebujeme, aby vládní politika a dotace podporovaly systémy přátelské k přírodě a vhodné pro budoucnost. Tedy organické a regenerativní zemědělství, namísto podpory intenzivního hospodářství. Potřebujeme se poučit z minu-

Největší část plýtvání ale spočívá ve zkrmování plodin jedlých pro člověka zvířatům na průmyslových farmách.

o vytváření zisku pro velké korporace. To vše se musí změnit. Vlády to musí změnit. My všichni můžeme přispět tím, že třikrát denně využijeme sílu našeho talíře a budeme jíst méně masa, ale zato kvalitnější a více rostlinné stravy.

Co vás nasměrovalo k ochraně přírody a hospodářských zvířat? Co ovlivnilo vaši kariéru?

Myslím, že první věc byla, když jsem jako malý chlapec, asi v šesti nebo sedmi letech, poznal krásu přírody na zahradě mého dědečka. Moc jsem si užíval toho být s ním, když krmil ptáky a sledoval je. Fascinovalo mě to. Snažil jsem se představit si, jaké to je být ptákem. To byl je-

tvrzující, soucitná řešení, která nám mohou pomoci situaci napravit. Regenerativní zemědělství, kde jsou zvířata vrácena na půdu jako součást smíšených rotačních zemědělských systémů, které obnovují přírodu, pomáhají odebírat uhlík z atmosféry a poskytují ty nejlepší potraviny. Alternativní proteiny, jako je kultivované maso, rostlinné alternativy, které se každý den zlepšují v napodobování masa a nárůst aktivismu mezi mladými lidmi. Greta Thunbergová je samozřejmě jen jedna, ale je nejkoničtější. Takže si myslím, že existuje důvod k optimismu a že každý z nás může sehrát roli prostřednictvím našich rozhodnutí o tom, co jíme.

Myslíte si, že je možné dosáhnout někdy v blízké budoucnosti globální dohody o nahrazení velkofarem regenerativními potravinovými systémy?

Ano, naprosto věřím, že je možné a realizovatelné během několika příštích let dosáhnout globální dohody o transformaci potravinových systémů směrem k regenerativnímu zemědělství a vyvážené stravě, které se vzdaluje od průmyslového zemědělství a nadměrné konzumace. Máme dohodu OSN o biodiverzitě, další o ztrátě flory a fauny a taky jednu o potravinové bezpečnosti. Co víme, je, že všechny tyto dohody OSN selžou ve svých cílech, pokud nedosáhneme klíčové dohody o potravinách, protože průmyslový model produkce potravin je tím, co nás aktuálně brzdí v úspěchu.

Velké téma dneška je umělá inteligence. Myslíte si, že může hrát roli v přechodu na organické zemědělství? Může nám AI nějak pomoci?

Ano, myslím, že může hrát roli. Rád bych si to myslel, ale obávám se, že AI budeme používat jen jako náplast na další urychlování neúspěšných metod zemědělství, jako jsou velkofarmy, kde budeme nahrazovat lidi, kteří tam ještě pracují. To mě znepokojuje, ale myslím, že AI má potenciál být použita způsoby, které mohou například detekovat podle výrazu tváře zvířete, jak se cítí – okamžitě zjistit, zda jsou šťastná, frustrovaná, smutná nebo trpí. Myslím, že jakmile budeme mít tyto údaje, nemůžeme již ignorovat zjevné skutečnosti, že držení zvířat na intenzivních farmách jim způsobuje velké utrpení. Doufám tedy, že AI bude použita k potvrzení toho, co už víme – že intenzivní zemědělství způsobuje nepopíratelné a neetické utrpení.

Další velké téma posledních let byla pandemie. Myslíte si, že další taková by mohla vzniknout v prostředí intenzivního zemědělství?

Ano, důvod, proč viry mohou mutovat, je mimo jiné ten, že umístíte velké množství zvířat na malý prostor v nehygienických podmínkách, což se ve velkofarmách děje. Viděli jsme to u ptačí chřipky, viděli jsme to u prasečí chřipky a je tak jen otázkou času, kdy způsobíme další pandemii.

Bydlíte v malé zemědělské vesnici. Jaký je tam život?

Ano, žiji na malém statku v západním Sussexu v Anglii. Vždy jsem chtěl žít na farmě, příroda mě vždy fascinovala. Moje žena a já jsme měli příležitost sem přijít se svým záchraněným psem a záchraněnými slepicemi, a tak jsme ji využili.

Je to úžasné být na venkově, mít možnost každý den chodit po lesích a polích. Dává mi to reálnou možnost vidět dobré i špatné stránky zemědělství z první ruky, takže jsem lépe schopen o tom mluvit a vysvětlovat, proč potřebujeme změny do budoucna.

Vesnický život Philip Lymbery žije na malém statku v západním Sussexu v Anglii.

Foto: Compassion in World Farming

losti. Před 70 lety směřovala vládní politika a dotace do rozšíření nového průmyslového zemědělského modelu. Tehdy se nikdo nezabýval důsledky pro život zvířat, životní prostředí, klima a naše zdraví. Nyní tyto problémy vidíme, a proto musíme dotacemi podporovat správné hospodářství. Miliony eur jdou na dotace průmyslového zemědělského modelu, proto je produkce některých z nich tak levná. Toto musíme změnit.

Takže by stačilo tyto dotace jen přesměrovat?

Musíme se ptát sami sebe, co se pokazilo, že nezdravé potraviny ničí planetu jsou levné a běžně dostupné, zatímco zdravé a planetě prospěšné potraviny produkované eticky jsou drahé a těžko dostupné. Potravinový systém je postavený na hlavu. Není o výživě lidí, ale

PHILIP LYMBERY (58)

■ Britský zastánce práv zvířat, přírodovědec, fotograf a spisovatel.

■ Do společnosti Compassion in World Farming, která bojuje hlavně proti velkochovům a exportům živých hospodářských zvířat, nastoupil v roce 1990. Od roku 2005 je jejím výkonným ředitelem.

■ Jeho první kniha Farmageddon: Opravdová cena levného masa vyšla v roce 2014, jeho nejnovější kniha Zbývá šedesát sklizní v roce 2022.

■ Žije na farmě v západním Sussexu v Anglii s manželkou, nevlastním synem a adoptovaným psem Dukem.

den z těch momentů, ale myslím, že skutečné uvědomění si toho, co se děje za zavřenými dveřmi velkofarem a jaký to má dopad na životní prostředí a přírodu, přišlo mnohem později ve škole. Tehdy někdo přišel do naší třídy a měl přednášku o tom, jak se vyrábí maso. Ten člověk byl z organizace, kterou jsem do té doby neznal, Compassion in World Farming. To byly dva momenty z mnoha, které si pamatuji jako své probuzení.

Dokážete si udržet optimismus, i když vidíte, co se děje s planetou, klimatem a biodiverzitou?

Když vidím, co se děje, jsem zoufale smutný, protože v podstatě plýtváme naší budoucností. Ale nacházím velkou naději a optimismus ve skutečnosti, že existují krásná, život po-

Události

Maďarsko

Nový „Antiorbán“? Voliči maďarské opozice dostali v eurovolbách naději

Péter Magyar slavi se svými příznivci.

Foto: Reuters

Vypadlo to nejprve jako šílenství zhrzeného exmanžela. Nakonec se ale po volbách do Evropského parlamentu zdá, že v Maďarsku roste nová politická síla, která by mohla ohrozit hegemonii vládnoucí strany Fidesz. Ta sice volby vyhrála, ale na druhém místě se zcela nečekaně objevila nová strana Tisza vedená Péterem Magyarem, který se loni rozvedl s ministryní spravedlnosti vlády Viktora Orbána Judit Vargovou.

Tisza, která je zkratkou slov Respekt a svoboda, získala téměř třicet procent hlasů a sedm křesel v europarlamentu. Fidesz bude mít křesla 11. Zbytek maďarské opozice dostane tři křesla a také bohlav z ohrožení své další existence.

Je totiž několik důvodů, proč Magyarova strana může opravdu sehrát důležitou roli při případné změně maďarské politiky. A to i když je zatím velmi daleko od toho, aby Fidesz přímo ohrozila. Orbánovo uskupení v Maďarsku od roku 2010 ovládlo prakticky celou sféru veřejného života a kromě Budapešti dominuje volebně celé zemi.

Tisza byla založena už v roce 2020 a žila na okraji politického spektra, dokud do ní letos v dubnu nevstoupil právě Magyar. Tento právník a diplomat byl až do letošní zimy součástí establishmentu Fideszu. Ze všech funkcí rezignoval poté, co se ukázalo, že prezidentka Katalin Nováková omilostnila člověka, který pomáhal ukrývat skandál se sexuálním zneužíváním dětí. Jistou roli v tom hrála právě Magyarova exmanželka, která také opustila funkci ministryně spravedlnosti. „Nechci být ani o minutu déle součástí systému, v němž se skuteční pachatelé skrývají za ženskými sukněmi,“ řekl tehdy ve videu, které mělo dva miliony zhlédnutí – a odstartovalo růst jeho popularity.

Magyar začal zveřejňovat to, co všichni tušili: různé skandály, způsoby zneužívání peněz vládní stranou. Slíbil návrat demokracie a do centra Budapešti dostal na protesty tisíce lidí. Stal se svým způsobem novým „Antiorbánem“. A Fidesz zaznamenal nejhorší výsledek z evropských voleb, oproti roku 2019 jde o pokles o osm procentních bodů.

Stejně tak Magyar „vymazal“ dosavadní opozici, která se sice různým způsobem pokouší Orbána porazit už léta, ale brání jí v tom roztržitost a hlavně dominantní postava socialistického expremiéra Ference Gyurcsánye, který je ovšem pro většinu Maďarů symbolem zmaru z let finanční krize.

Aby ale uspěl na domácí scéně, potřebuje Magyar „garážovou“ stranu Tisza, čítající asi dvacet členů, proměnit v politickou sílu se zastoupením po celé zemi. A má na to jen necelé dva roky do příštích parlamentních voleb.

Maďarský volební systém je poměrně komplikovaný, kombinuje jednomandátové obvody se stranickými kandidátkami. „Klíčem k oslabení Orbána je dosáhnout koordinace opozičních hlasů v jednomandátových obvodech,“ zdůraznil politolog Zoltan Miklosi ze Středoevropské univerzity. Opozice se přesně o toto pokusila při minulých volbách na jaře 2022, což vyústilo ve skřípající spolupráci opravdu různorodých subjektů od nacionalistů po zelené.

Tisza má výhodu v tom, že je napravo od středu, ale oslovuje i liberály a část levice. A eurovolby ukázaly, že umí oslovit lidi v menších městech, s čímž mají liberálové z Budapešti problémy. „To umožňuje spontánní koordinaci voličů pro jednomandátové obvody,“ zdůraznil Miklosi základní výhodu nové strany.

Martin Ehl

Itálie

Hlavní poražený eurovoleb. Salvini v Itálii prohrál i s mrtvolou na lístcích

Přesně před pěti lety se zdálo, že Matteo Salvini bude novým italským premiérem. Tehdy triumfoval ve volbách do Evropského parlamentu, když jeho Liga dostala přes 34 procent hlasů a s velkým náskokem rozdrtila konkurenci. Letos už ale nedostala ani 10 procent. Salvini o podporu přišel hlavně kvůli vlastním chybám.

Otázkou je, jestli muž, který je v rámci Evropské unie spojencem české SPD Tomia Okamury, jako šéf Ligy vydrží. Jeho pozici rozhodně neposílil fakt, že zakladatel strany Umberto Bossi v nedělních evropských volbách nehlasoval pro Ligu, ale pro stranu Forza Italia, kterou založil někdejší dlouholetý premiér Silvio Berlusconi.

Právě Berlusconiho jméno se objevilo na mnoha odevzdaných hlasovacích lístcích, i když loni v červnu zemřel. K tomu zvláštnímu postupu, tedy k vepsání jména zesnulého politika na lístek, voliče vyzvalo samo současné vedení strany Forza Italia. Podle italských zákonů je takto odevzdaný hlas stále platný. Strana si od toho slibovala mobilizaci svých voličů, pro které Berlusconi často zůstává nedotknutelnou ikonou.

Nejspíš i tento způsob kampaně způsobil, že Forza Italia Salviniho Ligu těsně porazila. Získala 9,6 procenta hlasů, zatímco Liga jen devět procent. „Pro Salviniho to je katastrofální výsledek. Dá se čekat, že na podzim se z hlediska svého dalšího působení v čele strany dostane do úzkých,“ napsal profesor politologie Daniele Albertazzi. Zatímco po minulých eurovolbách měla Liga 29 europoslanců, teď jí jich zbylo jen osm.

Mateo Salvini před pěti lety na pláži. Tehdy začal jeho pád. Foto: Reuters

Salvininu jeho voliče přetáhla Giorgia Meloniová, současná premiérka a šéfka strany Bratři Itálie. Tato strana měla dosud v Evropském parlamentu šest zástupců, nyní jich bude 24. Salviniho drtivě porazila už v posledních parlamentních volbách na podzim roku 2022, po kterých se stala premiérkou. Koalici vytvořila právě se stranami Liga a Forza Italia.

Salvinimu, který je v Meloniové vládě vicepremiérem a ministrem dopravy, se od té doby nedaří své někdejší voliče získat zpět. Meloniová patří, stejně jako on, na krajní pravici, ale od doby, kdy se dostala k moci, začala vystupovat výrazně umírněněji. Salvini se naopak posouvá blíže extrému – jako lídra kandidátky do evropských voleb například vybral proruského propagátora konspiračních teorií. Jeho cílem zřejmě je odlišit se od Meloniové, která je u voličů výrazně populárnější.

Po minulých eurovolbách se přitom zdálo, že Salviniho nemůže o post premiéra nic připravit. Poté co v nich triumfoval, shodil tehdejší vládu, v níž jeho Liga seděla s protestním Hnutím pěti hvězd – předpokládá, že výsledkem budou předčasné volby, které by podle průzkumů jasně vyhrál. Jenže Hnutí pěti hvězd se nečekaně dohodlo na koalici s umírněnou Demokratickou stranou, s níž dalo v parlamentu dohromady většinu hlasů, takže na předčasné volby nedošlo.

Od té doby začal Salviniho politický pád, k němuž přispělo i jeho časté střídání názorů. Například na to, jakým nebezpečím byla pandemie covidu-19 a jestli bylo nutné na ni reagovat lockdowny. Pokud se na čele Ligy neudrží, dá se čekat, že ho nahradí někdo z jejích regionálních lídrů. Ti by stranu pravděpodobně vrátili ke kořenům, kdy jí šlo hlavně o podporu podnikatelů na severu Itálie a o větší míru autonomie pro tuto oblast.

Ondřej Houska

Česko

Piráti volají po mimořádném sjezdu strany. „Ať se koná v cirkusu, aspoň ušetříme“

Ze skoro 14 procent hlasů se propadli na šest, ze tří mandátů v Evropském parlamentu jim zbyl jediný. Špatné výsledky z evropských voleb proto čeří mezi Piráty emoce. Na svém otevřeném diskusním fóru stranici okamžitě rozjeli anketu o uspořádání mimořádného sjezdu (u Pirátů se akce nazývá Celostátní fórum). Podnět už získal dostatek hlasů, aby se jím vedení strany zabývalo.

Pro uspořádání akce bylo v úterý odpoledne 48 procent hlasujících, proti 43, zdrželo se osm procent. Co do celkového počtu hlasujících však rozdíly nebyly zase tak velké. Konkrétně 127 Pirátů pro sjezd versus 113 proti. Celá pirátská strana má pak kolem 1200 členů. Pirátské sjezdy jsou ojedinělé v tom, že na rozdíl od většiny stran jsou na ně zváni s možností hlasovat všichni členové strany. I proto se jedná o organizačně náročnou akci, což mnoho Pirátů v diskusi řeší. Naposledy se ostatní Piráti na sjezdu scházeli letos v lednu v Brně, kde až na předsedu Ivana Bartoše kompletně obměnili vedení.

Akce by se navíc mohla konat nejdříve na přelomu srpna a září. Což bude nedlouho před krajskými volbami, které se mají konat o víkendu 20. a 21. září. A Piráti tak jsou rozdělení v názoru, zda by mimořádný sjezd takto krátce před volbami dával smysl. „Bude to krásná potrava pro politickou konkurenci a novináře, ze které vyjdeme jen oslabení,“ argumentuje třeba královéhradecký Pirát Aleš Dohnal. „Svolávat teď v návalu emocí celostátní fórum je sebevražda,“ přidává se Jakub Vrzal z Vysočiny. „Nedovedu si představit lepší řešení krizové situace než tu, že se všichni sejdeme, navzájem si povíme, co a jak, zkusíme si vše znovu nastavit a s čistým štítem se odrazíme ode dna,“ oponuje třeba Lucie Vadkerti z Prahy.

Mezi příspěvky se objevuje i nápad uspořádat sjezd z úsporných důvodů v cirkusovém šapito. „V Pardubicích na jedno z celostátních fór jsme docela vážně uvažovali o pronájmu cirkusového stanu, ale mediální odbor s tím zásadně nesouhlasil. Třeba teď je na to vhodnější čas? Je léto,“ poznamenává Andrej Ramašauski. Jiný z diskutujících pak navrhuje, že by bylo lepší sjezd udělat online a za uspořené peníze si zaplatit schopné kreativy na lepší kampaň.

Členové vedení strany se zatím k mimořádnému sjezdu vyjadřují spíš odmítavě. Situaci se v úterý odpoledne pokusil uklidnit pražský náměstek primátora Zdeněk Hřib, který úspěšně navrhl hned na tuto sobotu 15. června jednání takzvaného republikového výboru – což je nejvýznamnější orgán strany mimo zmíněné celostátní fórum. Právě republikový výbor může také uložit předsedovi strany úkol uspořádat mimořádný sjezd. „S ohledem na aktuální situaci považuji za nezbytné, aby se sešel republikový výbor ještě před zahájením krajské kampaně v neděli. Potřebujeme vyslat jasný signál, že jsme schopni reformy vnitřního fungování a že došlo k nějaké změně,“ vysvětluje svoji iniciativu Hřib s tím, že „představa některých členů, že se něco vyřeší na zasedání celostátního fóra“, když stranici nebudou mít shodu na úrovni svého předsednictva či výboru, je velmi naivní. Podle Hřiba má také Bartoš „něco připraveného“, a je tedy vhodné, aby s tím Piráty seznámil. O co jde, Bartoš zatím nechce sdělovat.

Vedení Pirátů by se podle návrhu mělo zabývat vyhodnocením kampaně nebo probrat kampaň pro krajské volby.

Ondřej Leinert

Šéf Pirátů Ivan Bartoš je po volbách pod tlakem. Foto: HN – Václav Vašků

■ Profil

Koketuje s nacistickou estetikou a zpívá o nezlomnosti Rusů. Kdo je kremelská popstar Shaman?

Pavel Novotný
p.novotny@hn.cz

Stal se symbolem kremelské propagandy a jeho skladba Jsem Rus má na YouTube asi 55 milionů zhlédnutí. I když zpívá mnoho let, opravdu slavným se stal až po začátku ruské invaze na Ukrajinu, kterou podporuje. Říká si Shaman a jeho klipy i podle stoupenců Kremlu koketují s nacistickou estetikou.

Třeba ve skladbě My se prochází Rudým náměstím s charakteristickou páskou na rukáve: v jeho případě na ní ovšem není hákový kříž, ale ruská trikolora. Novináři popsali i další zpěvákovy odkazy ke třetí říši, které ale jindy nesmlouvavému Kremlu nevadí. Vybral proto Shaman, aby se před letošními prezidentskými volbami zúčastnil státní kampaně na podporu Vladimira Putina.

„Je to tam všechno. Celková image, účes i úhel kamery. Dokonce páska v ruských barvách. A třešničkou na dortu je fakt, že byl klip zveřejněn 20. dubna, tedy v den narozenin (nacistického vůdce) Adolfa Hitlera,“ cituje web Insider ruského novináře Ilju Bera, který nyní působí v estonském Tallinnu.

V podobném duchu se vyjádřil dokonce i Oleg Carev, původně ukrajinský poslanec, který se stal lídrem proruských separatistů na východě země. „To video mě šokovalo. Fakt mi ten jeho kostým nedělal dobře.“ Shamanova skladba Můj boj zase svým názvem evokuje globálně proslulou publikaci nacistického vůdce Adolfa Hitlera.

Shamanovy texty se přitom omezují spíše na velice patetická, přesto jen vlastenecká prohlášení. Ruská míra exaltovanosti sice v Česku vyvolává pobavený úsměv, zpěvák přesto nevyzývá třeba k likvidaci Ukrajiny. V písni Jsem Rus například říká: „Vše dělám až do konce, jsem Rus a svoji krev jsem zdědil od otce, jsem Rus celému světu navzdory.“

Právě tento kus prý nápadně připomíná hit americké skupiny Bon Jovi s názvem It's my life. Alespoň to tvrdí muzikoložka Ekaterina Romanova, podle které je ale Shamanova „skladba z hlediska harmonie mnohem jednodušší“. Kritici se přesto shodují na tom, že Shamanův zpěv je profesionální, což je dané i jeho celoživotní přípravou.

I přes podvod uspěl

Shaman, občanským jménem Jaroslav Jurjevič Dronov, zpívá už od čtyř let. Narodil se ve městě Novomoskovsk, které leží více než dvě stovky kilometrů jižně od Moskvy. V dětství chodil do hudební školy a působil ve sboru.

Už v 15 letech vystupoval v místních restauracích. V Moskvě pak stu-

55 milionů

■ Zhruba tolik přehrání má na YouTube Shamanova píseň Jsem Rus, kterou Rusko údajně denně pouští i ve věznicích.

doval uměleckou akademii, kde se řešilo jeho plagiátorství – opsal více než polovinu závěrečné práce.

Školu nakonec dohodil, protože jeho akademické dílo je originální ze 60 procent, což pedagogické vedení označilo za dostačující. V roce 2013 se pak zúčastnil i v Česku známé soutěže X Factor, kde jeho výkon kladně hodnotila i sovětská, posléze také ruská pěvecká superstar Alla Pugačova.

Ta ale tehdy uvedla, že budoucího Shamanu ještě čeká dlouhá cesta. Dronov se posléze přihlásil do dalších hudebních zápolení, produkoval coververze a byl frontmanem skupi-

Kontroverzní odkazy Zdvížená pravice, černý kožený kabát s páskou na rukávu, vydání písně v den Hitlerových narozenin. Zpěvák Shaman má blízko k nacistické symbolice, Kreml to ale neřeší. Foto: Profimedia

ny vystupující na rockových festivalech. V roce 2020 přijal umělecké přízvisko, pod kterým je známý teď.

Každé ráno deptal Navalného

Opravdový průlom v jeho kariéře nastal předloni, kdy nazpíval píseň Povstaneme, kde oslavuje padlé vojáky z druhé světové války. Toto období moderních dějin má v Rusku výsadní postavení. Skladba se navíc začala hrát 23. února 2022, tedy pouhý den předtím, než Rusko napadlo Ukrajinu.

Zpěvák sám tvrdí, že skladbu složil krátce předtím a prý pro vlastní potěchu. Uvedl dokonce, že mu ji snad „někdo shora vnukl“. Podle kritiků však v tehdejších dnech, ba hodinách panovalo na ukrajinsko-ruské hranici i v obou společnostech výjimečné napětí, které na Shamanu nemohlo nepůsobit.

Každopádně se zrodil song, který provází propagandistickou operaci charakteristickou používáním písma „Z“. Píseň zněla nejen v rádiu a na často povinných vlasteneckých

akcích, ale i v relacích do té doby věnovaných jen zpravodajství.

Shaman se stal doma hvězdou a v cizině vděčným námětem sociálních sítí hlavně poté, co si již zesnulý ruský opozičník Alexej Navalnyj postěžoval, že musí v trestanecké kolonii každé ráno poslouchat píseň Jsem Rus.

Černým humorem oplývající politik k tomu poznamenal, že jde patrně o druhou nejdůležitější skladbu země, protože ve vězení vždy následuje hned po ruské hymně.

Inzerce

BRUSELSKÝ DYKTÁT

Celý díl najdete na HeroHero nebo Gazetisto

Takhle budou vypadat Česko a Evropa po volbách: vysvětlujeme překvapivé výsledky

HN063046-24

■ Automobilový průmysl

Máme funkční vodíkové auto. Problémem jsou ale plničky, říká Mr. Hydrogen z BMW

Eva Srpová
eva.srpova@economia.cz

Kdyby v Evropě bylo dost plniček, naše vodíkové auto bychom už prodávali. Je kompletně funkční,“ říká Michael Rath, kterého kolegové v BMW přezdívají Mr. Hydrogen. Má na starosti tým, jenž v německé automobilce vyvíjí auta s pohonem na palivové články. Značka před nedávnem představila model iX5 Hydrogen, v současnosti nejvýkonnější vodíkové osobní auto na světě.

Technologie palivového článku automobilka využívá od Toyoty, se kterou uzavřela před lety partnerství. Vůz nabídne výkon 295 kW a má ujet 504 kilometrů. Do dvou nádrží z uhlíkových vláken se vejde šest kilogramů plynného vodíku, spotřeba se podle tabulek pohybuje okolo 1,19 kg/100 km. Vůz na 100 km/h zrychlí za méně než šest sekund a maximálku značka uvádí na hodnotě 180 km/h.

Zhruba stokusová flotila teď jezdí po světě a testuje se v provozu. BMW zapůjčilo auta i různým partnerům a firmám, aby vyzkoušely, jak by se jim s vodíkovou iX5 žilo. A automobilka tak sonduje, jaký má nyní prodejní potenciál. Oficiálně ale vůz v prodeji zatím není.

Většímu prosazení vodíkových aut v současnosti brání nedostatečná infrastruktura. Elektromobilita se v porovnání s auty na vodík rozšiřuje daleko rychleji, staví se nabíječky a automobilky přicházejí s novými bateriovými vozy. A tak se nabízí otázka, jestli vývojová větev aut s palivovými články nakonec neskončí ve slepé uličce a jako bezemisní palivo se, minimálně v osobní dopravě, uchytí pouze „bateriová“ elektrina.

Takové pochybnosti ale Michael Rath odráží. „Vodík kombinuje bezproblémový výkonný pohon, tichou, plynulou jízdu s velmi rychlým tankováním, na které jsme zvyklí z benzínových motorů. Auto do plna naplníte za pouhé tři až čtyři minuty, což se v podstatě vyrovná spalovacím motorům,“ připomíná.

„Je ale fér přiznat, že vodík spíš vnímáme jako doplňkovou alternativu k bateriovým elektromobilům, ne jako alternativu samu o sobě. Zkrátka je vhodný pro ty, kterým nevyhovují klasické elektromobily, například proto, že pravidelně tahají přívěs, a tak by se zdržovali častým nabíjením,“ přiznává Rath.

BMW chce být podle něj automobilkou, která je otevřená všem typům pohonu, a toto rozkročení napříč různými technologiemi vnímá jako strategický přístup k mobilitě a alternativním palivům. „Protože to, co jsme se naučili na cestě k dekarbonizaci a udržitelnosti, je, že musíme zároveň také naslouchat našim zákazníkům. Nemůžeme jim podsouvat něco, co nechtějí. Vodík ale považujeme za chybějící dílek skládačky, který doplní naše portfolio pohonných jednotek,“ říká Rath.

Jako kdyby litr nafty stál 100 korun

Nejvýznamnější překážkou jsou ale chybějící plničky a vysoká cena samotného vodíku.

Zatímco infrastruktura nabíjecích stanic se v Evropě intenzivně buduje, vodík není dnes možné natankovat tak snadno. Na mnoha místech v Evropě jsou mapy s plničkami zcela bílé. I v Česku jich funguje jen pár, první veřejná se otevřela teprve loni v Ostravě, druhá pak záhy v Praze na Barrandově.

V Německu je aktuálně lehce přes sto plniček, přitom nabíječek měli elektromobilisté u sousedů v únoru letošního roku k dispozici zhruba 120 tisíc a každý měsíc se jich nově stovky až tisíce otevírají. Navíc v poslední době dochází k případům, kdy původně velkolepé plány s rozšířením vodíkových aut krachují a provozovatelé plničky

za 499 korun. V přepočtu na spotřebu osobního vozu to je stejné, jako kdyby litr nafty vyšel na stokorunu.

Podle Ratha to jsou ale „porodní bolesti“, které by se časem měly vyřešit. „Některé stanice se vybudovaly v regionech, kde provoz nedával smysl. A když neměly dostatečný odběr, obchodní model stanice prostě nefunguje. Pochopitelně tak dochází k tomu, že stanice zavírají. Dálková a těžká doprava ale nemá jinou šanci na dekarbonizaci, než jsou palivové články,“ stojí si za svým Rath.

Věří, že k budování infrastruktury brzy dojde. V Evropě i díky nařízení jménem AFIR, které plánuje rozšíření alternativních paliv. Do roku 2030 musí být podél celé páteřní dopravní sítě v Evropě k dispozici dle tohoto nařízení každých 200 kilometrů jedna plnicí stanice na vodík. „A to bude stačit na to, aby se pokryla potřeba. I vzhledem k tomu, že nemusíte čekat tak dlouho, když plnění vodíku trvá jen pár minut. Elektrické kamiony stojí na nabíječce hodiny, obsluha těchto vodíkových je tak daleko vyšší,“ dodává Rath.

Vodík má podle šéfa vývoje vodíkové technologie budoucnost i díky tomu, že může fungovat jako médium, díky kterému se budou vyrovnávat výkyvy v rámci celého energetického systému. „Ve snaze EU o dekarbonizaci došlo k obrovskému rozšíření obnovitelných zdrojů energie. Solární a větrná energie je ve výrobě nestabilní a nesleduje poptávku. A tak jsou dny, kdy máme elektřiny z obnovitelných

tlačít na rozhodování prostřednictvím ideologie. Jsme ale otevření všem technologiím a snažíme se dělat to nejlepší pro naše zákazníky v každém regionu světa, které se od sebe velmi liší. A ukazuje se nám, že se to vyplácí,“ uzavírá Rath důvody, proč v BMW do vodíku intenzivně investují navzdory faktu, že aktuálně se v Evropě prodávají jen dva další osobní vozy na vodík, a to Hyundai Nexa a Toyota Mirai. A většina značek, včetně například koncernu Volkswagen, do kterého spadá i Škoda Auto, o vodíkové technologii zatím vůbec neuvažuje.

BMW s vodíkem koketuje 50 let

Mnichovská automobilka představila první prototyp vodíkové řady 5 už v roce 1979, v letech 2006 až 2007 následovala flotila limuzín řady 7. Tyto vozy však vodík spalovaly v pístovém motoru a také využívaly kapalný vodík namísto plynného. „Výhodou kapalného vodíku byla větší hustota, takže do stejné nádrže natankujete více energie. Jenže měl také významné nedostatky. Pokud jste vodík podchlazený na -250 stupňů dost rychle nespotebovali, odpařil se a vypustil do atmosféry. Takové auto nemůžete parkovat v garážích a nemůžete ho nechat stát dva tři týdny, nádrž by se vyprázdnila,“ vysvětluje Rath, proč od těchto technologických řešení firma přešla ke koncepci palivových článků a vysokotlakému plnění plynného vodíku, které využívá Hyundai i Toyota.

Nejvýkonnější vodíkové osobní auto na světě BMW se vývoji vodíkové technologie věnuje od konce 70. let. Před nedávnem představilo model iX5.

Foto: Shutterstock

zavírají, protože nemají prakticky žádný odběr. K tomu došlo například loni na podzim v Dánsku.

Vysoká cena vodíku vyplývá z vysoké spotřeby energie při výrobě. Ještě nějakou dobu potrvá, než přebytek elektřiny z obnovitelných zdrojů dosáhnou potřebné kvantity a než se zlevnění dočká i technologie elektrolyzérů, které vodík získávají rozkladem vody. Ostatně i společnost Orlen, která v Česku provozuje plnicí stanice, přiznává, že jejich provoz značně dotuje, přestože kilogram vodíku prodává

zdrojů moc a nevíme co s ní. A to se bude ještě zvyšovat,“ dodává Rath.

„Jediným řešením, jak energii skladovat nebo jak ji dopravovat na velké vzdálenosti, bude vodík. Navíc vodík vyrobený z obnovitelné energie. Proto věřím, že má budoucnost,“ myslí si Rath.

BMW nicméně nechce dle jeho slov vnučovat zákazníkům něco, co nechtějí. Firma zatím ani neuvedla žádné konkrétní datum, kdy ukončí prodej spalovacích aut. „Ne, to rozhodně není náš přístup. Není dobré příliš

„Nyní se v BMW snažíme o maximální podobnost a sdílení řešení s bateriovými elektromobily, což je pro palivové články a bateriové elektromobily nejlepší. Jeden vůz, který lze díky flexibilní architektuře velmi snadno nabídnout s oběma typy pohonu, je cesta, jak ušetřit i náklady,“ dodává Rath. Vyzdvihuje i to, že iX5 není o tolik těžší, hmotností se blíží plug-in hybridní variantě. Kdy by se ale iX5 Hydrogen mohl dostat do prodeje a za jakou cenu, nechce spekulovat. V blízké budoucnosti to však zřejmě nebude.

IVECO

Vydejte se cestou změny

Český stavební trh čeká oživení.

IVECO X-WAY IVECO T-WAY

Po propadu minulých let zaplavuje stavební trh vlna optimismu. Vyplývá to ze čtvrtletní studie analytické skupiny CEEC Research, která vznikla na základě dotazování 262 největších stavebních firem v Česku.

České stavební firmy očekávají v příštím roce růst o 2,4 procenta. Za tímto očekáváním je jednak snižování úrokových sazeb ze strany České národní banky, které by mělo udělat hypotéky dostupnější a oživit tak prodeje. A také o tom svědčí vytíženost stavebních firem, které jsou aktuálně vytížené na 82 % a v následujících měsících se očekává nárůst dokonce

až k 92 procentům! To jsou celkem štěstěny vyhlídky. Ale štěstí, jak známo, přeje jen těm připraveným. Jste připraveni? My ano.

Jsmo připraveni na váš růst

Pokud se už začínáte poohlížet po skromném, ale spolehlivém partákově, který Vás podpoří a podrží na cestách i necestách, v blátě, písku i na silnici, a který Vám dá

jasnou konkurenční výhodu, tak tady jste správně. Robustní a prověřená stavební vozidla IVECO už se stala legendou. Podívejte se na mimořádně výhodnou a časově omezenou nabídku skladových vozů IVECO a vyberte si jednu z forem výhodného financování formou operativního leasingu, finančního leasingu anebo úvěru.

Jsmo připraveni Vám poskytnout veškeré potřebné detaily a pomoci s výběrem ideálního vozidla pro Vaše potřeby. Pro více informací neváhejte kontaktovat naše zástupce prodejní sítě IVECO Czech Republic, a.s. – divize Trucks, www.iveco.com/czech. Bude to jízda. Těšíme se, že budeme u toho.

IVECO TRUCK CENTRUM

www.ivecotc.cz

STRATOS AUTO

www.iveco-hk.cz

AGROTEC

www.agrotectrucks.cz

PROFI AUTO CZ

www.profiautocz.cz

AUTO FUTURE

www.iveco.auto-future.cz

AUTO HELUS

www.helustrucks.cz

■ Reality

Skanska spouští svůj největší bytový projekt v Česku. Postaví v pražských Malešicích přes tisíc bytů

Martina Marečková
martina.mareckova@hn.cz

Více než tisícovka nových bytů postupně vznikne v průmyslové lokalitě v Praze-Malešicích. Developer Skanska Residential dává do prodeje prvních 124 bytů svého dosud největšího rezidenčního projektu Habitat. První domy při ulici Černokostelecká budou stát začátkem roku 2027, celý projekt by měl být dokončen do deseti let.

„Stavíme na brownfieldu a zvelebíme území, které tam dosud leželo ladem,“ řekl HN Petr Michálek, generální ředitel Skanska Residential. „Přetvoříme tuto část Malešic ve zcela novou čtvrť, která nebude čistě bytová, ale nabídne i řadu komerčních prostor a občanské vybavenosti.“

Výstavba bude probíhat nejméně v pěti etapách, přičemž investice do první z nich podle Michálka vyjde přibližně na jednu miliardu korun. Každá další etapa bude stát rovněž miliardu. Průměrná cena bytů je asi 130 tisíc korun za metr čtvereční.

„Habitat je typickou moderní čtvrtí, která bude ve své době patřit k těm nejpokrokovějším,“ komentoval Filip Pokorný, hlavní architekt projektu z ateliéru Chapman Taylor. Ten je generálním architektem projektu.

Skanska klade důraz na udržitelné stavění, domy budou vybavené fotovoltaickými panely, zeleň mezi domy a na jejich střeších přispěje k ochlazení území v letních parnech. Počítá se rovněž s využitím dešťové vody a tzv. šedé vody. Obyvatelé tak mohou ušpóřit téměř polovinu pitné vody.

Z pohledu energetiky vycházejí první bytové domy oproti legislativ-

nímu standardu z roku 2024 úsporněji o 45 procent a Skanska doposud v tomto ohledu lepší budovy v neúspornější kategorii PENB-A nepostavila.

Ve skladbě prvních bytů převažují ty o dvou až třech pokojích. Skanska očekává, že většina kupujících bude v bytech i bydlet a netroufá si odhadnout, jaký podíl jednotek si pořídí investoři na pronájem.

„Habitat je rodinnějšího, klidnějšího charakteru. Vzhledem k množství zeleně a okolnímu prostředí si myslím, že tady bude větší poměr rodin s dětmi,“ míní Pavel Tomek, projektový manažer Skanska Residential.

Ke stanici metra Depo Hostivař to budou mít obyvatelé více než 10 minut pěšky, blíže je zastávka autobusu a tramvaje Malešická továrna.

Developer je otevřený diskusi s velkými investory, kteří kupují celé nájemní bytové domy. „Vzhledem k tomu, že tato lokalita je velmi dobře dostupná veřejnou dopravou, může být zajímavá i pro provozovatele nájemního bydlení,“ uvedl Michálek.

Zkušeným investorům nájemního bydlení by Skanska byla ochotna prodat dům nebo celou etapu, ale cíleně to neplánuje. To ovšem nebude případ prvních bytů aktuálně v prodeji, ale až plánovaných domů, na které developer ještě nemá stavební povolení.

Habitat tedy primárně cílí na koncové uživatele, kterých bude v projektu bydlet kolem 2500. Součástí první etapy bude dům o 13 nadzemních podlažích doplněný dvojicí čtyř-

a šestipatrových objektů. Ateliér Chapman Taylor navrhl podobu prvních tří etap. „Na ty další máme v úmyslu dělat architektonickou soutěž a území tím zpestříme,“ řekl Tomek.

Kromě Chapman Taylor se na projektu podílí projektantská společnost Afry, která má rovněž architektonické ambice, a to podle Tomka už samo o sobě vytváří tvůrčí napětí.

„Ze zpětné vazby od našich klientů víme, že lidé už nehledají jen čtyři stěny, ale hledají místo k žítí a o veřejná prostranství kolem domů se více a více zajímají,“ říká Michálek. Proto se Skanska i v Malešicích velmi zaměřila na zeleň a veřejnou vybavenost včetně parků a hřišť.

Developeři i makléři od začátku roku pozorují výrazný nárůst poptávky po bytech v Praze. „Prodeje novostaveb, které byly od roku 2022 výrazně utlumeny, nyní zažívají téměř raketový vzestup a dominují současnému trhu,“ komentuje Kateřina Poláková, vedoucí rezidenčního oddělení v poradenské firmě Knight Frank.

Developeři tak postupně pouští na trh připravené projekty, které čekaly na příznivější čas. Poptávku nakoplo hlavně zlevnění hypoték, i když bylo mírné. V Praze je podle posledních dostupných údajů k prodeji necelých šest tisíc nových bytů. Jejich průměrná cena je 152 425 korun za metr čtvereční.

Zájemci mohou vybírat nové bydlení v zavedených čtvrtích širšího centra, například v Praze 9, ale i v relativně nových lokalitách, jakou je zmíněný Habitat. „Odvaha developerů, motivovaná potřebou rozšiřovat výstavbu do dříve méně atraktivních lokalit, nastavuje nový standard v těchto oblastech,“ doplnila Poláková.

Oživení pocítují i projektové firmy, což platí i o chystaných pozemních stavbách, jež byly v minulých letech v útlumu. Ukazuje to průzkum CEEC Research. „V privátním sektoru přibudou investiční záměry zejména v rozvoji bydlení, což ovlivní zásobu projektových prací v oblasti pozemního stavitelství,“ píše se v analýze.

Jdou do prodeje Habitat Malešice – první domy při ulici Černokostelecká budou stát začátkem roku 2027. Foto: Skanska

■ Zbrojní průmysl

Fond NATO investoval do výrobce robotických vozítek

Marek Miler
marek.miler@hn.cz

Speciální fond, spuštěný loni Severoatlantickou aliancí na podporu start-upů ve vojenské oblasti, už udělal první investice. Tento měsíc se veřejně přihlásila druhá firma, která od Inovačního fondu NATO, označovaného zkratkou NIF, získala peníze. Fond má na investice celkem miliardu eur (24,6 miliardy korun), ale na svých webových stránkách zatím žádné podpořené firmy neuvádí. Cílem fondu je podpořit inovativní projekty v oblasti obrany, kybernetické bezpečnosti a v dalších odvětvích.

Na začátku června se přihlásila jako první mladá britská firma iComat, která investici od NIF získala.

Uspěla v investičním kole takzvané série A, tedy ve fázi, do níž se dostávají společnosti, které již mají stále příjmy a zákazníky. Spolu s NIF se na investici za 22,5 milionu dolarů (516 milionů korun) podílel i venture kapitálový fond 8VC a další investoři. iComat vznikl před pěti lety jako spin-off univerzity v Bristolu. Vyvíjí inovativní karbonové materiály použitelné pro stavbu letadel, kosmických lodí či závodních aut.

Tento týden zase investici od NIF oznámila německá firma ARX Robotics, jež pro armády vyrábí několik druhů robotických pásových vozítek. ARX sídlí v Mnichově a uvádí, že získala od skupiny investorů počáteční financování ve výši devět milionů eur. Více než polovina těchto peněz pochází z fondu NATO, zbytek je od německých venture kapitálo-

vých fondů Project A a Discovery Ventures.

Venture kapitálový fond NIF vznikl částečně v reakci na ruskou válku na Ukrajině. Přispívá do něj 24 z 32 států aliance, včetně Česka. Fond je ale samostatný a na NATO nezávislý. Tím se liší od podobného projektu, akcelérátoru DIANA, kde působí odborníci přímo z NATO. NIF a DIANA mají sice odlišné rozpočty, ale oba organizují podpůrné programy pro zakladatele mladých firem, poskytují poradenství a například nabízejí i testování výrobků díky napojení na členské armády. Cílem je otevřít možnosti mladým firmám s inovativními nápady a členským armádám umožnit rychlejší přijímání nejnovějších technologií.

Tisková zpráva ARX cituje jednoho z partnerů NIF Chrise O'Conno-

ra, který říká, že válka na Ukrajině ukazuje, jak důležité je v moderních konfliktech využití levných dronů v kombinaci s pokročilým softwarem a umělou inteligencí. Podle O'Connora je jen otázkou času, kdy se samofiditelné stroje začnou víc používat také na zemi.

ARX uvádí na webových stránkách, že jeho pásová robotická vozítka jsou modulární – mohou být osazena různým zařízením, včetně zařízení pro průzkum bojiště, radary či minometry. Také mohou vézt nosítko s raněným.

Firma, založená v roce 2022 třemi německými vojenskými veterány, v současnosti vyrábí tři modely vozítek za ceny od 30 tisíc do 150 tisíc eur. Podle generálního ředitele Marca Wietfelda unese největší vozítko užitečné zatížení až 500 kg a ujede

na jedno nabití asi 40 kilometrů. Firma už nasadila některé své výrobky na Ukrajině a má zaslíbené dodávky za více než jeden milion eur.

ARX působí v oblasti, ve které jsou aktivní i další výrobci zbraní, například Rheinmetall nebo Milrem Robotics. Podle O'Connora z NIF ale ARX sází na všestrannost a cenovou dostupnost.

ARX sice zatím žádné nevojenské zákazníky nemá, ale plánuje své pásové roboty nabízet i k civilním účelům. Firma uvádí, že kromě Německa a Ukrajiny testuje zařízení v Rakousku, Švýcarsku, Estonsku a Maďarsku. Německá armáda je také využívá na Slovensku. Podle ředitele ARX Wietfelda je pro firmu bundeswehr klíčovým zákazníkem, který má otevřít dveře zakázkám pro další armády, stojí v tiskové zprávě.

■ Informační technologie

Křetínský neuspěl. Atos dal přednost konkurenční nabídce

Zadlužená francouzská společnost Atos přijala nabídku na restructuralizaci svého dluhu od konsorcia vedeného jejím hlavním investorem Davidem Layaním. Jeho nabídku tak upřednostnila před návrhem českého miliardáře Daniela Křetínského. Layanio společnost Onepoint několik měsíců bojovala o kontrolu nad Atosem, který zajišťuje komunikaci pro francouzskou armádu. Chce se soustředit na udržení Atosu pod francouzskou kontrolou, zachování pracovních míst a majetku. Onepoint je největším akcionářem Atosu, v podniku drží 11 procent. Layaní spolu s partnerskou investiční společností Butler Industries nabídl 250 milionů eur (6,2 miliardy korun) nového vlastního kapitálu a 1,5 miliardy eur nového dluhu, včetně 300 milionů v bankovních zárukách. Jeho nabídka podle agentury Reuters masivně rozřídí stávající akcionáře.

■ Komentář

Česká měna může své zisky rozšířit

Radomír Jáč, Generali Investments CEE

Vývoj kurzu české měny opět prochází výkyvy. Relativní stabilita pozorovaná počátkem roku se v únoru převrátila do oslabování koruny. Spouštěčem bylo snížení úroků ČNB o půl procentního bodu, únorová prognóza centrální banky navíc indikovala další výrazný pokles sazeb. Forwardové sazby tehdy implikovaly, že se rozdíl mezi tříměsíční sazbou PRIBOR a EURIBOR v průběhu letních měsíců zužuje na pouhou čtvrtinu procentního bodu (když v únoru činila úroveň úrokového diferenciálu více než dva procentní body). V samotném únoru se kurz přiblížil až k úrovni 25,50 za euro, přitom koncem ledna se obchodovalo v oblasti 24,80.

Výrazně nad úroveň 25 za euro se koruna nacházela i po většinu dub-

na. Obrat přišel počátkem května, kdy ČNB sice snížila úroky znovu o půl procentního bodu, zároveň ale avizovala, že možná již v červnu přejde na pozvolnější snižování úroků, o čtvrt procentního bodu v jednom kroku. Koruna se vydala k posílení a počátkem června se dostala do oblasti 24,60 za euro.

Dává aktuální posílení koruny smysl? Od počátku května se mírně zlepšil výhled korunového diferenciálu mezi korunou a eurem. Nejde ale o tak zásadní posun, aby objasnil posílení koruny vůči euro, jež od poloviny dubna činilo více než 2,5 procenta.

Nabízí se vysvětlení, že koruně také pomáhá rostoucí přebytek běžného účtu platební bilance a snaha české vlády konsolidovat veřejné fi-

jejich akcií ale za poslední dva roky výrazně klesla. Přispělo k tomu několik neúspěchů, například nepříznivě přijímaný plán na převzetí amerického konkurenta DXC v roce 2021 nebo účetní problémy v amerických divizích.

Podle agentury Reuters rozhodnutí firmy pravděpodobně ukončí snahy Křetínského Atos získat. Český podnikatel se v posledních měsících dvakrát pokusil dostat firmu pod kontrolu. Reuters píše o jeho „rozsáhlé nákupní horečce“ ve Francii, kdy mimo jiné získal řetězce supermarketů Casino a velké podíly v maloobchodním řetězci Fnac Darty.

Odmítnout nabídku Křetínského, „evropského kapitalisty, kterého dnes všichni znají“, vyžadovalo jistou dávku odvahy, řekl agentura AFP Michel de Laforce, předseda většinového odborového svazu CFE-CGC ve společnosti Atos.

ČTK

KURZOVNÍ LÍSTEK - INDEX PX

BCPP 11. ČERVNA 2024

PK Burza cenných papírů Praha

AKCIE						
název cenného papíru	závěrečný kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (ks)	objem obchodů (tis. Kč)	tržní kapitalizace (mil. Kč)	podíl na indexu (%)
ColtCZ	662,00	-0,15	3 841	2 549,32	23 274,21	0,97
ČEZ	942,00	-0,79	153 696	145 122,64	506 786,35	22,33
Erste	1087,00	-1,00	84 095	92 219,83	457 532,33	21,50
Gevorkyan	256,00	0,00	290	74,06	4 264,26	0,63
Kofola	296,00	-0,34	3 834	1 136,56	6 598,42	14,68
Komerční banka	767,00	-0,39	111 493	85 955,51	145 767,78	0,45
Moneta	97,80	-0,71	222 230	21 781,15	49 975,80	17,98
Phillip Morris	15020,00	0,00	346	5 203,54	28 743,74	4,22
Photon Energy	43,75	-1,02	4 865	211,67	2 679,19	3,42
Vienna Insurance	715,00	-1,92	2 409	1731,40	91 520,00	13,44

INDEX PX						
závěrečný kurz	denní změna %	denní max.	denní min.	1M změna %	6M změna %	1Y změna %
1 530,21	-0,81	1 548,43	1 530,21	-1,29	8,71	16,98

FIXING ÚROKOVÝCH SAZEB

na trhu mezibankovních depozit X. XXX 2024

termín	1 den	7 dní	14 dní	1 měs.	2 měs.	3 měs.	6 měs.	9 měs.	1 rok
PRIBOR	5,25 %	5,27 %	5,29 %	5,28 %	5,20 %	5,08 %	4,92 %	4,77 %	4,63 %

KURZOVNÍ LÍSTEK

KURZY DEVIZOVÉHO TRHU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

PLATNOST OD 11. ČERVNA 2024
POŘADOVÉ ČÍSLO: 112

ZEMĚ	MNOŽSTVÍ	KÓD	KURZ
AUSTRÁLIE	1	AUD	15,196
BRAZÍLIE	1	BRL	4,302
BULHARSKO	1	BGN	12,631
ČÍNA	1	CNY	3,174
DÁNSKO	1	DKK	3,312
EMU	1	EUR	24,705
FILIPÍNY	100	PHP	39,167
HONGKONG	1	HKD	2,948
INDIE	100	INR	27,548
INDONÉSIE	1000	IDR	1,413
ISLAND	100	ISK	16,525
IZRAEL	1	ILS	6,189
JAPONSKO	100	JPY	14,660
JIŽNÍ AFRIKA	1	ZAR	1,238
KANADA	1	CAD	16,718
KOREJSKÁ REP.	100	KRW	1,670
MAĎARSKO	100	HUF	6,261
MALAJSIE	1	MYR	4,878
MEXIKO	1	MXN	1,255
MMF	1	XDR	30,372
NORSKO	1	NOK	2,150
NOVÝ ZÉLAND	1	NZD	14,109
POLSKO	1	PLN	5,692
RUMUNSKO	1	RON	4,964
ČNB přestala vyhlášovat kurz ruského rublu			
SINGAPUR	1	SGD	17,077
ŠVÉDSKO	1	SEK	2,198
ŠVÝCARSKO	1	CHF	25,671
THAJSKO	100	THB	62,674
TURECKO	100	TRY	71,108
USA	1	USD	23,022
VELKÁ BRITÁNIE	1	GBP	29,332

KURZOVNÍ LÍSTEK RM-SYSTÉM

11. ČERVNA 2024

název	RMS kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (Kč)
ALPHABET	4060,00	-3,10	82 360
APPLE, INC.	4500,00	0,56	0
BEZVAVLASY	700,00	0,00	0
COLT CZ GROUP SE	666,00	-0,15	427 940
CPI FIM	14,60	0,00	0
ČEZ, A.S.	945,50	-0,58	2 803 060
DEUTSCHE BANK AG	360,80	-4,04	20 180
DEUTSCHE TELEKOM AG	561,60	-0,18	56 160
EMAN	68,00	-0,73	34 000
ERSTE GROUP BANK AG	1097,00	0,05	986 960
EXXON MOBIL CORP.	2400,00	-9,09	144 010
FIXED.ZONE	157,00	0,64	0
GEN DIGITAL	552,00	0,18	0
GEVORKYAN	256,00	0,00	23 550
INTEL CORPORATION	712,00	1,14	0
KARO LEATHER	164,00	0,00	197 000
KOFOLA ČS	299,00	0,34	68 550
KOMERČNÍ BANKA	773,50	0,45	2 081 300
MCDONALDS CORP.	5874,00	0,00	5 870
MERCEDES-BENZ GROUP	1740,00	0,00	0
META PLATFORMS	11050,00	0,45	0
MICROSOFT CORP.	9661,00	0,80	0
MMGITÉ	332,00	0,00	0
MONETA MONEY BANK	99,00	0,81	402 300
M&T 1997	30400,00	0,00	0
NOKIA CORPORATION	88,00	-1,82	4 840
PHILIP MORRIS ČR	15100,00	0,13	196 360
PILULKA LÉKÁRNY	123,00	-14,29	440 560
PRABOS PLUS	250,00	0,00	0
VIG	723,00	-0,55	340 120
VOLKSWAGEN AG ST.	3150,00	-3,08	0

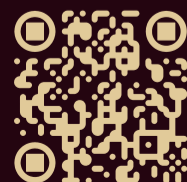
Zdroj: ČNB, BCPP, RMS

Road Classics®

Dokonalý cyklistický zážitek

Naskočte do seriálu, který všem amatérským silničním cyklistům nabízí prémiové svezení přes ikonická tuzemská místa. Čeká na vás luxus uzavřených silnic nebo špičková gastronomie na trase.

Více na www.roadclassics.cz.

■ Ceny

Luděk Vainert
ludek.vainert@hn.cz

Inflaci berme v delší perspektivě. Měsíční výkyvy podstatné nejsou

Na to, co se dělo s cenami na začátku minulého roku, dnešní generace nejspíš nikdy nezapomenou. Jen za loňský leden vzrostla oficiální cenová hladina o šokujících šest procent, protože se na úctech Čechů už plně projevila energetická krize (navíc přestal platit úsporný tarif, přičemž strop cen byl poměrně vysoko). K tomu obchodníci znovu zdražovali, co to šlo. Ne tolik jako v lednu 2022, ale skok to byl výrazný. Navíc jsme za sebou měli celý rok, v jehož průběhu meziměsíční inflace zpravidla výrazně překračovala jedno procento. Ceny potravin letěly nahoru tak, že jsme za ně po roce platili o čtvrtinu víc. Trend byl tak silný, že sezonní výkyvy se ve statistice prakticky ztrácely.

Teď jsme přesně v opačné situaci.

Pohled na cenovky v obchodech sice průměrně vydělávají Čechy stále stresuje, ale je fakt, že už rok se drží prakticky na stejné úrovni. Když potraviny v dubnu podražily, vyvolalo to obavy, zda to není předzvěstí další inflační vlny. Ovšem v úterý zveřejněná data Českého statistického úřadu ukázala, že hned v květnu se vývoj otočil. Sezonní vlivy hrají prim, položky z principu s nestálou cenou, jako jsou pohonné hmoty nebo potraviny, dokážou s inflací zahýbat, ale trend neurčují. Poslední inflační ohnisko, služby, také ztrácí na síle. Něco šlo nahoru, něco dolů, výsledek za měsíc: čistá nula. Meziročně jsou ceny vyšší o 2,6 procenta, což je spolehlivě „v mezích zákona“.

Z toho, co statistici o cenovém vývoji v květnu prozradili, bylo vlastně nezajímavější zdražení piva v Praze o jednu korunu. To je za pouhý měsíc hodně, a kdyby to mělo pokračovat, mají pivaři problém a s nimi i restauratěři, kterým by následně zákonitě ubyla klientela. Jenže v květnu také proběhl hokejový šampionát, který pořádně – a samozřejmě jen dočasně – zahýbal poptávkou, čehož hospodští využili.

Česká národní banka, pro kterou jsou ceny služeb strašákem, v komentáři k inflaci konstatovala, že dochází „k poklesu ziskových přírážek výrobců, prodejců a poskytovatelů služeb k jejich nákladům“. Ceny dováženého zboží nijak zásadně nerostou a i koruna je silnější, než jak ji odhadovaly prognózy. Poptávka domácností sice začíná ožívat, ale útlum vyvolaný vysokými cenami a následnou měnovou

politikou zkontrolil i jádrovou inflaci. Ta je nyní na 2,5 procenta, tedy níže, než čekala ČNB. I ukazatel nejlépe reflektující inflační tlaky v ekonomice je tak v mantinelech, kde ho chce národní banka mít.

Inflaci včetně té jádrové zkontrolil podle ČNB „déltrvajícím útlum domácí poptávky ovlivněný i přísnou měnovou politikou“. Ta je přísná už opravdu dlouho. Měnové kohouty začala Rusnokova ČNB utahovat právě před třemi roky a sedmiprocentního vrcholu dosáhla hlavní sazba v červnu 2022. Zabírala postupně a bolelo to, ale výsledek se dostavil.

Současná bankovní rada vedená guvernérem Alešem Michlem už na sazby nesažala a začala je snižovat až loni před Vánoci. Při současné inflaci mezi dvěma a třemi procenty je aktuální repo sazba na 5,25 procenta stále velmi vysoká a ekonomiku brzdí.

Najít důvody pro takovou restriktci je čím dál obtížnější. Mzdově inflační spirála se nerozběhla, ač tlak zaměstnanců na přidávání jistě nepomine. Pochopitelně, poslední roky přišli o značnou část kupní síly svých mezd, zatímco podnikům většinou marže i zisky rostly. Koruna je relativně silná, přičemž ECB už svůj pozvolný obrat směrem k nižším sazbám zahájila a tím zvětšila prostor i pro ČNB. I obava z růstu cen služeb je nakonec zřejmě přehnaná. Zbývá deficit rozpočtu. Ten je samozřejmě nominálně až nepříjemně vysoký, ale ve vztahu k HDP už klesá. A snižovat se má i příští rok, přestože bude předvolební.

I kdyby si bankovní rada, která se sama definuje jako jestřábí, dala pauzu a držela repo sazbu u pěti procent i další měsíce, nakonec bude se snižováním úroků pokračovat.

Z toho, co statistici o cenovém vývoji v květnu prozradili, bylo vlastně nezajímavější zdražení piva v Praze o jednu korunu.

■ EU

Božena Kadeřábková
autori@hn.cz

Green Deal pod palbou: Nové europoslance čeká jeho kompletní přehodnocení

Evropské volby ukázaly, že občané EU včetně Česka začínají mnohem více chápat roli unie jako nástroje pro zachování konkurenceschopnosti Evropy i jejích členů. V uplynulých letech totiž byla situace spíše opačná a přemíra regulace a byrokracie sloužila jako klacky do ozubených kol ekonomiky. A nejdiskutovanějším příkladem nadměrné regulace je evropský Green Deal. Ambiciózní plán Evropské unie ke klimatické neutralitě má chvályhodnou vizi, ale už nyní se projevují negativní dopady na konkurenceschopnost, ekonomický růst a pozici Evropské unie v rámci globální ekonomiky.

V kontextu českého průmyslu znamená Green Deal zvýšení provozních a vstupních nákladů a nutnost významně investovat do čistých technologií. Růst nákladů zvyšuje ceny produkce, podvazuje ziskovost a tím pravděpodobně zdroje investic pro rozvoj. Následkem jsou krachy firem, ale i jejich odchod z EU do zemí s méně přísnými ekologickými nároky. Je jasné, že tento jev, nazývaný „únik uhlíku“, klima neřeší, protože pouze přesune emise ven z EU. Ve výsledku klima není řešeno a na domácím trhu přicházíme o produkci, pracovní místa a ekonomický růst.

Je zřejmé, že finanční nároky Green Dealu prohloubí nerovnost mezi malými a středními podniky a korporacemi, které spíš najdou zdroje pro adaptaci na nová pravidla. Green Deal ale zároveň dává prostor novým investicím zejména do alternativních zdrojů energetiky a podporuje inovace, což může přinést ekonomický růst a technologický pokrok. Je však nutné zvážit, zda jsou tyto příležitosti skutečně dostupné pro všechny ekonomické subjekty.

Hlavní ekonomickou výzvou nově zvoleného Evropského parlamentu bude tedy kompletní přehodnocení finančně náročného Green Dealu na nějakou formu tzv. Sustainable Grean Dealu, který bude založen na reálných základech a podmínkách členských ekonomik. Takový Real Deal musí být především realizovatelný, aniž by Evropa přišla o své místo na globálním trhu.

Autorka působí v Centru ekonomických studií Vysoké školy CEVRO

■ NATO

Co se stane s východní Evropou, pokud se Spojené státy stáhnou?

Andreas Umland
autori@hn.cz

Navzdory zákeřnému útoku Ruska na Ukrajinu se dnes obyvatelé východní a střední Evropy cítí bezpečně. Mají důvěru v NATO jako organizaci vedenou Spojenými státy. Mnozí politici, diplomaté a odborníci ve východní Evropě si ale zároveň kladou otázku, co se stane, pokud v listopadu 2024 vyhraje prezidentské volby v USA Donald Trump.

Trump nemá jasný zahraničněpolitický profil. Někteří ho považují za proruského, jiní považují Trumpa za potenciální problém pro Kreml kvůli jeho nepředvídatelnosti. Spekuluji proto, že by mohl být pro východní a střední Evropu přínosný. Trump například nedávno prohlásil, že kdyby byl prezidentem USA v roce 2022, v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu by v plném rozsahu bombardoval Moskvu.

Mnozí Východoevropané jsou se současným prezidentem Joem Bidenem a jeho nerozhodností vůči Rusku nespokojeni. Na druhou stranu jsou pro ně Biden a Demokratická strana

předvídatelní. Trump a jeho stoupenci naopak představují riziko.

Ve východní Evropě panuje obava, že by se po příštích prezidentských volbách v USA mohl snížit respekt Ruska k západnímu obrannému spolenectví. Pokud by se soudržnost NATO nebo závazek Washingtonu vůči němu snížily, mohly by se středo- a východoevropské země stát opět předmětem různých her Ruska.

Za posledních 30 let si východní Evropa nezvykla na zdánlivě dokonalý světový řád. Na rozdíl od západní Evropy zde neexistuje magická víra v politickou sílu mírumilovnosti. Východoevropané si pamatují carský a sovětský útlak i západní zradu evropských hodnot. Kolektivní vnímání národní bezpečnosti ve středovýchodní Evropě je stále formováno mimo jiné vědomím paktu Molotov-Ribbentrop z roku 1939, rozdělení Evropy na Jaltě v roce 1945 a Budapešťského memoranda z roku 1994. A funkční logika NATO jako obranné aliance je založena na důvěře, jasnosti a předvídatelnosti. S Trumpem jako prezidentem USA by tomu tak již být nemuselo. Co hůř, těsná porážka Trumpa v prezidentských volbách může

vyvolat nepokoje, nebo dokonce nestabilitu v USA. Washington se pak stane neschopným vést rozhodnou zahraniční politiku. To by mělo vážné důsledky pro fungování NATO.

Východoevropané se naučili očekávat nehorší. A zde v nehorším případě hrozí, že už Ukrajina nebude dostávat americkou pomoc. Závazek Spojených států stát při NATO může být zpochybněn. Evropa by se pak musela rychle a zásadně změnit. Evropské zbytkové NATO bez plné účasti USA by muselo přenastavit svoji roli. Pokud by NATO dokonce zaniklo úplně, musela by se EU přeměnit z pouhého ekonomického a politického spolenectví na bezpečnostní a obrannou alianci.

Udělením statusu kandidátské země EU Ukrajině, Moldavsku a Gruzii v letech 2022–23 se EU a jejích 27 členských států staly nepřímými účastníky tří evropských územních konfliktů s Ruskem. Stále více evropských států od počátku roku 2024 uzavírá s Ukrajinou bezpečnostní dohody. EU právě podepsala bezpečnostní a obranné partnerství s Moldavskem. Tato dnešní hluboká angažovanost EU v postsovětském prostoru by znamenala, že geo-

politická rizika rychle porostou, pokud by se USA z Evropy stáhly. Pro kontinent by to byl okamžik pravdy a zkušební pole pro tolik opěvovanou evropskou myšlenku.

V posledních 70 letech vždy visela ve vzduchu otázka, zda evropská integrace a společná bezpečnost existují jen tak dlouho, dokud Washington drží nad Evropou svou pečovatelskou ruku. Pokud by americký ochranný deštník zmizel, může se ukázat, že vize soběstačné sjednocené a solidární Evropy je pouhou fikcí.

Evropské státy by mezi sebou musely praktikovat takovou formu a míru spolupráce v oblasti bezpečnosti, zahraniční a obranné politiky, s níž dosud nemají žádné zkušenosti. Po 70 letech by otázka, zda Moskva může v Evropě prosazovat své hegemonistické nároky, již nebyla primárně otázkou pro Washington. Odpověď by závisela na tom, do jaké míry se obyvatelé Evropy vnímají jako skutečné spolenectví národů – se všemi důsledky, které z toho vyplývají.

Autor je analytikem Stockholmského centra pro východoevropská studia

■ Evropské volby

Petr Honzejk
petr.honzejk@hn.cz

Ukázalo se, že politika je jako byznys. Kdo nemyslí na zákazníky, zemře

Z výsledků evropských voleb nelze samozřejmě vyvozovat silné závěry, pokud jde o prognózu výsledků voleb sněmovních. Lze z nich ale vyzorovat, co v dnešní politice „jede“, a co by tedy neměl opomenout nikdo, kdo chce vyhrávat a vystoupit až na politický vrchol. Motivů, ze kterých by se měli poučit hlavně vládní politici, je několik, ale v zásadě se dají shrnout pod tři termíny: inovativnost, komunikativnost, srozumitelnost.

Na první pohled vidíme, že v eurovolbách výrazně uspěly formace, které jsou tak či onak nové. Motoristé jsou na scéně úplnou novinkou, formace Stačilo! jsou sice komunisté, ale v novém kostýmu. Není to nic překvapujícího. Z reklamní branže víme, jak dobře na zákazníky fungují nálepky „novinka“, „nové složení“ a podobně. Stejně je to s voliči. Nové nebo alespoň inovované formace jim asociují modernitu, změnu, čerstvost, vyšší kvalitu. A podle toho se i rozhodují. V těchto eurovolbách by jistě neuspěl samotný Robert Šlachta, ale s neokoukaným Filipem Turkem udělala koalice Přísahy a Motoristů díru do politiky. Většinu lidí by ani nenapadlo volit staré komunisty, ale Stačilo!, to je jiná písnička, těm to hodí ochotně. Prostě nový obsah nebo rebranding v politice funguje.

Abychom si rozuměli: Samotný rebranding samozřejmě nepomůže vždy, jak vidíme třeba na sociálních demokratech. Změna značky musí být alespoň trochu důvěryhodná, ideálně doprovázená nějakou vnitřní inovací. Pro všechny partaje to znamená, že pokud chtějí být úspěšné, musí stále přicházet s novinkami – ať už jde o nové osobnosti, nové způsoby komunikace, nová témata.

Žádná ze stran vládní koalice to ale ke své škodě dosud nepochopila. Prezentovaly se v eurovolbách stejně jako vždycky. Stejně tváře, stejná slova, stejně nenápaditá kampaň. Nejlépe to bylo vidět na Pirátech, od kterých, coby strany pro mladší lidi, se inovativnost očekává obzvláště. Co ale nabídli? Jen obecné proklamace o modernizaci a nehoustnoucí dredy Ivana Bartoše. STAN přišel alespoň s Danuší Nerudovou (proto také získal nejlepší výsledek ze všech voleb, do kterých šel samostatně, 8,7 procenta), ale ani Nerudová nebyla v pravém slova smyslu novinkou. Působila spíš jako recyklát z prezidentských voleb. O koalici Spolu ani nemluví, tam nebylo nového vůbec nic. Není divu, že Spolu s Babišem prohráli.

Dalo by se namítnout: „A co hnutí ANO? Vždyť to je také pořád stejné!“ Není to tak úplně pravda. ANO sice reprezentuje pořád stejný Andrej Babiš, ovšem ten samý Babiš dokáže permanentně inovovat. Jeho tým stále vymýšlí něco nového: Nová zapamatovatelná hesla („Česko, pro tebe všechno“ bylo vysmívané, ale je

to jediné heslo, které si z těchto eurovoleb každý pamatuje). Nové způsoby prezentace (liberální se chechtají nakrucování dam v letech, Aleny Schillerové a Kláry Dostálové, na TikToku, ale funguje to). Nové, až infotainmentové způsoby komunikace zásadních témat (Babišovo video s kohoutem Silverem bylo čiré dada, ale zprávu voličům doručilo dokonale). Babiš prostě funguje jako popová hvězda.

Toto si mimochodem ne zcela uvědomil Tomio Okamura, který je čím dál stejný a najeďnou v eurovolbách vyděšeně hleděl, že skončil s jedenácti, ale pouhými šesti procenty hlasů.

Neméně důležitou záležitostí je v dnešní politice srozumitelnost. Filipu Turkovi v evropských volbách pomohlo, že dokáže mluvit jednoduše, stručně a snadno pochopitelně.

Na námitku, že to odpovědní politici mají složitější než extremisté a populisté, kteří mohou šaškovat a slibovat jednoduchá řešení složitých problémů, odpovídám: Je to pravda, ale jen částečně. Každý, byť sebesložitější problém, lze srozumitelně a zajímavě vysvětlit i dětem. Když voliči svým politikům nerozumí, dojdou lehce k závěru, že si jich tyto politici nevěží. Což si z koaličních politiků zatím odpovídajícím způsobem uvědomil snad jen Vít Rakušan.

Vládní politici nyní mají jen dvě možnosti. Buď výše uvedené lekce plynoucí z eurovoleb vezmou a zařídí se podle nich, nebo je nechají ležet. První možnost jim sice nezaručuje nic, druhá jim ovšem stoprocentně garantuje, že po volbách sněmovních zůstanou ležet oni. A sice na lopatkách.

~
**Filipu Turkovi
v evropských volbách
pomohlo, že dokáže
mluvit jednoduše,
stručně a snadno
pochopitelně.**

■ Fotokomentář

Jak postavit Ukrajinu na nohy? Pomozte zrekonstruovat Ukrajinu, vyzval v úterý v Berlíně lídry států i průmyslu prezident Volodymyr Zelenskij. Svá slova pronesl na úvod dvoudenní mezinárodní konference o obnově Ukrajiny a dodal, že výhody pocítí všichni. „Ukrajinu vystavíme silnější, svobodnější a prosperující,“ slíbil například německý kancléř Olaf Scholz. Rusko v zemi zničilo podstatnou část elektrické sítě, poškodilo elektrárny, benzinky nebo plynovou infrastrukturu. Zelenskij prohlásil, že na konferenci očekává uzavření smluv a dohod v řádu miliard eur. Ukrajina zatím na vlastních nohou nestojí, jak výmluvně dokazuje i výzdoba konference. Může se ale stát zajímavým místem pro zahraniční investice, což by mělo zajímat i český byznys.

Foto: ČTK/AP

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

REDAKCE: 233 071 111
REDAKCE@HN.CZ
PŘEDPLATNÉ: 217 777 888
ADRESA:
PERNEROVA 673/47,
186 00 PRAHA 8

Vydává Economia, a.s.,
IČO 28191226

• Šéfredaktor
Hospodářských novin
Jaroslav Mašek

• Zástupci šéfredaktora
Milan Mikulka, Petr Honzejk,
Michaela Ryšavá

• Manažer redakce
Martin Denemark

• Náčelník Petr Honzejk

• Analytik HN Martin Ehl

• Domácí Michaela Ryšavá

• Zahraničí Tomáš Procházka

• Ekonomika Milan Mikulka

• Víkend Tomáš Procházka

• PročNe Gabriela Marešová

• Vedoucí vizuálního
oddělení Matej Slávik

• Zlom Zdeněk Fried

• Autor layoutu HN
Jan Vyhnánek

• E-MAILY:
jmeno.prijmeni@hn.cz

• PŘEDPLATNÉ
tel.: 217 777 888,
predplatne@economia.cz

• INZERCE:
inzerce@economia.cz

• PŘÍJEM INZERCE
tel.: 233 073 169

Hospodářské noviny používají
zpravodajství agentur
ČTK a Thomson Reuters.

Tiskne: Czech Print Center –
tiskárna Praha a Ostrava

Četnost vydání:
pondělí až pátek,
místo vydání Praha

Autorská práva vykonává
vydavatel. Jakékoli užití
části nebo celku, zejména
rozmnožování a šíření
jakýmkoli způsobem
(mechanickým nebo
elektronickým) i v jiném
než českém jazyce
bez písemného svolení
vydavatele je zakázáno

Jednotlivé složky HN jsou
samostatně neoprávněné.

© 2024 Economia, a.s.

Ročník LXVIII

Nevyžádané příspěvky
se nevracejí

MK ČR E 4689

Audit nákladů: ABC ČR

Hospodářské noviny

ISSN 0862-9587 (Print)

Hospodářské noviny

ISSN 2787-950X (Online)

Internet www.hn.cz

Otakar Schön
otakar.schon@hn.cz

Apple podlehl vábení AI a dá uživatelům skoro vše, co by si mohli přát od konkurence

Vývojářská konference Apple WWDC letos měla přijít dříve. Pondělní představení novinek z Cupertino působilo tak trochu jako repríza vývojářských konferencí obou konkurentů Applu: Googlu a Microsoftu. Hlavním tématem byla generativní umělá inteligence.

Apple to nemohl udělat jinak. Umělá inteligence je zaklínadlo, které zvyšuje hodnotu akcií firem a okouzluje uživatele, a vedení Applu potřebuje prodávat telefony, aby uspokojilo akcionáře. Bez ohledu na pověst OpenAI.

Apple nenabízí umělou inteligenci, ale „jablečnou“: Apple Intelligence. A protože je inteligentní, nezapomněl Apple ani na hezké a praktické funkce svých operačních systémů.

Flexibilnější iOS 18 i iPad OS 18

Největší zprávou z konference WWDC je, že Apple konečně po 16 letech umožní uživatelům, aby si sami umístili ikony aplikací na ploše iPhone a iPadu tak, jak se jim líbí. Apple poprvé rezignuje na úhledně zaplněnou obrazovku bez mezer mezi ikonkami. Je zvláštní, že na takovou samozřejmost museli majitelé iPhoneů čekat takovou dobu. Lepší je ale pozdě než nikdy.

Apple postupně mění to, jak operační systém pro telefony a tablety vypadá. Před čtyřmi lety představil Knihovnu aplikací, kam lze shromáždit ty, které nemusí být na hlavních obrazovkách operačního systému, před dvěma lety umožnil umístit na plochu telefonu miniaplikace (widgets). Trend sblížení vzhledu a funkcí iOS a Androidu je nepřehlédnutelný a jen tak neskončí. Konkurence vede k přejímání povedených funkcí napříč trhem.

Vidět je to i na další novince v iOS 18 a iPad OS 18 – přizpůsobení barevnosti ikon aplikací podle barvy tapety včetně ztmavení ikon v tmavém režimu zobrazení operačního systému. Vzor k této funkci Android představil před třemi lety v Androidu 12. Podobné je to i s další novinkou v iOS 18, možností změnit zkratky pro spuštění aplikací zobrazované v dolních rozích zamknuté obrazovky telefonu.

Apple tyto novinky označuje za „dosud nevidané“, což působí komicky. Nelze ale popřít, že pro více než miliardu uživatelů iPhoneů jde o nové a užitečné/příjemné funkce. Nenabídnout je jen proto, že stejné věci má i konkurence, by od Applu bylo kontraproduktivní. Je lepší je prodat jako skvělé, nové a klidně i nevidané. Většina uživatelů iPhoneů nezkoumá podrobně, co všechno různé telefony s Androidem umí, takže aktuálně představené funkce iOS 18 zatím možná opravdu neviděli.

Apple po 14 letech integroval do operačního systému iPad OS kalkulačku, a ne ledajakou. Zvětšená kalkulačka z iPhoneů se na iPadech nelíbila Stevu Jobsovi, a tak prostě nebyla součástí systému. Nyní ale Apple přidal něco navíc – aplikace umí spočítat dotykovým perem napsané příklady. Zní to banálně, ale právě takovými schopnostmi dokázalo okouzlit uživatele i OpenAI při představení svého multimodálního velkého jazykového modelu GPT-4o. A tím se dostáváme k další skupině novinek.

Umělá inteligence všude

Změny uživatelského rozhraní iOS 18 se dotknou výrazně většího počtu uživatelů a narazí na ně častěji, ale nejvíce pozornosti vyvolává Apple Intelligence.

Potvrdily se úniky informací, které říkaly, že primárně bude Apple spoléhat na vlastní algoritmy a velké jazykové modely, které poběží přímo na zařízeních od Applu. To také znamená, že na rozdíl od samotných nových operačních systémů iOS 18 a iPad OS 18 a Mac OS Sequoia budou mít přístup k „jablečné inteligenci“ pouze majitelé relativně nových zařízení. V případě iPhoneů se dočkají jen majitelé iPhoneů 15 Pro / 15 Pro Max a iPadů a počítačů Apple Mac s čipy Apple M1 a novějšími.

První funkce umožňuje kdekoliv, kde lze používat klávesnici, využít umělou inteligenci k sumarizaci nebo přeformulování textů či kontrole pravopisu. Apple umožní také převod hlasových záznamů na text a jeho další zpracování.

Image Playground nabízí generování obrázků na přání uživatele, převod náčrtů do zpracovanější podoby i vytváření dalších variant emoji, které Apple kvůli spojení s generativní umělou inteligencí nazývá genmoji. Do aplikace Fotky přibude i „magický zmizík“.

Možnosti generování obrázků jsou omezené na tři grafické styly: náčrtek, ilustrace a animák. Mimo hru tak jsou fotorealistické obrázky.

Firma se tímto způsobem může chránit před tím, aby Apple Intelligence produkovala poabuující obsah.

Umělá inteligence pohání i další nové funkce: pokročilejší vyhledávání s využitím přirozeného jazyka v aplikaci Fotky, řazení notifikací podle důležitosti i třídění elektronické pošty podle kategorií na základě obsahu přicházejících zpráv.

Třetí velkou funkcí posílenou generativní umělou inteligencí je samotná hlasová asistentka Siri. Apple v tomto ohledu překonává Google, který vedle sebe stále nabízí původní-

jádit „ano“ a „ne“, i když to nezní jako zvlášť užitečná funkce.

ChatGPT a další jazykové modely v cloudu

Zatím nevíme, jak schopná v realu umělá inteligence od Applu bude, například jak dlouhé texty zvládne zpracovávat. Jazykové modely běžící přímo na zařízeních jsou ve svých schopnostech relativně omezené, ale kvůli snaze ochránit soukromí uživatelů chce Apple maximum funkcí spouštět lokálně.

Všechno ale lokální modely nezvládnou, to nezvládá ani Galaxy AI od Samsungu. Apple proto postavil vlastní servery, na kterých poběží schopnější velké jazykové modely. Označuje tuto infrastrukturu jako Private Cloud Compute a slibuje u ní zajištění bezpečí a soukromí citlivých dat včetně toho, že dá nezávislým odborníkům možnost zkontrolovat bezpečnost softwaru, který zajišťuje komunikaci mezi zařízeními od Applu a jeho servery.

Třetí vrstvu umělé inteligence v rámci Apple Intelligence představuje spolupráce s OpenAI.

Apple umožní u složitějších dotazů na Siri přeměrovat dotaz na službu ChatGPT. Tato funkce bude dostupná zdarma a bez vytvoření uživatelského účtu, předplatitelé ChatGPT si ale budou moci přidat svůj uživatelský účet a získají rychlejší odpovědi a další funkce vy-

Novinky z Apple WWDC 2024. Jaké největší novinky uživatelé najdou letos v nových operačních systémech od Applu?

Foto: Apple

A dočkají se také pouze uživatelé, kteří využívají svá zařízení s angličtinou jako systémovým jazykem.

To není velké překvapení. I hlasová asistentka Siri po 12 letech podporuje pouze 25 jazyků a čeština mezi nimi není. Apple v češtině nenabízí ani psaní pohybem prstu mezi písmeny na klávesnici, jde přitom o pět let starou funkci.

Je to mrzuté, protože Apple pojal funkce umělé inteligence elegantně a umožní k nim přístup napříč operačními systémy a aplikacemi.

Platí to zejména o dvou základních funkcích Writing Tools a Image Playground.

ho Google Asistenta a aplikaci Gemini, která může Google Asistenta nahradit, ale nenabízí všechny jeho funkce.

Apple slibuje také nové možnosti ovládání telefonu hlasem – Siri má mít povědomí o tom, co je na obrazovce telefonu, a se zobrazenými daty nakládat.

Dokáže tak na povel uložit adresu zaslano u mailem do kontaktů nebo vyhledat a poslat fotografie.

Siri se navíc dočká i tichého režimu – půjde si s ní psát jako s klasickými chatboty, uživatelé budou moci díky sluchátkům AirPods Pro 2 se Siri komunikovat i neverbálně – kýváním nebo vrtěním hlavou budou moci vy-

hrazené pouze platicím zákazníkům společnosti OpenAI.

ChatGPT bude dostupný i jako součást Writing Tools. Apple slibuje, že OpenAI nebude uchovávat uživatelské dotazy a IP adresy, které mohou sloužit jako identifikační údaje uživatelů – mají být před OpenAI nečitelné.

Apple dohodu s OpenAI uzavřel teprve nedávno, a proto bude ChatGPT dostupný v rámci Apple Intelligence až po vydání nové verze operačního systému iOS 18, iPad OS 18 a macOS Sequoia, které přijde s novými iPhone v září. Ještě předtím budou mít uživatelé možnost vyzkoušet si betaverzi a vývojáři mají testovací verze nových systémů k dispozici už nyní.

DOVOLENÁ NEJEN V ČESKU

Trendy koloběžky

Jízdu na nich si můžete vychutnat na cyklostezkách kolem Prahy, ale i na horách.

Neobjevené Polsko

Češi nejraději míří za hranice nebo k Baltu. Sousední země ovšem nabízí mnohem více.

Pěšky do Santiaga

Obliba pěšího putování roste. Cesta do Santiaga patří mezi nejvytíženější trasy v Evropě.

Moravskoslezský kraj

CHAMBRE DE COMMERCE
FRANCO-TCHÈQUE
FRANCOUZSKO-ČESKÁ
OBCHODNÍ KOMORA

Spolufinancováno
Evropskou unii

CIRKULUJEM SPOLEČNĚ

20.–21. 6. 2024 | Multifunkční aula GONG

EXPO CIRK 2024

Objevte nové trendy cirkulární ekonomiky na unikátní výstavě v Ostravě

WWW.EXPOCIRK.CZ

OBSAH

Na koloběžce

04-08

Rozjedte se po cyklostezkách v blízkosti Prahy, svištěte z kopců nebo se protáhněte na koloběžce v blízkosti velkých řek. Přinášíme souhrn nejlepších českých tras.

Život na farmách

10-11

Objevte krásu Tyrolska i místních farem, kde se snoubí klid s dobrým jídlem, úchvatnými scénériemi i každodenním životem, jenž se točí kolem zvířat i obdělávání půdy.

Polsko, jak ho neznáte

12-15

Češi si zamilovali oblast u Baltského moře, sousední země má ale spoustu úchvatných turistických destinací i v jiných lokalitách. A zatím se o nich moc neví.

Mnoho podob Slovenska

16-17

Národní park, kde zažijete téměř absolutní tmu, majestátní hrady, teplé termální prameny, vysoké hory. Nejen to dělá ze Slovenska atraktivní turistickou destinaci.

Cestování pro vybíravé

18-19

Nadstandardní zážitky, neobvyklé destinace, let byznys třídou i program ušitý na míru. Společnost Delta Reisen uspokojuje přání těch nejnáročnějších klientů.

Po svých do Santiaga

20-22

Dálkové trasy se těší velké oblibě i u Čechů. Jednou z nejpoblábnějších je i pěší pouť do španělského Santiaga.

Dobrodružství v horách

24-28

Jste-li zdatní, dopřejte si pořádnou dávku adrenalinu i fyzické námahy. Objevte skalní útvary v Rakousku, ale třeba i v Himálaji.

Dlouhý den na koloběžce: Po stezkách z Rakovníka do Prahy

O

Osmdesát kilometrů cyklostezek skoro po rovině. To si necháme líbit! V Rakovníku naskočíme na stupátka koloběžek a zastavíme se až v Praze. Jedeme nejprve podél Rakovnického potoka, potom Berounka a končíme u Vltavy.

Většina trasy vede nejprve v Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko a poté v Chráněné krajinné oblasti Český kras. Pouze velká města Rakovník na začátku, Beroun uprostřed a Praha na konci jsou z těchto chráněných území vyjmuta.

Do Rakovníka se Pražané dostanou pohodlně vlakem. Všechny spoje jsou vybaveny vagony na přepravu jízdních kol a koloběžek.

Výhodou trasy z Rakovníka do Prahy je, že lze túru kdykoliv ukončit, nasednout do vlaku a vrátit se domů. Zároveň je lepší směr právě z Rakovníka, protože krátká stoupání jsou příjemnější z této strany. Nepříjemnými výjimkami jsou pouze strmý kopec u Křivoklátska a silnice u Karlštejna.

Start v Rakovníku

Vyrážíme z nádraží v Rakovníku až před druhou hodinou odpolední. Holt jsme si doma o víkendu pospali déle, než bylo záhodno. Směrovka nás dovede na Nábřeží Dr. Edvarda Beneše. Červená turistická značka pak po pravém břehu Rakovnického potoka k zasmrádlé čistírně odpadních vod. Tam se připojíme k cyklostezce číslo 303.

Po krásném asfaltu cyklostezky se vezeme na obou březích Rakovnického potoka, skrze lesíky a louky. Občas potkáme inline bruslaře, často proti nám jedou skupinky cyklistů. V Pustovětech mjíme první výletní hospodu Na Ostrově.

Asfalt se na několika místech mění na hliněnou polní cestu. Párkrát strmě klesneme v krátkých, ale zato výživných sjezdech. Dojedeme do Městečka u Křivoklátska se dvěma hospodami U Romana a U Zikmundů. Tady je

dobré se najíst a napít. Dál už budou restaurace jenom dražší.

Mimochodem: Celý den je dusno. Každý během výletu vypijeme dvě piva, dvě velké limonády a vycucneme dva pitné vaky, které si vezeme v batohu.

Hliněnou lesní cestou romanticky šlapeme po levém břehu Rakovnického potoka. Pokud by byla cesta mokrá, přejeli bychom na pravý břeh a využili souběžnou silnici. Přijedeme do Křivoklátska. V jeho uličkách je silný provoz. Kličkyujeme mezi auty a jsme rádi, když sjedeme na most přes Berouнку v Roztokách.

Za mostem se napojíme na cyklotrasu KO8. Vražedným kopcem vystoupáme k Leontýnskému zámečku a pak frčíme dlouze dolů po silnici, jako když střílí, zase k Berounce do Nižboru.

Tady se napojíme na cyklostezku číslo 50 nazvanou Po stopách českých králů. Příjemnou cestou, asfaltem i udusanou hlinou jedeme po pra-

Rakovník-Praha

- **Délka:** 82 km
- **Čas:** 7 - 12 hodin (dle zdatnosti)
- **Terén:** většinou cyklostezky, občas silnice

vém břehu. Opouštíme Křivoklátsko. Nad jezem u Hýskova se ochladíme v oblíbených říčních lázních. O kousek dál v lese využijeme odpočívadlo se stoly a lavicemi. Zavěšíme hamaky na stromy a na půl hodinky si poležíme.

Zdržet se ovšem nemůžeme dlouho, neboť večer se blíží. Poctivě se střídáme ve vedení jako cyklisté na Tour de France. Ačkoliv jsme jen dva, urychluje jízda v háku naše cestování velmi citelně.

Na Beroun

U dvora Pták přejedeme Berouнку po mostě pro pěší a ocitneme se v Berouně. Držíme se cyklistického značení a město objedeme periferií na levém břehu. Pak pokračujeme podjezdem pod dálnicí a napojíme se na cyklostezku pod skalami. Vjíždíme do Českého krasu.

Rychle projedeme skrze horolezecký lom Alkazar, pod skalami Pupek, Růžové abri, Blážínou stěnou, Vlastinou stěnou a Štítkem. Od mostu přes Kačák až k Srbsku je zákaz vstupu pěšky a vjezdu na kole. Na jedné z nejfrekventovanějších turistických tras v Česku a ještě v místě, které se nedá nijak rozumně obejít či objet! Samozřejmě nikdo tyto zákazové značky nerespektuje.

Najíst a napít se můžeme v několika restauracích a bufetech v Srbsku. Dalo by se tu i přespat. Tábořiště zdarma je v lomu Alkazar. Kempy v Berouně-Závodí, v Srbsku a Karlštejně.

Do Karlštejna a ještě dál

Pokračujeme po silnici do Karlštejna a dál do Hlásné Třebaně. Tam nespomeneme přejet zase na druhou stranu řeky po mostě. Pokud bychom to neudělali, jak se nám to už několikrát z nepozornosti stalo, museli bychom pokračovat po frekventované silnici únavně do kopce na Rovinu a pak zase dolů do Let.

My však přejedeme na pravý břeh. Cyklotrasa Po stopách českých králů tady změni číslo na 3. Vede nás podél železnice skrze Řevnice nejprve ulicemi a pak pobřežní cyklostezkou k mostu přes Berouнку, po kterém přejedeme nazpátek na levý břeh.

Pak už frčíme parádní asfaltovou cyklostezkou skrze Dobřichovice do Mokropes. V bizarní chatové osadě Údolí Staré řeky, která vypadá jako hobitín, se jako vždycky zastavíme ve stylové cyklisticko-tramenské hospůdce V Lavičkách. Musíme se posilnit, protože nás čeká poslední stoupání. Krátké, ale výživné, že i mnozí cyklisté ho raději vytlačí, natožpak my na koloběžkách. Z vrcholu stoupání rychle sjedeme ulici a pokračujeme přes most nad železnici, do centra Mokropes.

Sem bychom mohli dojet skoro po rovině cyklotrasou, která v Dobřichovicích přejede zase na pravý břeh Berouanky a za Všenory se po železničním mostě opět vrátí na levou stranu. Minuli bychom ovšem naši oblíbenou hospůdku.

Po ulicích skoro bez motoristického provozu dojedeme do Černošic k nádraží. Vyhlášená cukrárna Hájek a Hájková je v obležení turistů, cyklistů i místních obyvatel. Nemáme času nazbyt, a tak ji

Vybavení na celodenní koloběžkářskou vyjížďku

Koloběžka (kola nejméně 20 palců, lépe 26 palců), sportovní boty, cyklistický dres, funkční spodní prádlo, cyklistické rukavičky, lehká cyklistická helma, cyklistický batůžek, sportovní brýle, bílé světlo dopředu na řídítka a červená blikáčka dozadu připevněná na batoh. Základní nářadí, lepení a pumpička, záložní větrovka, lékárnička, peníze a doklady, jídlo a pití, mobil s nainstalovanou mapou.

s těžkým srdcem mjííme. Sjedeme k řece a napojíme se na levobřežní cyklostezku, která mění označení na A1. Padá večerní šero, cyklostezka je skoro prázdná, a tak můžeme jet, co to dá, až do Lahovic.

Projedeme Radotín, podjedeme obludný radotínský dálniční most a kousek za ním odbočíme doprava na Výpadovou ulici. Kdo tudy jede poprvé, je zmaten. V našem směru se držíme v pravém pruhu silnice, odděleném blikáčkami na zemi od silného provozu. Proti nám jedou cyklisté po pravém chodníku, ale v našem protisměru.

Za Radotínským přístavem podjedeme dálniční „brýle“ u Lahovického mostu, podíváme se na sou-

tok Berounky s Vltavou po pravé ruce a mažeme už za tmy po levém břehu Vltavy po cyklostezce.

Oproti její pravobřežní sestře je širší a přítom po ní jezdí mnohem méně cyklistů, o bruslařích a kočárkářkách ani nemluvě. Teď večer tady potkáváme jen několik osamělých jezdců na kole a pár běžců s rozsvícenými čelovkami.

Podjíždíme železniční Most Inteligence a dálniční Barrandovský most. Za přívozem na horním konci Císařské louky vyjedeme po dlažebních kostkách nahoru nad Smíchovský přístav a dále ke Smíchovskému nádraží. Je 10 hodin večer. Nasedáme na metro a vezeme se domů.

Jak rychle jedeme?

■ Průměrná rychlost celodenní, svižné rekreační vyjížďky činí na trekkingových koloběžkách zhruba 11 až 14 kilometrů za hodinu a se započtením přestávek na odpočinek okolo osmi kilometrů za hodinu. Po rovnině se jede 20 kilometrů za hodinu anebo o pár kilometrů rychleji. Z kopce se dosahují rychlosti běžně 60 až 70 kilometrů za hodinu. Do strmých kopců počítejte s rychlostí chůze čtyři až šest kilometrů za hodinu.

■ Uvedené rychlosti se týkají typické české či moravské krajiny, která je zvlněná, čas od času krátce stoupá či klesá, jede se nejen po pěkném asfaltu, ale také po rozbitých okreskách, polních či lesních cestách. Na rovinách může být průměrná rychlost vyšší, ale také nižší, pokud fouká vítr proti jezdcům.

OBLÍBENÉ KOLOBEŽKÁŘSKÉ ŘEKY

Koloběžky vyžadují oproti jízdním kolům asi o třetinu vyšší výdej energie, a tím pádem je jízda pomalejší. Proto koloběžkáři vyhledávají trasy s dobrým povrchem a co nejmenším převýšením. Na nich si užijí plynulou jízdu. Ideální jsou z tohoto hlediska cyklostezky podél řek. Kam vyrazit?

Labská stezka

Dá se projet na koloběžce z Vrchlabí až do Hamburku. Pokud máte měsíc času a dostatečnou vůli, abyste každý den šlapali, ujedete 1300 kilometrů většinou po cyklostezkách nebo vedlejších silnicích s malým provozem.

Dodejme důležitou radu: v Čechách a v Německu do Drážďan je radno jet po proudu, protože stále mírně klesáte, ale v Německu se jezdí obráceně, proti proudu. Od Severního moře totiž vanou pravidelné větry, proti kterým se těžko probojovávají cyklisté, natožpak koloběžkáři.

Jestli si chcete udělat výlet jen na víkend, doporučujeme nejhezčí úseky okolo Kuksu po zbrusu nových trasách, také nepřerušovanou cyklostezku středočeským Polabím od Poděbrad do Neratovic nebo průjezd majestátním Labským kaňonem z Děčína do Pirny.

Vltavská cyklostezka

Začíná ve Vraném na jižním okraji velké Prahy, protáhne koloběžkáře metropolí po obou březích veletoku a zamíří do Mělníka, kde se napojí na Labskou stezku. Měří 70 kilometrů.

Na kratší vyjížďky je velmi oblíbený úsek z Prahy do Vraného a zpět, případně systém cyklostezek po úplné rovině mezi Mělníkem a Veltrusy.

Za projížďku ovšem stojí i pražská nábřeží, která poskytují nádherný pohled na historické město. Jen je potřeba vyhnout se pravému

břehu mezi Mánesem a Národním divadlem, kde cyklostezka mizí a lidé na kolech či koloběžkách musejí vjet na tramvajové koleje do hustého městského provozu.

Po stopách českých králů

Jde o stezku podél Berounky s proměnlivým charakterem od polních cest přes asfaltové cyklostezky, vedlejší silničky až po vyhrazené cyklistické pásy ve městech. Jak se na 50 kilometrech mění samotná cyklostezka, tak se dramaticky proměňuje krajina.

Z kopcovitého podhůří Brd ve Zdicích se projíždí Beroun a za ním vápencový kaňon, který jako mávnutím kouzelného proutku skončí, vjíždí se do Pražské kotliny a na závěr až do samotného srdce hlavního města.

Zelená cyklomagistrála Ploučnice

Pořád klesá z Ještědu, kam se lze nechat vyvézt lanovkou z Liberce, až do Děčína na Labi. Měří celkem 85 kilometrů a je ji možné na koloběžkách projet za jeden dlouhý den.

Trasa využívá samostatné cyklostezky a vedlejší silničky, ale mnohdy zamíří také na silnice se silným motoristickým provozem. Není tedy vhodná pro rodiny s dětmi, avšak dospělí si na ní užijí nezapomenutelný výlet.

Baťův kanál

Lemuje cyklostezka dlouhá 80 kilometrů. Jede se stále po rovině, změny směru a sklonu se odehrávají vždy jen na pár metrů u mimoúrovňových křižovatek se silnicemi a železnicemi. Povrch cyklostezky je asfaltový, což vyhovuje nejen cyklistům a koloběžkářům, ale také inline bruslařům. Maximální bezpečí hlavně pro děti zaručuje, že cyklostezka je důsledně vedena mimo motorovou dopravu.

Cyklostezka Bečva

Táhne se podél Vsetínské Bečvy. Začíná pod česko-slovenským Makovským průsmykem a z Beskyd vede koloběžkáře přes Vsetín do Valašského Meziříčí. Měří 57 kilometrů a většina trasy je samostatnou stezkou pro pěší a cyklisty. Někteřími obcemi prochází po chodnících nebo cyklopruzích v běžném provozu. Velkou výhodou je, že podél cyklostezky jezdí cyklobus. Jízda z kopce je tedy zaručena.

Moravská stezka

Je to dálková cyklotrasa dlouhá 308 kilometrů. Víceméně podél řeky Moravy vede z Jeseníků na Jižní Moravu, přesněji z Mikulovic na česko-polské hranici do Břeclavi a k soutoku Moravy s Dyjí na česko-slovensko-rakouském trojmezí.

Výdej energie

2,5 hod na kole = 1,5 koloběhu = 1 hodině běhu

Inzerce

Užijte si léto v Libereckém kraji

Liberecký kraj láká milovníky nejen aktivní dovolené svou rozmanitostí a přírodní krásou. Od horských štítů až po malebná jezera, kultury i netradičních zážitků. Připravte se na dobrodružství, které vás zavede k nám na sever.

Liberecký kraj aktivně

Pro každého něco – pěší turistika, cykloturistika, vodní sporty, ferraty nebo golf. Paleta sportovních zážitků, ze které si vybere každý. Velké oblíbené se těší dálkové trasy, zkuste s námi vyrazit na Zlatou stezku Českého ráje nebo na Hřebenovku, díky které projdete z jednoho konce kraje na druhý a poznáte místa, o kterých jste doposud třeba ani neslyšeli. Pro ty, co si neumí představit dovolenou bez pokoření cyklistických kilometrů doporučujeme zamířit na Cyklotrasu Odra Nisa, díky které se můžete dostat až k Baltu, nebo šlápnout do pedálů podél Greenway Jizera a kochat se krajinou Českého ráje.

Liberecký kraj žije kulturou

Ten, kdo neholduje sportu, nemusí truchlit. Kulturní nabídka je tak pestrá, že nebudete vědět, kam dříve zajít. Doporučujeme zajít do Botanické zahrady v Liberci, která je nejstarší zahradou v Čechách a v 9 sklenících vám představí více než 8 000 exotických rostlin. V Severočeském muzeu v Liberci vyběhněte na Radniční věž, kde najdete nejdelší skleněný žebřík na světě, v Oblastní galerii Liberec je přichystána série výstav

současného umění, skvělé expozice na vás čekají v Muzeu Českého ráje v Turnově nebo ve Vlastivědném muzeu a galerii v České Lípě. Určitě si nezapomeňte pořídit eLpass – zvýhodněnou online vstupenku, se kterou ušetříte na vstupném do kulturních a zážitkových organizací. Kompletní přehled najdete na www.elpass.cz.

Liberecký kraj v rukách mistrů

Vítejte v kraji Křišťálového údolí. V kraji, kde je sklo doma a kde vznikají unikátní kousky, které zdobí celosvětová města jako je Šanghaj, Dubaj, Milán nebo New York. Ve sklárně se sklářskou hutí Ajeto v Lindavě můžete sledovat, jak se žhavá tekutá skleněná hmota v rukou sklářských mistrů mění v křehkou krásu. Kdo neodolá, může si vyzkoušet foukání ve Sklářské krčmě a pomocí sklářské píšťaly si vytvořit svůj skleněný výrobek.

Liberecký kraj je plný tipů, míst a akcí, kam vyrazit. Pro inspiraci zajděte na www.liberecky-kraj.cz, nebo na sociální sítě, kde najdete Liberecký kraj jako Region Liberec

PŮJČOVNY KOLOBĚŽEK NA KOPCÍCH

Koloběžky se staly populární turistickou atrakcí na známých vrcholech, kam vedou silnice. Je to tak jednoduché! Turista zaplatí půjčovně, dostane koloběžku a helmu a sviští z kopce. Dole koloběžku odevzdá a odejde s krásným zážitkem z rychlé jízdy.

Jenže pozor! Horská služba eviduje zvýšený počet úrazů právě na koloběžkových trasách. Ačkoliv tyto jednoduché stroje jezdí stejnou rychlostí jako bicykly, jsou citlivější na řízení a při razantním brzdění hrozí pád přes řídítka. Adrenalin kolující v žilách dělá svoji práci a odbourává strach. To je pak smrtící koktejl, který vede k nechtěné výletu ze silnice do lesa, rozmáznutí v zatáčce, plachtění na ústa, nedejbože havárii s protijedoucím autem nebo nákladákem, silničnímu lišeji a zlomenině.

Kam pro koloběžky

Kleť, nejvyšší horu Blanského lesa s televizním vysílačem, rozhlednou, hvězdárnou a lanovkou zná v jižních Čechách každý. Ne všichni ale vědí, že z této hory nemusí scházet po svých, ale mohou sjet dolů na koloběžce. Na výběr jsou tři trasy, které měří 11 kilometrů. Je na vás, zda si uděláte celodenní rodinný výlet, nebo dvouhodinový adrenalinový zážitek.

Klínovec v Krušných horách je přes léto zaslíbený horským kolům. Trailpark obsluhovaný lanovkou nabízí sjezdové terénní trasy všech obtížností. Na nejjednodušší se půjčují speciální koloběžky. Modrý sjezd Azur o délce 10 kilometrů začíná pěšinou v hezkém smrkovém lese, postupně přibývá klopených zatáček a boulí. V zásadě se tudy dá jet na koloběžce, kole s pevným rámem i celoodpruženém biku. Rozdíl je pouze v rychlosti, kterou si můžete dovolit.

Ještěd s ikonickým vysílačem, hotelem a restaurací je dostupný pěšky, na kole, lanovkou, a dokonce i autem. Pokud si půjčíte nahoře koloběžku, nejspíš pojedete dolů po asfaltové

silnici do Liberce. Daleko zábavnější je ale hřebenová trasa po zvláštních koloběžkářských značkách do Kryštofova Údolí o délce 11 kilometrů.

Z Ještědu na sedlo Přípřež sjíždíte po silnici s větrem ve vlasech takovou rychlostí, že předjíždíte cyklisty. Dál na Křižanské sedlo využíváte mírný sklon k příjemnému sjezdu po štěrkané lesní svážnici.

Menší kola než u horských bicyklů však vyžadují pozornost a odhad při přeskakování a objíždění malých stružek, rigolů i výtluků na cestě. V sedle zase najíždíte na silnici a užijete si sjezd strmými serpentinami, kde předjíždíte většinu aut. V Kryštofově Údolí odevzdáte koloběžku a do Liberce se vrátíte vlakem.

Praděd. Vyjděte pěšky na nejvyšší horu Jeseníků a svezte se zpět k Ovčárně na koloběžce. Sjezd měří tři kilometry.

Dlouhé stráně je kopec v Jeseníkách, jemuž stavbaři odřízli vrchol a zadlabali do něj přečerpávací vodní elektrárnu. Slouží nejen jako zásobárna energie, ale teď už také jako oblíbený výletní cíl. Mimo jiného se zde dá vypůjčit koloběžka. Sjezd do údolí po široké asfaltce měří neuvěřitelných 17 kilometrů. Kromě sportovního zážitku si během jízdy užijete také výhled na Praděd a další vrcholky.

Černá hora v Krkonoších nabízí pro koloběžkáře 60 kilometrů různých variant sjezdů do Janských Lázní. Nahoru se vyvezete kabinkovou lanovkou.

Nejste nadšenci adrenalinových sjezdů? Pak je pro vás zajímavý tip na půjčovny v **Malé Skále**. Cyklostezka Českým rájem odtud vede okolo Jizery na okraj Turnova víceméně po rovině s občasným mírným sjezdem a stoupáním výhradně po asfaltové cyklostezce. Můžete se buď svézt jen sedm kilometrů a koloběžku odevzdat v Dolánkách, nebo se vrátit po stejné trase.

Není třeba koloběžku vlastnit. Obzvláště ve vyšších polohách existuje řada půjčoven, kde si ji na jednom místě půjčíte a na jiném zase vrátíte.

Inzerce

HN063562

ZUBAŘ V ZAHRANIČÍ SI MŮŽE ÚČTOVAT MAJLANT. PŘESTO VAŠE DOVOLENÁ NEMUSÍ MÍT KAZ.

Vaše starosti si bereme na starost.
Cestovní pojištění s asistencí

Kooperativa
WIENNA INSURANCE GROUP

ELEKTROKOLO

MTF MOUNT 11.4

SPECIÁL S JAPONSKOU KVALITOU

ŘAZENÍ (11 rychlostí)

SHIMANO XT Di2 AUTO SHIFT
nebo
SHIMANO DEORE

BAREVNÝ DISPLEJ

SHIMANO STEPS

A K TOMU NAVÍC:

3 ROKY záruka

2x **Garanční**
SERVIS
ZDARMA
(po 300 a 1 000 km)

BATERIE

SHIMANO STEPS
integrovaná v rámu

MOBILNÍ
APLIKACE
SHIMANO
E-TUBE CYCLIST

PŘEHAZOVAČKA

SHIMANO XT Di2
nebo
SHIMANO DEORE

KLIKY

SHIMANO
(34 zubů, 170 mm)

STŘEDOVÝ
MOTOR

SHIMANO
STEPS EP 8
(85 Nm, 600 W)

KOTOUČOVÉ BRZDY

čtyřpístkové hydraulické
SHIMANO BR-MT420 nebo BR-MT401

KAZETA

SHIMANO DEORE
(11-42 zubů)

ŘETĚZ

SHIMANO
CN-LG500

29"

(Vzhledem k možnosti volby mezi několika bateriemi jsou uvedené ceny bez baterie.)

MTF MOUNT 11.4

Prodejní cena

~~117 900 Kč~~

Akční cena v limitované nabídce

49 900 Kč

Verze MOUNT 11.4
AUTO SHIFT

Prodejní cena: 138 500 Kč
Akční cena: 57 900 Kč

Mountfield

www.mountfield.cz

Prázdniny v Tyrolsku. Špičková kuchyně i nepřeborné zážitky

Jde o poměrně malé území, které vás překvapí velkou rozmanitostí. Na dovolenou sem můžete vyrazit v každém ročním období. V nížinách i výškách téměř dva tisíce metrů nad mořem jsou stovky farem, vinařství, pěší trasy i cyklostezky. Tyrolsko obklopují stěny Dolomit, zeleň, vinná réva i jezera. Pojdte na malou ochutnávku toho, co zde můžete zažít.

Jižní Tyrolsko je místem, kde můžete nasávat divokou přírodu, vychutnávat si klid i ochutnávat prvotřídní víno či jiné pokrmy od místních farmářů.

Jedinečný kraj si může vychutnat úplně každý bez rozdílu věku. Vyžití tu najdete rodiny s dětmi, páry i milovníci vysokohorské turistiky. A také všichni vyznavači výtečné gastronomie postavené na lokálních, většinou sezonních surovinách. Samozřejmě také ti, kdo rádi sledují západ slunce se sklenkou výtečného vína vyrobeného z místních sběrů.

Vinařství v Unterlandu

Unterland si dáváte opatrně, jde o místo, kde je všemu víc, než kolik jich dokážete vstřebat. Základními ingrediencemi tu jsou kvalitní vína, jihotyrolská a středomořská kuchyně, historická i moderní architektura, horské túry, kde nepotkáte živáčka, festivaly i poklidný život na farmě. Vinařská krajina je lemovaná cypřiši, fikovníky, oleandry i olivovníky. Cyklostezky tu vedou mezi roztroušenými statky, vinicemi a smíšenými lesy.

Pokud chcete pojmout dovolenou v gurmánském duchu, jste na správném místě. Trochu víc slunce, tepla i pohostinnosti než v jiných krajích – to jsou další ingredience, které jsou zárukou dovolené, jež nezůstane jen na fotkách, ale i ve vzpomínkách. Díky provinční i jazykové hranici se sousedním Trentinem zažijete kontrasty v podobě italštiny a jihotyrolského dialektu v jedné větě.

Farma Galtinerhof v Rodenecku

Tady si přijdou na své hlavně rodiny s dětmi. Ekologická farma, skvělé přírodní hřiště, spousta místa na dovádění, pohodlné posezení a zasloužený klid pro rodiče. Děti tu mají možnost poznat život na farmě zblízka. Budou nadšené z poníků, kůzlátek, slepiček i králíků.

Farmář Robert jim dovolí zvířata nakrmit, mohou si na vlastní kůži vyzkoušet, jak funguje každodenní život na farmě. Budou mít možnost podojit kravku, vybrat vajíčka od slepic i podílet se na přípravě samotné snídaně. Přímo z farmy se také nabízí mnoho příležitostí k pěší turistice pro celou rodinu.

Kneippova farma – jen pro dospělé

Prázdniny na statku si zaslouží i dospělí. Na farmě Bacherhof v Nals vznikl zajímavý koncept, kde si odpočínáte a zažijete opravdové propojení s přírodou. Kneippova farma se selskými lázněmi, saunou a přírodním bazénem je místo pro samotáře i pro páry.

Nemusíte mít obavy, že tu potkáte davy lidí, kteří touží po klidu stejně jako vy. Lázně jsou určené maximálně pro šest zájemců, k dispozici je možnost na jógu nebo snídaně v bylinkové světničce.

Až se nabažíte lázeňských procedur, můžete vyrazit na prohlídky ovocných sadů a vinic s ochutnávkou produktů nebo si užít hudební večer. Heslem všech farem, které se v Jižním Tyrolsku nacházejí, je: „Přijďte jako hosté, odcházejte jako přátelé.“ Z Kneippovy farmy navíc odjedete pocitově i o pár let mladší.

Roter Hahn – vše, co potřebujete vědět

Sdružení jihotyrolských zemědělců se od roku 1998 stará pod jednou střechou o to, aby měli turisté kontakt s venkovským životem a vším, co k němu patří. A střecha je opravdu pořádná, pojme přibližně 1700 farem, na kterých ukáže svým hostům autentický život hospodářů se vším, co k němu patří. Díky pestrosti krajiny můžete strávit dovolenou pod štíty hor i pod palmami. Ke každému místu, které tu navštívíte, můžete dát rovnou štítek se slovem pohostinnost. Všechny farmy musí splňovat přísná kritéria a pravidelné kontroly. Za vši tou krásou, která vás bude v Tyrolsku obklopotvat, je těžká, ale smysluplná práce. Více na Roterhahn.cz

Kurzy vaření a pečení

Pokud se chcete dobře najíst a zároveň se zdokonalit v kuchařském umu, zkuste farmu Triefer Hof v Kastelruthu. Výsledkem pětihodinového kurzu vaření je čtyřchodové menu, degustace vína, práce s profesionály, spousta tipů a triků na vaření. Kromě kurzu vaření a pečení vás farma okouzlí i magií místa.

Nachází se na úpatí Alpe di Siusi uprostřed luk a lesů ve výšce 1300 metrů nad mořem. Tady je všechno v pořádku. Vše je připravené tak, abyste zažili nezapomenutelnou dovolenou s čerstvými farmářskými produkty vyrobenými v souladu s jihotyrolskou tradicí. Delikatesy farem, jako jsou mléko, jogurt, sýr, ostatní mléčné výrobky, chléb, vejce, med, ovocné džemy, cordial, želé, čatni a mnoho dalších, můžete ochutnat během lahodné snídaně nebo odpolední svačiny.

Slavnosti vína v Kaltern

Konají se v polovině srpna a v této době promění městské vinařství v nádhernou party pod širým nebem. Spousta hudby, tradičních specialit, masových a těstovinových pokrmů a samozřejmě vyhlášené kalternské víno jsou hlavními rysy této akce. Tohle místo je považováno za jednu z nejkrásnějších vinařských obcí na světě. Nachází se tu jezera Kaltern a Kalterersee. První z nich je vůbec nejteplejší jezero ke koupání v Alpách a je zároveň ideálním výchozím bodem pro četné výlety na okolní hory i hrady. Hodinu a půl dlouhá túra vede k hradu Leuchtenburg, který nabízí nádherný výhled na jezero i vinice.

Pro milovníky pěší turistiky

Na statku Appartement Huber si můžete zajistit horského průvodce. Dostanete se tak do míst, která při běžných toulkách s mapou minete. Ke snídani tu dostanete třeba košík s dobrotami z ekologického zemědělství nebo si můžete vyrazit na rodinný piknik. Menu v košíku je sestavené vždy podle sezony a obsahuje chléb, pečivo, sýry, marmelády, ovocné šťávy a další dobroty. Na statku se pěstuje ovoce i zelenina, produkují tu med a pro návštěvníky je připravená i bylinková zahrádka. Vodu si můžete načepovat z vlastního pramenu.

Za nákupy i zvířaty

Farmy Jižního Tyrolska toho nabízejí tolik, že si vyberou i ti nejnáročnější. Dávají možnost sledovat, jak se probouzí příroda v různých podobách. Případně se jí pokocháte i na podzim, když dozrává ovoce a zelenina. Uvidíte také, jak se vyrábějí sýry i jiné pochutiny, nebo si nakoupíte v selských prodejnách, které obvykle praskají ve švech pod tíhou ekologických produktů.

Chov zvířat je tu každodenním chlebem místních, proto můžete na vlastní oči sledovat, jak funguje běžný život na statku a co všechno zdejší příroda nabízí. Je to ten nejpřirozenější způsob, jak si odpočinout a odsunout starosti na druhou kolej.

Pavel Trojan jezdí
do Polska každý rok
a stále má prý co
objevovat.

**Kašubské Švýcarsko
či Mazurská jezera.
Polsko je plné dosud
neobjevených míst**

„Třicet let jsme pomíjeli fakt, že máme na severu zajímavého souseda, a teď ho konečně začínáme objevovat,“ říká **Pavel Trojan**, ředitel české pobočky Polské turistické organizace. Vloni se podle jeho slov zvýšil počet českých turistů ubytovaných v Polsku meziročně o 60 procent.

P

Polsko se mění, modernizuje se a regiony této obrovské země lákají na různorodé zážitky. „Jezdím pravidelně do Polska více než čtvrtstoletí a pořád nacházím místa, na kterých jsem nebyl,“ uvádí Pavel Trojan.

Povězte mi jedno polské místo, kam by se měli Češi v létě vydat a proč?

Určitě by to bylo Trojměstí – Gdaňsk, Sopoty a Gdyně. Tři diametrálně odlišná města, mezi kterými můžete rychle přejíždět vlakem podle nálady a momentální chutě. V Gdaňsku si vychutnáte historii, která je vidět na každém kroku, v lázeňském městečku Sopoty nádhernou promenádu a „lážo plážo“ typ dovolené a v Gdyni si můžete projít přístav, koukat na lodě a užít si zase jiný typ relaxu. Trojměstí je spíše sezonní záležitost, ale sám se každý rok do této oblasti rád vracím.

Jaké místo preferujete celoročně?

Varšavu, která je pro mě neuvěřitelným městem, jež v Evropě nemá obdoby. Je to takový mix architektury, lidí, gastronomie a atmosféry velkoměsta. Většina turistů se po příjezdu do Varšavy zajde podívat na Staré Město, které je po svém poválečném znovuzrození zapsané od roku 1980 na seznamu UNESCO. Já osobně mám rád tu část, které se říká Manhattan. Stojí na pozemcích bývalého židovského ghetta. Ještě na začátku devadesátých let jste si na tomto

místě mysleli, že válka skončila včera, ale díky rychlé výstavbě se proměnilo v mix architektury, již nezažijete jinde v Evropě – původní s ostřílenými fasádami, socialistickou, pseudomoderní z přelomu osmdesátých a devadesátých let a supermoderní, která vzniká dnes.

Když vynecháme známé Trojměstí, jaká oblast u Baltského moře je neprávem opomíjená?

Celé polské pobřeží je zajímavé. Zmínil bych město Łeba, u kterého se nachází takzvaná polská Sahara, tedy Słowiński národní park. Nefalšovaná poušť s pohyblivými dunami, na které můžete zahlédnout i pouštní lišku. Je to ale jedno z těch míst, které čeští turisté již dlouho registrují.

Pokud jde o méně známé oblasti, museli bychom se asi vydat na východ k hranicím s Ruskem, konkrétně bych vybral městečko Krynica Morska, které leží na Viselské kose mezi mořem a zálivem. Tady si můžete vybrat, jestli chcete trávit čas u slané mořské vody, nebo u sladké v zálivu. Tohle méně známé Polsko ale začíná už v oblasti Żuławy, která má také svá specifika, jež jinde v Polsku nenajdete. Podobu místa totiž výrazně ovlivnili náboženští exulanti z Nizozemska, kteří sem přišli v 16. století. Najdete tu specifickou architekturu včetně větrných mlýnů. Osobně doporučuji také návštěvu holandského domu a restaurace s názvem Malý Holanďan, ve kterém se prodávají regionální výrobky včetně sýrů holandského stylu z polského mléka.

Pavel Trojan

(45)

Vystudoval polonistiku a serbistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, během studií pobýval v Lublině, Katovicích, Vratislavi, Bělehradě a Záhřebu.

Pracoval jako programový expert v Polském institutu v Praze a od roku 2022 vede českou pobočku Polské turistické organizace.

Je autorem knižních průvodců po Polsku a své cesty po střední Evropě glosuje na facebookovém profilu „Pavel Trojan / wódka & rakija“. Jeho největšími koníčky jsou muzika, cestování a degustace regionálních pivovarů po celé Evropě.

“

Dosud neobjevným skvostem u Čechů je Podleské vojvodství se čtyřmi národními parky.

Když se koukneme na naše sousední státy, v čem je Polsko unikátní? Proč jet do Polska, a ne třeba k rakouským jezerům?

Já si myslím, že hlavně v progresu. To je to slovíčko, které aktuálně rezonuje Polskem a ambiciózními Poláky. Možná jsme to neviděli, nechtěli vidět anebo to zase tolik zjevné nebylo, ale od vstupu do Evropské unie jsou Poláci lídrem ve využívání evropských fondů a je to zřejmě doslova na každém kroku. Začalo to pořádným mistrovstvím Evropy ve fotbale v roce 2012, od té doby se v Polsku vystavělo raketovým tempem na 3500 kilometrů dálnic a rychlostních silnic. Dříve jste jeli do Gdaňska po okresech celý den, dnes je to z Ostravy necelých šest hodin, z Prahy pak o dvě hodiny déle, a většinu cesty po dálnicích.

Polsko navíc zažívá boom v letecké dopravě. Má deset regionálních letišť, což je samo o sobě unikátní, a já ho často nazývám „malou Amerikou“, kde můžete cestovat mnoha způsoby. Po problémech ČSA převzal do jisté míry iniciativu ve střední Evropě polský LOT a přes Varšavu dnes Češi létají nejen po Polsku, ale také od New Yorku a Los Angeles přes celou Evropu až po Tokio nebo Peking.

Mimochodem, zrovna nedávno začal létat Ryanair do Poznaně.

Ano, teď jste v Poznani z Prahy za méně než hodinu. A jsem za to rád, protože Poznaň je jedno z top míst současného Polska. Nedávno prošla rekonstrukcí, je v ní krásné Staré Město a pro zajímavost také umělecká instalace Golema od Davida Černého. A jelikož máme rádi, když jsou někde české stopy, při cestě autem do Velkopolska a Poznaně doporučuji také zastávku v Lešně, kde žil Jan Amos Komenský.

Jak se progres, o kterém mluvíte, promítá do cestovního ruchu?

V Polsku roste turistická infrastruktura dvacátého prvního století a je to vidět například na polských Krkonoších, kde jsou po české straně objekty na víceméně pořád stejné úrovni, kdežto na polské rostou nové resorty s bazény a restauracemi jako houby po dešti. Celá polská strana Krkonoš, která je značně menší než česká, je dimenzovaná na současná očekávání turistů. Ta česká v tomto bohužel trochu zaspala.

Polsko je velká země s různorodou regionální nabídkou. Občas mám ale pocit, že je pro nás složité se v té obrovské nabídce zorientovat a jen se vydáváme do okolí hranic. Měl byste nějaký tip, jak se rozkoukat?

Češi obecně znají především jižní a severní pás Polska, protože na jihu jsou hory a na severu moře. To jsou takové dva líbivé extrémy. Naproti tomu obrovský střední pás, který je plný vinic, lehdovcových jezer a nádherných měst jako Poznaň, Lodž nebo Lublin, zůstává relativně mimo zájem českých turistů, protože přesně jak říkáte, je pro ně trochu nečitelný. Proto se prostřednictvím

Polské turistické organizace snažíme o osvětlu, aby si lidé nepředstavovali, že celé Polsko vypadá jako Sklářská Poruba nebo Meziždroje. Naše pražská pobočka vznikla teprve před rokem a půl, takže je před námi ještě hodně práce.

Jakou část Polska byste doporučili, pokud se někdo chce vydat za přírodními krásami?

Co se týká přírody, doporučil bych východní Polsko a konkrétně Podleské vojvodství, ve kterém jsou hned čtyři národní parky a jeden krásnější než druhý. Východní Polsko je navíc unikátní svojí autenticitou a multikulturalismem. Žijí v něm pravoslavní, katolíci, muslimové a až do války i Židé.

Právě tahle multikulturalita jde ruku v ruce s takovým slow life stylem. Rozhodně to není část Polska, kterou byste měli navštívit za den, už jen proto, že je v ní vše zpomalené a místní s vámi vždy rádi prohodí pár slov. A pak samozřejmě Mazurská jezera, kolem kterých je spousta památek, můžete kolem nich jezdit na kole nebo vyrazit na jachtu. Na ta si ale vyhraďte alespoň týden.

A v severním Polsku?

Málo se ví, že v severním Polsku jsou velké jezerní oblasti a například velkopolská jezerní oblast není vůbec objevená, přitom od nás není zas tak daleko. Nádherné je také Kašubsko, kterému se kvůli zvrásnění a jezerům přezdívá Kašubské Švýcarsko. Je to jedno z míst, které je Čechy téměř nedotčeno. Možná je to tím, že se nachází nedaleko Gdaňska, a tak není primárním cílem českých turistů. Přitom je to také etnický, turistický a gastronomicky zajímavé místo.

Pojďme si rozdělit turistiku do Polska zájmově. Jaká oblast je ideální pro rodiny s dětmi?

Blízko, nebo daleko?

Blízko.

Určitě celý jižní pás, to znamená celé horské pásmo snad jen s výjimkou Tater, které jsou už přece jen pro zkušenější turisty. Od Krkonoš přes Kladsko až po Beskydy najdete stovky míst ideálních pro rodinnou dovolenou. Pokud byste se chtěli vydat někam dál, rozhodně zkuste severní pás kolem moře, tedy Pomořansko.

Jak je to se službami pro děti?

Zábavní parky a akvaparky jsou rozprostřeny po celém Polsku a je jich násobně víc než u nás. V podstatě jsou u každého většího města a typově máte k dispozici obrovský výběr, od takzvaných veselých městeček (obdobu mateřské pouti) až po aquaparky a dinoparky.

Co singles, kteří většinou cílí na městskou turistiku?

V jejich případě by to mohly být Poznaň, Varšava, Gdaňsk, Krakov a pak Katovice, do kterých jednoduše dojedete z Ostravy. Obrovský boom zažívá Lodž – téměř milionové město, o kterém

dřív turisté ani netušili, že existuje, ale po velkých rekonstrukcích zažívá tento „polský Manchester“ zaslouženou pozornost.

U singles je velkým tématem bezpečnost. Jak si v té naší severní soused vede?

I to se ve velkém změnilo. Ještě když jsem na přelomu milénia v Polsku studoval, bylo mnohem divočejší a například v Katovicích se po večerech nedoporučovalo se procházet po městě. Dnes bych řekl, že je bezpečnost srovnatelná s Českem.

Starší lidé. Chtějí jet k moři, ale vyžadují, aby místo bylo bezbariérové a vše bylo relativně blízko. Co byste jim doporučil?

Bezbariérovost je v Polsku velké téma. Ale tím, jak je polské pobřeží dlouhé, se tam určitě dá najít v normálních cenách ubytování pár set metrů od moře. Co se týče Baltu, ještě bych upozornil, že je to trochu jiné moře než v Chorvatsku, takže na pláži lidé netráví celý den jako u Jadranu. O to více atrakcí anebo restaurací ale tato oblast nabízí.

Zrovna nedávno jsem se bavila nad internetovou diskusí, kde se lidé hádali, zda je lepší Balt, nebo Jadran. Jak byste přesvědčil Čecha, aby nejel do Chorvatska, ale k Baltu?

Ani bych ho nepřesvědčoval, protože obě pobřeží jsou diametrálně odlišná. Sám k oběma mořím jezdím s rodinou každý rok, milujeme obě. Středozemní pobřeží je teplé, plné květeny, ale na můj vkus s příliš vysokými teplotami. Nakonec to vždy dopadne tak, že odpoledne odpočíváme v klimatizovaném apartmánu a ani se z něj neheme. To se vám u Baltu nestane. U něj se teplota pohybuje mezi 22 a maximálně 27 stupni Celsia a tím, jak stále pofukuje vítr, nemáte pocit, že je vedro.

A pak je tu další věc, chorvatské pobřeží není ideální na takovou tu klasickou turistiku, kdy si vezmete hole a jdete se projít, protože po několika stech metrech vždy narazíte buď na nějakou vilu, skálu, nebo jinou překážku. U Baltu jsou široké písčité pláže, a když budete chtít jít 300 kilometrů z bodu A do bodu B, můžete vyrazit a nic vás nezastaví.

U jakého místa zaplesá srdce těm, kteří mají rádi sportovní zážitky?

Na kola je ideální Dolní Slezsko nebo Malopolsko, kde jsou pěkné cyklotrasy. A pak je tady adrenalinový zážitek, na který se už dlouhou chystám – kitesurfing v Puckém zálivu u poloostrova Hel, kde je na to ten správný vítr a vlny.

Kam dnes v Polsku nejraději jezdí čeští turisté?

Z toho, co nám ukazují statistiky, zůstává nejoblíbenějším městem stále Krakov a jeho okolí. Hodně vyskočila čísla u Dolního Slezska a pořád je populární Západní Pomořansko – hlavně Svinoústí a Mezizdroje, kam se jezdilo už za socialismu. Pak jsou města, která teď hodně investují do toho, aby nalákala

Polská gastronomie je jiná, postavená na zelenině a rybách. Poláci navíc neznají teplý oběd.

Čechy, jako jsou Poznaň, Lodž nebo Lublin. Ještě bych rád dodal, že se nám i hodně polská města a regiony ozývají s prosbou o radu, jak nalákat českého turistu.

Co jim radíte?

Například jim říkáme, jak je důležité, aby měly internetové stránky v češtině. Český turista se totiž hodně připravuje, vyhledává informace a česká verze webové stránky může k návštěvě pomoci. Stejně jako zakomponování češtiny do audio-průvodců v muzeích, ale to se už ve větší míře děje. Nebo jim vysvětlujeme kulturní rozdíly, třeba že Češi jsou zvyklí na teplý oběd.

V Polsku se oběd nejlépe?

V Polsku se oběd často přeskočí nějakou bageťou a jí se až večere, která je pak větší. Hodně se stává, že restaurace otevírají až ve čtyři, proto jim říkáme, že český turista může chtít na oběd přijít už v poledne a bylo by dobré se podle toho zařídit, aby nepřicházeli o peníze a Češi nebyli zklamaní. Zvláště v místech, kde čeští turisté o víkendech tvoří většinu.

Jaká je polská gastronomie?

Na první místo bych dal to, že Poláci jedí na rozdíl od Čechů velmi často ryby a zeleninu, na druhé pak regionální rozdíly. Všude dostanete klasiku, jako jsou pirohy, bigos, ale v různých regionech se vyplatí ochutnat místní jídla. V Lublině jsou to židovské speciality, v horách sýry z ovčích mléka, u moře a jezer ryby a třeba Poznaň a Velkopolsko jsou královstvím brambor.

A kdo v Poznani neochutnal jejich certifikovanou dobrotu, svatomartinský rohlíček s bílým mákem, jako by tam nebyl. Z Velkopolska také pochází jediné autochtonní polské pivo, které se jmenuje Grodziskie, takže i Poláci dali světu typ piva. V poslední době čím dál tím víc doporučuji tamní víno, které se v Polsku pěstovalo sice od nepaměti, ale v posledních letech, nejen kvůli globálnímu oteplování, se vinařské tradice stále více obnovují a rozšiřují.

Co vy osobně máte na Polsku nejraději?

Asi úplně nejvíce to, že Poláci nehledají důvod, proč něco nejde, ale spíš způsob, jak to udělat.

Jak očekáváte, že se bude vyvíjet zájem Čechů o dovolenou v Polsku?

V roce 2023 se v Polsku ubytovalo na 360 tisíc turistů, tedy téměř o 60 procent víc než v předchozím roce. Tento trend začal s EURO 2012 a rozvojem infrastruktury a já jsem přesvědčený, že čísla nadále porostou, protože stále je kam. Od sametové revoluce jsme tak trochu zapomněli na našeho severního souseda a teď jej konečně začínáme objevovat. Polsko je země velkých regionálních rozdílů a díky velikosti a různorodosti jej můžete objevovat po celý život. Já jezdím do Polska pravidelně a často od konce 90. let a pořád existuje mnoho zajímavých míst, kde jsem nebyl.

Itinerář pro Slovensko: Napřed pořádně do těla, potom festival a nakonec za romantikou

Slovensko nabízí horské scenerie, vodopády, ledovcová jezera, nádherné rokliny a jeskyně, dobrodružné stezky s žebříky, malebné uličky, historické budovy, hrady, zámky, termální prameny, folklor, víno a bohatou gastronomii. Na tohle všechno láká cestovatele z celého světa a jen v loňském roce dle agentury Slovakia travel služeb hotelů, penzionů a dalších ubytovacích zařízení na Slovensku využilo 5,73 milionu domácích a zahraničních hostů.

Mezi turisty jsou oblíbené lokality jako Vysoké Tatry, Liptov či Donovaly. Jedno je ale jisté, z komplexní nabídky si vybere každý cestovatel. Zatímco cyklisté se mohou vydat po Eurovelo 6, jedné z nejpoblábnějších tras, která vede od Atlantiku až k Černému moři a prochází Bratislavou, nebo si dát pořádně do těla na Štefánikově cyklomagistralě, trase vedoucí podél hřebene Malých Karpat, vodáci ocení splav na řece Oravě. Je sjízdná po celém svém toku – od Tvrdošína po soutok Oravy a Váhu v Kralovanech. Nejoblíbenější je ale trasa ze selské Dubové pod Oravským hradem do Dolního Kubína, která má přibližně 16 kilometrů.

Jeskyně a obloha pro romantiky

Slovensko je také místem více než 5000 jeskyní a některé jsou zapsané i na seznamu UNESCO. Jako největší jeskyně ve Slovenském krasu Domica, která je jednou z nejkrásnějších v této zemi. Byla objevena ve dvacátých letech minulého století a kromě nádherné krápníkové výzdoby návštěvníky láká i na dobrodružnou plavbu po podzemní říčce Styx. Ve stejné lokalitě se také nachází Gombasecká jeskyně, proslulá svými skvostnými krápníky bizarních tvarů a pestrých barev. Mimo chodem, dříve sloužila jako sanatorium pro léčení nemocí dýchacích cest.

A na své si u našich východních sousedů přijdou i romantici. V Národním parku Poloniny v severovýchodním Slovensku na hranicích s Polskem a Ukrajinou mohou navštívit Park tmavé oblohy a vychutnat si pohled na vesmír, který jim vyrazí dech. Díky malému osídlení ho

neovlivňuje žádný světelný smog. Poloniny jsou také nejméně navštěvovaným národním parkem Slovenska, takže zážitek nekazí ani negativní dopady činnosti člověka na životní prostředí.

Tato lokalita je známá i svými dřevěnými kostely a unikátními rusínskými sakrálními stavbami. Většina z nich pochází ze 17. a 18. století a několik bylo původně postaveno bez jediného hřebíku. „Jejich autentická architektura je charakteristická bohatě zdobeným interiérem, jehož dominantou je ikonostas. Nacházejí se už jen v devíti obcích a jsou prohlášeny za národní kulturní památky,“ říká Zuzana Eliášová ze Slovakia travel.

Slovenská Sixtinská kaple

Ve Vysokých Tatrách musíte bezesporu zažít úchvatné výhledy z Lomnického štítu, na který se dostanete lanovkou ze Skalnatého plesa, nebo se za vysokohorskou turistikou můžete vydat přímo na nejvyšší vrchol Malé Fatry, kterým je Velký Kriváň. Za zvažení stojí i dvanáctikilometrová túra na Poludňový Grúň.

„Trasu na tento vrchol doporučuji začít na parkovišti Vratna, kde se po žluté turistické trase dostanete na Chatu na Grúni. Zde je možné se občerstvit a odpočinout si před cestou na vrchol.

Národní park Poloniny je známý dřevěnými kostely a unikátními rusínskými sakrálními stavbami.

Slovensko má i vlastní Sixtinskou kapli neboli dřevěný artikulární kostel v obci Kežmarok.

Pokračujete stále po žluté turistické značce až na Poludňový Grúň,“ dává tip Zuzana Eliášová.

A věděli jste, že se na Slovensku na Spiši nachází malá Sixtinská kaple? Tak se totiž přezdíval dřevěnému artikulárnímu kostelu v obci Kežmarok, který už více než tři staletí slouží jako Boží stánek a jehož vnitřní prostory se podobají kapli ve Vatikánu.

„Jedná se o neobvyklou sakrální stavbu, která svým významem a světovou hodnotou byla zařazena a zapsána do seznamu památek UNESCO. Milovníci umění se uvnitř setkávají na velkolepých hudebních koncertech a především je chrám přístupný široké veřejnosti, aby se podělil o svoji krásu,“ láká k návštěvě Zuzana Eliášová.

V městě Kežmarok se nachází také Kežmarský hrad, jenž je spojen se slovenskou „superwoman“ – Beatou Lasky, první ženskou turistkou v Tatrách. Podle pověsti ji její manžel právě kvůli této zálibě nechal uvěznit na Kežmarském hradě v hladomorně.

Bardejov – nejgotičtější město Slovenska

Za návštěvu stojí i starobylé lázeňské město Bardejov v Prešovském kraji, na severovýchodě Slovenska u polských hranic. Jeho historie sahá až do 13. století. Historií dýchající Bardejov je považován za nejgotičtější město Slovenska. Jeho středověké centrum je zapsané mezi lokality světového dědictví UNESCO.

„Největší pozornosti a popularitě návštěvníků se těší městská památková rezervace se svými skvosty: měšťanskými domy, bazilikou svatého Jiljí a starobyloou městskou radnicí. Všechny měšťanské domy lemující náměstí jsou vzácné a mají svoji historii. Mnohé si dodnes zachovaly původní gotickou dispozici a goticko-renesanční architektonické části,“ říká Štefan Hij, vedoucí kanceláře primátora města Bardejov.

K atraktivitě Bardejova přispívají i blízké, pouhé čtyři kilometry vzdálené Bardejovské Lázně. Zdejší minerální prameny hojivě působí na problémy zažívacího traktu, ale léčí se zde i řada dalších indikací. „Bardejov také láká na množství kulturně-společenských akcí, dřevěné kostelíky v okolí, zříceniny Zborovského hradu, množství cyklostezek,“ dodává Štefan Hij.

Tipy na akce:

POHODA FESTIVAL 2024

Letiště Trenčín, 11.-13. 7.

Letos odstartuje již 25. ročník největšího hudebního festivalu na Slovensku. Mezinárodní multizánrový open air festival se koná na trenčínském letišti a mimo koncerty nabízí nejrůznější workshopy, divadelní představení nebo umělecké instalace. Třídenní festival s možností campingu ve stanových táborech je díky přístupu organizátorů označován jako „zelený festival“.

V roce 2017 se dokonce stal vítězem Ceny evropských festivalů v kategorii Ekologická řešení.

BRATISLAVSKÉ

KORUNOVAČNÍ DNY

Bratislava, 16. 8. – 18. 8.

V někdejším uherském hlavním a korunovačním městě znovu ožije vznešená minulost. Během historického festivalu s korunovačním doprovodem, korunovační přísahou a rytířským turnajem se bude bratislavskými ulicemi procházet na 200 lidí v historických kostýmech. Součástí akce je bohatý doprovodný program včetně šermířských představení.

Milovníci historie by neměli vynechat ani Oravský hrad, který patří mezi nejvýznamnější památky hradního stavitelství na území Slovenska a mnozí ho pokládají za nejkrásnější hrad Slovenska. Původně malá pevnost ze 13. století nabírala postupem času na svém rozsahu až do dnešní podoby mohutného hradního komplexu. To zapříčinilo, že v něm najdete řadu

architektonickým stylů – od románského přes gotiku, renesanci, baroko až po moderní slohy. Rozsáhlý hradní areál vybudovaný na skále nad řekou Oravou má 154 místností.

Jednou z nejzajímavějších zdejších expozic je Mediátéka, která se věnuje filmům, pohádkám a seriálům natočeným na Oravském hradě. Nejstarším a zároveň nejznámějším filmem je Nosferatu, který byl natočený na motivy románu Brama Stokera Dracula.

Rodinná vinařství a salon vín

Milovníci vína by neměli vynechat návštěvu Tokajské vinařské oblasti a vychutnat si přírodní sladká aromatická vína. Oblast tvoří obce Bara, Čerhov, Černochoch, Malá Trňa, Velká Trňa, Slovenské Nové Mesto a Viničky.

„Tak jako Francouzi mají své oblasti Bordeaux nebo Champagne, tak i Slovensko se může pyšnit světovým unikátem, který souvisí s produkcí vína. Je jím tato nejmenší vinařská oblast na Slovensku,“ říká Zuzana Eliášová.

V oblasti můžete navštívit například moderní vinařství Grand Bari v obci Velká Bara nebo rodinné vinařství Ostrožovič, ve kterém v tufovéch sklepech zrají tokajské výběry. „Tokajský tufový sklep je specifický především tím, že dýchá a oproti běžným podzemním prostorům mívá vyšší teplotu, kolem deseti stupňů Celsia, a nižší relativní vlhkost. Od roku 2007 získala vína Ostrožovič odhadem 700 ocenění a více než 400 různých medailí,“ doplňuje Zuzana Eliášová.

Vína z celého Slovenska pak mohou návštěvníci ochutnat přímo v historickém centru Bratislavy. Právě v něm se nachází Národní salon vín a Muzeum vinohradnictví a vinařství. V nabídce je na jednom místě sto nejlepších slovenských vín.

Do poptávky po dovolených se ekonomická krize nepromítla. Česko i Slovensko zažívá rostoucí zájem o dovolenkové pobyty a lidé stále častěji vyhledávají i zážitkové cesty lodí nebo kombinování různých cílových destinací. Podle ředitelky společnosti Delta Reisen **Denisy Košárkové** navíc přibývá těch, kteří se nespokojí s průměrným zájezdem a připlatí si za nadstandardní služby.

Od dovolené chceme něco víc

Ředitelka agentury Delta Reisen říká, že klienti od níh vyžadují nadstandardní komfort.

Ochota utráčet za dovolenou je u Čechů opět na vzestupu. „Nálada je teď velice dobrá, a to nejen v Česku, ale i na Slovensku, kde také působíme,“ říká Denisa Košárková, podle níž byla loňská sezona ve srovnání s předchozími roky rekordní a čísla za letošní první kvartál naznačují, že mají znovu nakročeno k překonání rekordu.

Co za současným trendem růstu poptávky stojí?

Hrají v tom roli dva klíčové faktory. Zprv je to určitý hlad po cestování po dvou covidových letech, které de facto zamkly miliony lidí doma. Ti pak uspořené finance naplno využili vlani, kdy na dovolenou vycestovali, a bude tomu tak i letos. Druhým faktorem je změna vnímání dovolené. Většina populace považuje minimálně tu

letní za nedílnou součást svého života. A vlastně je to tak správně, protože žijeme v hektické době plné změn, stresu, kdy je potřeba na pár dní vypnout. Dovolená se vlastně stává určitou životní nutností.

Po covidových letech ale přišla výrazná ekonomická krize. Ta se na poptávce po dovolených neprojevila?

Máte pravdu, že v posledních letech se mnoha lidem zvýšily životní náklady, ale nepozorujeme, že by se to promítlo do menšího zájmu o dovolené. Spíš opravdu vidíme, že v době, kdy byly zavřené hranice, lidé ušetřili a tyto peníze teď do dovolené investují. A to jak ti, kdo jezdí do klasických destinací, jako jsou Řecko nebo Turecko, tak i nároční klienti, kteří vyhledávají nadstandardní zážitky a služby.

Když mluvíte o „náročných klientech“, kdo to vlastně je a jak velkou skupinu v Česku tvoří?

Nedá se přesně určit, kolik jich v Česku je, to nikdo změřené nemá. Ale s jistotou mohu říci, že tato skupina poměrně dynamicky roste. Jsou to lidé, kteří se nespokojí s týdenním pobytem v průměrném hotelu, kam doletí ekonomickou třídou z Brna. Zajímají se o to nejlepší, co daná destinace nabízí, požadují byznys třídu, soukromý transfer na letiště, variabilní délku pobytu.

My pro ně často vytváříme vlastní produkt na míru. Když klient přijde a řekne, že chce letět na Srí Lanku, klasická česká cestovka mu tam zařídí jeden hotel. My s ním ale můžeme naplánovat třeba čtyři místa v dané zemi nebo nakombinovat různé destinace. Víme, že Srí Lanka nemá tak okouzující moře, ale je dvě hodiny od Malediv, takže jsme schopni klientovi nabídnout třeba poznávací pobyt na Srí Lance ve čtyřech různých městech a pak mu zajistíme přelet na Maledivy, kde si odpočine.

Kolik je takový náročný klient ochotný za dovolenou zaplatit?

To je velmi různé. Ale vzpomínám si, že můj nejdražší zájezd byl za milion a půl pro dvě osoby na čtrnáct dní.

Kam to bylo?

Bylo to do Francouzské Polynésie. Klient samozřejmě letěl byznysovou třídou a spolu s místní agenturou jsme mu tam zařizovali konkrétní program na několika různých ostrovech. Máme velkou výhodu v tom, že na mnoha místech spolupracujeme s lokálními agenturami, které naši nabídku rozšíří o další služby.

Vaše společnost se mimo jiné soustřeďuje na prodej německých a rakouských zájezdů. Čím jsou specifické?

Trh na západ od nás je větší, cestovní kanceláře tam mají silnější kupní sílu a také vyšší standard nabízených služeb. Díky tomu si u nás klienti mohou vybírat z širší nabídky hotelů a desti-

nací, v podstatě není lokalita, kterou bychom jim nedokázali nabídnout. Zařídíme jim různé typy pokojů, které české cestovky k dispozici nemají. A díky tomu, že využíváme německých a rakouských cestovních kanceláří, dokážeme svým klientům zarezervovat zájezd i o třicet procent levněji než český trh.

Není u takových dovolených občas problém s jazykovou bariérou?

Originální dokumenty jsou v němčině, ale poskytujeme k nim vlastní český překlad a pro veškerou další komunikaci jsme klientům k dispozici na telefonické lince v češtině. Tuto potřebu už ale zaznamenáváme jen velmi sporadicky, většina našich klientů nemá problém se na místě domluvit s delegátem německé cestovky. A v klíčových destinacích máme i vlastní průvodce, kteří na daném místě žijí, ale mluví česky. Dokážou našim klientům poradit v dané lokalitě na základě svých zkušeností, znají místní prostředí a doporučí třeba výlety, kam se podívat. Je to pak úplně jiný zážitek.

Z jakých letišť se na „německé“ dovolené odlétá?

Ze všech blízkých německých letišť - z Drážďan, Norimberku a pak Vídně, ale v posledních letech přibývá i letů z Prahy, což samozřejmě ještě zvyšuje atraktivitu produktů.

Jak byste zhodnotila současnou situaci na českém trhu cestovního ruchu?

Konkurenční prostředí je letos extrémní, což souvisí se zvýšenou poptávkou, o které jsme mluvili. Na trh vstoupili noví hráči a ti stávající nechtějí přijít o své pozice. To znamená, že jsme aktuálně svědky tuhého boje o každého klienta. To je pro zákazníky pochopitelně dobrá zpráva. Pro nás je to motivace udržet laťku našich služeb na vysoké úrovni.

Jaké destinace jsou nejoblíbenější?

Nejvíce se prodávají Maledivy, Mexiko, Dominikánská republika, Emiráty. Z bližších zemí určitě Turecko a Egypt. Poslední dobou také roste zájem o dovolené v Řecku. A zajímavými destinacemi, u kterých jsme zaznamenali nárůst, je Zanzibar a Keňa, kde dokážeme nakombinovat pobyt s velmi lákavou návštěvou safari. Větší zájem je i o plavby, kde během týdenního pobytu navštívíte třeba čtyři země. Trendem je obecně vyhledávání pestřejšího programu na více různých místech.

Kdy je ideální si dovolenou objednávat?

Pokud si chcete vybrat opravdu něco pěkného, tak se samozřejmě vyplatí rezervovat si dovolenou s co největším předstihem. Letní je optimální nakupovat začátkem roku, kdy jsou nabídky nejširší a ceny nejnižší. Ale vzhledem k tomu, jak roste zájem o exotické destinace, už vlastně sezona není podmíněná létem, takže by se dalo říct, že sezonu máme svým způsobem celý rok.

Všechny cesty vedou do Santiaga

Obliba pěšího putování rok od roku roste. Přinejmenším to platí na nejznámější evropské poutní trase, jejíž cílem je španělské město Santiago de Compostela. Poté, co byla síť stezek zapsána na seznam světového dědictví UNESCO, počet poutníků raketově vzrostl. Do Santiaga putují lidé z celé Evropy i dalších kontinentů, mezi nimi řada Čechů.

Nejznámější a zřejmě nejfrekventovanější trasa do Santiaga je ta francouzská. Popularita roste také u portugalské cesty, která kopíruje pobřeží Atlantiku.

Pouť do Santiaga de Compostela si získala velkou oblibu už i u Čechů. Proslulá trasa je zapsaná i na seznamu světových památek UNESCO.

Dálkových poutních tras v Evropě přibývá. Zatím méně známé jsou například Stezky reformace, jejichž síť společnými silami buduje osm zemí včetně Česka. Pod názvem Husova cesta vznikla česká část stezky vedoucí od pražské Betlémské kaple do německého Bärnau, odkud lze pokračovat až do Kostnice. Celá trasa měří okolo 800 kilometrů a je součástí sítě, která propojuje místa připomínající známé evropské reformátory.

Kdo chce zůstat doma, může vyrazit na některou z šesti stezek Via Czechia. Ty propojují krajní body naší vlasti a vedou jak po severní i jižní hranici, tak středem země nebo po historickém pomezí Čech a Moravy. Stezky čítají dohromady přes deset tisíc kilometrů a vyzývají k poznávání krás rodné země pěšky, na kole, na běžkách anebo vodáckým splouváním. Trasy jsou vedeny tak, aby zahrnovaly i návštěvu více než stovky poutních míst.

Dálkových tras v Evropě dnes existuje velké množství a každý má možnost vybrat si podle své národy, kondice, rozpočtu a samozřejmě i času, který může chozením pěšky strávit. Zatímco putování do Santiaga má dnes charakter spíše masové turistiky, cesty v horách často znamenají několikadenní pobyt mimo civilizaci se vším, co k tomu patří. Pro začátečníky může být komfortnější projít křestem na některé z tras dostatečně vybavených turistickou infrastrukturou a zahrnujících rozumné převýšení.

Proč to dělájí?

Záměr vyrazit na dálkový pochod může být velmi odlišný. Pro někoho je to výlet s partou kamarádů, někdo si chce vyčistit hlavu nebo utéct do přírody od každodenních starostí. Jiní si tam chodí promyslet své další životní směrování anebo udělat zásadní rozhodnutí, ať už jde o kariéru, změnu, pořízení rodiny, anebo rozjezd podnikání.

Efekt putování je pro každého jiný, přesto má určité shodné rysy. Člověk se už po pár desítkách kilometrů zcela oprostí od drobných malicherností a začne se zabývat jen základními otázkami souvisejícími s jeho existencí: jídlo, spánek a vylučování. Z toho vychází potřeba najít správnou cestu, překonat případná zranění či útrapy, ustát strach z neznámého, udržet si dobrou náladu a celé si to hodně užít.

Kdy vyrazit

Cesty do Santiaga jsou poměrně dobře značené, symbolem je svatojacobská mušle ve žluto-modrém provedení, přičemž každá trasa se dá jít oběma směry. Nejznámější a zřejmě nejfrekventovanější je francouzská trasa, popularita roste také u portugalské cesty, která kopíruje pobřeží Atlantického oceánu a díky tomu má jen minimální převýšení. Nejpříjemnější čas vyrazit je na jaře a na podzim. V zimě bývají některé úseky v horách kvůli sněhu jen obtížně průchozí a o prázdninách pak jde o masovou turistiku v pravém slova smyslu.

V etapách, kde se spojuje několik tras, může proud poutníků připomínat známý Pochod Praha-Prčice. Někdy je obtížné sehnat ubytování a vytížené jsou také občerstvovací stanice, ať už jde o restauraci, bistro, anebo stánek u cesty.

Mít kde hlavu složit

Ubytovací zařízení na nejfrekventovanějších trasách jsou uzpůsobena potřebám poutníků. Největší tradici zde mají ubytovny, často provozované církví nebo obcí. Přespává se na palandách, v jedné místnosti může být ubytováno i několik desítek poutníků. Špunty do uší a páska přes oči jsou pro toho, kdo se chce aspoň trochu vyspat, naprostou nezbytností. Ubytovna bývá vybavena kuchyňkou, prostorem pro vyprání prádla a poplatek za lůžko je buď dobrovolný, anebo se pohybuje okolo 8-10 euro.

Nevýhodou je značně omezená kapacita lůžek, rezervace není možná a ubytování probíhá na

Cesty do Santiaga jsou poměrně dobře značené, symbolem je svatojakubská mušle ve žluto-modrém provedení

principu „kdo dřív přijde, ten dřív mele“. Ubytovny obvykle otevírají okolo 13. nebo 14. hodiny a často se před nimi tvoří fronty. Ti, kteří si chtějí své lůžko zajistit, tak ráno vyrazí už kolem páté hodiny, čímž spolehlivě zajistí budíček ostatním nocležníkům. Sami pak nasazují ostřejší tempo, aby překonali potřebné kilometry do další noclehárny.

Tomuto se přizpůsobil soukromý sektor, který vybudovat ubytovny obvykle o něco vyšší kvality, kde si lze lůžko objednat předem přes běžné ubytovací platformy. Výhodou je, že poutník může strávit většinu dne na cestě, zastavit se na zajímavých místech nebo promluvit s místními, a přitom má jistotu střechy nad hlavou. Cena za lůžko se pohybuje kolem 15-20 eur a ubytovatel často nabízí doplňkové služby za příplatek jako snídaně, večere či možnost použít pračku.

S plným žaludkem se jde lít

O nakrmení hladových poutníků se cestou stará široká škála podniků nabízejících vše od vlastního ovoce ze zahrádky až po plnohodnotné polední či večerní menu. Frekvence podniků záleží na hustotě osídlení daného regionu a může se v jednotlivých úsecích trasy poněkud měnit.

Je třeba počítat s tím, že cedule u cesty hlásající blízkost občerstvovny ani symbol restaurace v mapové aplikaci úplně negarantují, že na slíbeném místě ono občerstvení opravdu bude. Respektive že je v provozu a skutečně se tam i vaří. Stravování na cestě bývá někdy dobrodružné a nese aspekt překvapení. Zřejmě každému se aspoň jednou stane, že zakusí trochu hladu. Alternativou je nést si jídlo s sebou. Kdo má však v nohách pár set kilometrů a celou dobu na zádech batoh, velmi pečlivě váží, kolik věcí do něj uloží „navíc“.

Solidarita mezi poutníky

Na druhou stranu je třeba říct, že mezi poutníky vládne velká solidarita a ochota si pomáhat. Ať už jde o sdílení jídla, dobré rady, úsměvu, anebo povzbuzení v těžkých chvílích. Pro někoho jsou právě toto nejsilnější momenty, které si ze své pouti odnáší, stejně jako krátká setkání s místními.

Kredenciál a sbírání razítek

Pouť do Santiaga de Compostela zastřešuje oficiální kancelář, která poutníkům za symbolický poplatek před startem vydává takzvaný credenciál, česky průkaz poutníka. Do něj cestou sbírá razítka, ať už v kostelech, kavárnách, nebo ubytovnách. Pokud dokáže na posledních sto kilometrech před Santiagem získat alespoň dvě razítka denně, může si v cíli vyzvednout osvědčení o absolvování svatojakubské pouti.

Kancelář se nachází hned vedle katedrály, která je cílem poutní trasy. Zatímco pár let zpátky se na vydání certifikátu stály i dvouhodinové fronty, dnes lze vyplnit žádost prostřednictvím QR kódu a vše je otázkou dvaceti minut. Razítka v credenciálu jsou pak pro poutníka hezkou přípomínkou míst, na kterých se zastavil.

Díky těmto registracím poutníků sbírá kancelář údaje o počtech lidí, kteří do cíle dorazili. Zatímco před zápisem svatojakubské cesty na seznam UNESCO v roce 1993 putovalo do Santiaga de Compostela okolo dvou tisíc lidí ročně, v loňském roce si svůj certifikát vyzvedlo téměř 450 tisíc poutníků.

Toulky po Čechách

Kdo chce začít s pěším putováním na rodné hroudě anebo se kvůli neznalosti jazyka nechce pouštět za hranice, může zkusit některou z českých stezek. Musí však počítat s tím, že infrastruktura podél těchto cest má své limity, obzvlášť mimo hlavní sezonu.

Zatímco pouť do Santiaga se již dostala do zorného pole turistického průmyslu, stezky vedoucí přes Česko si nadále zachovávají spíše přírodní charakter. Pro toho, kdo nechce nocovat v přírodě, začíná dobrodružství už při hledání ubytování v malých obcích mimo hlavní turistické lokality. Putující může počítat se slušnou prověřkou svých měkkých dovedností od schopnosti improvizace až po vyjednávací taktiky.

Pro začátek může zkusit přesvědčit majitele kempu, aby spustil letní provoz o něco dříve a ubytoval ho z obchodního hlediska na jen málo lukrativní jednu noc. A se značnou pravděpodobností, že bude jediným hostem kempu.

Nocovat, anebo tábořit?

Další možností je sbalit si potřeby pro spaní venku. Znamená to pár kilo do batohu navíc, na druhou stranu tato varianta nabízí větší flexibilitu a svobodu. V Čechách lze nocovat venku téměř bez omezení, důležité je vyhnout se soukromým pozemkům a lokalitám s vyšším stupněm ochrany přírody.

Začínajícím poutníkům se doporučuje nastudovat rozdíl mezi nocováním, které zjednodušeně řečeno odpovídá spaní pod širákem bez rozdělení ohně, a tábořením. To obnáší stavbu stanu či jiného přístřešku a je možné jen na oficiálních místech jako například v kempu. Více k tomuto tématu čtenář nalezne například na webu stezek Via Czechia.

Evropské poutní trasy

Kdo by pak chtěl vyrazit za hranice, v Evropě najde řadu vyhlášených i méně známých poutních tras.

Například prastarou Cestu svatého Olafa tvoří osm stezek, které se sbíhají u Nidaroského domu v Trondheimu v Norsku.

Z italské Florencie až k bazilice svatého Petra ve Vatikánu vede Via di Francesco.

Také ve Francii se sbíhá několik tras – Les Chemins du Mont St-Michel tvoří šest stezek končících ve vesničce Genêts a poutníci tudy chodí už od středověku.

Další články o pěším putování najdete na blogu autorky www.kvartkova.cz.

Když do ráje, tak blízko a výhodně

Objevte Termální ráj v Nitrianském kraji a vychutnejte si blahodárné účinky termálních vod. Tento jižní kout Slovenska nabízí až 11 termálních koupališť a aquaparků, kde si můžete dopřát relax, množství zábavy i wellness zážitků.

Ve **Vadaš Thermal Resort Štúrovo**, největším termálním koupališti na Slovensku, vás čeká téměř 10 tisíc m² vodní plochy s vodními atrakcemi. Vyzkoušejte bazén s vlnobitím, toboganový park či jezero na wakeboardu. V nejjihnější obci Slovenska zažijte dokonalý wellness pobyt během celého roku ve **Wellness Hotel Patince**. Ideálním místem pro obnovu tělesné a duševní rovnováhy je **Thermalpark Nitrava Poľný Kesov**. Zdejší oddechový bazén se slanou vodou příznivě působí na klouby, cévní systém i pokožku. Letní vodní park s obrovským pirátským hradem, skluzavkami a línou řekou zabaví celou rodinu.

V **Thermál Nesvady**, které naleznete jen 9 km od města Nové Zámky, můžete relaxovat v geotermální vodě s příznivými účinky na pohybové ústrojí, nervový systém a pokožku. Zažijte unikátní atmosféru Mrtvého moře v **Termálním koupališti Podhájska** během celého roku. Odpočinout i zabavit se můžete na pěti letních koupalištích. Termální koupaliště **Štrand Nové Zámky** nabízí relax pro děti i dospělé, s množstvím vodních atrakcí a sportovišť. Koupaliště **Santovka wellness** vás okouzlí sedavými travertinovými bazénky ve stylu tureckých Pamukkale s termální vodou. V zrekonstruovaném **Ava Thermalparku Diakovce** zažijete také netradiční koupání pod hvězdnou letní oblohou. Klidnou atmosféru najdete na termálním koupališti **Margita-Ilona** nedaleko Levic, také na koupališti v Komárně i v obci Tvrdošovce.

Navštivte Nitrianský kraj a objevte jeho termální bohatství.

Díky mobilnímu aquapasu **Quappka** si termální ráj nyní užijete výhodněji. Stáhněte si Quappku a získajte slevy na vstupy a služby v termálních koupalištích Nitrianského kraje. Nezapomeňte využít i regionální slevy pro ubytované hosty.

Více na termalnyraj.sk

Dechberoucí výhledy v kombinaci s adrenalinem. To spojuje ferraty v Solnohradu.

Kouzelný víkend na pohádkových ferratách v Solnohradu

Dobrodružné ferraty na Poštovní louce a Dračí stěně zavádějí turisty do říše fantazie. Protože se nacházejí pouhé dvě hodiny jízdy autem od českých hranic směrem na rakouský Salcburk, dají se zdat během nezapomenutelného víkendu.

Drachenwand je první velká alpská hora, kterou vidíme z dálnice, když jedeme z Českých Budějovic do Salcburku. Strmě se zvedá nad jezerem Mondsee. Po jejím hřebenu vede vyhlídková zajištěná lezecká cesta Drachenwand Klettersteig.

O pár kilometrů dál za jezerem Wolfgangsee se zařezává do náhodní planiny Postalm divoká soutěska Postalmklamm. Skrze ní vede stejnojmenná trasa, která vstupuje do temného vodního pekla.

Zábavná a divoká soutěska Postalmklamm

Vzrušující lezení, velkolepá soutěska, nádherné vodopády, divoká krajina. To jsou hlavní důvody, proč byste se měli vydat do hlubokého skalního zářezu. Pro pohodlné ferratisty je důležité, že od parkoviště se k ferratě přijde za pár minut a návrat z kopce trvá jen pár desítek minut po pohodlné lesní cestě.

Německy kostrbatý název Postalmklamm Klettersteig znamená asi tolik, že jde o zajištěnou cestu skrz rokli pod Poštovní horskou loukou. Postalm je rozlehlá rovinatá horská oblast nazvaná podle poštovních koní z Ischlu, které sem majitelé vyháněli na pastvu.

Když byl Bad Ischl letní rezidencí rakouského císaře, bylo potřeba mnoha poštovních kočárů i jezdců, a tím pádem i mnoha koní. V létě se přiváděli poštovní koně na pastviny, aby se zotavili, a tak vznikl název Postalm (Poštovní pastvina). Dnes se pod tímto názvem rozumí největší souvislá horská pastvina v celém Rakousku. Kromě dřívější Postalm zahrnuje ještě louky Lienbachalm, Einbergalm, Wiesleralm, Thoralm, Pitschenbergalm a mnohé další.

Průstup ferratou trvá tři hodiny. S přestávkami na kochání, svačinu, čůrání a focení to bude o hodinu až dvě více. Zkrátit ji lze o hodinu tím, že vynecháme dvě horní ferratové sekce. Obejdeme je po vyznačené lesní pěšině. Ze spodní nejdelší sekce nelze uniknout jinudy než dopředu nebo nazpátek po stejných lanech, po kterých jsme postupovali vpřed.

“

Zábavné lezení, velkolepá soutěska, nádherné vodopády, divoká krajina. To jsou hlavní lákadla Postalmklammu.

1. SEKCE: ROKLE POSTALMKLAMM

**Obtížnost: většinou B až C,
na závěr několik metrů C/D**
Časová náročnost: 3 hodiny

Od parkoviště sejdem po stezce vyšlapané ve strmém lesním svahu za pár minut k začátku ferraty. Stezka začíná za informační tabulí se zákresem celé ferraty.

Přes potok Russbach vede impozantní lanový most Seufzerbrücke (Most vzdechů). Každý, kdo ho překoná vysoko nad vodou, si opravdu oddechne. Ačkoliv přes něj kráčíme po prkénkách mezi dvěma lany, dalším lanem nad hlavou pro jistění a ještě jedním k přidržení, houpání v korunách stromů dělá hned na začátku dobře jen málokomu.

Lesem sestoupíme k potoku a podél lan traverzujeme vysoko nad vodou po skalních lavicích k Hangelbrücke (Zavěšený most). Tvoří ho dvě lana nad sebou akorát na dosah dospělého člověka a pět kolmo visících tlustých sisalových lan na přidržení. Balancování je nutné, strach nejspíš přijde sám. Tento most je psychicky nejnáročnější atrakcí v Postalmklamm.

Na druhé straně potoka se ocitneme v kolmých stěnách vysoko nad dnem úzké soutěsky, pod sebou slyšíme hučící vodu a ve vzduchu je cítit vlhkost. Chvilí traverzujeme proti proudu potoka, poté strmě a docela náročně sestoupíme o pár metrů a pokračujeme v traverzu po mokré tmavé skále Schwarzes Loch (Černá díra). Pod slabým vodopádem se příliš nezdržujeme, abychom nepromokli, a přicházíme k další atrakci.

Překrok zvaný Gattsprung (Gattův skok) je pojmenovaný po horském vůdci Stefanu Gattovi, který ferratu vymyslel, realizoval a pak po ní vodil své klienty, ale také ji opravoval. Kdo je vysoký nejméně 185 centimetrů, ten rokli překročí, protože v nejužším místě se stěny přibližují na pouhých 1,6 metru. My ostatní musíme buď skákat, nebo se zavěsíme na lano pomocí karabiny a přeručkujeme na druhou stranu.

Následuje velmi strmá a hladká skalní plotna zvaná Spiegel (Zrcadlo). Její překonání ovšem není nic těžkého, protože nás přes ni převádí linie kramlí a je zajištěná lanem.

Pokračuje úžasný traverz vysoko nad úzkou soutěskou po přirozených skalních policích. Na druhé straně potoka sledujeme nádherné závojové vodopády spadající kolmo do naší rokle. Strmě sestoupíme ke zdálky viditelnému Wasserfallbrücke (Vodopádový most). Zkušně ho přejdeme po prknech upevněných na lanech a s jisticím lanem nad hlavou.

Mezi dvěma vodopády stoupáme zčásti pěšky a částečně po zajištěných skalních stupních Karstquellwand (stěna Krasové vyvěračky). Vodopád vpravo totiž vyvěrá přímo ze skály. Mohutnější Wieslerfall (vodopád na Wieslerově potoce tekoucí z Wieslerovy louky) tvoří unikátní koryto, kde se střídají jezírka s přepady.

Ocelové lano končí v lese přivázané na mohutném stromě nad skalami. Dobře značená a prošlapaná lesní stezka míří cikcak vzhůru. Po levé ruce pozorujeme Wieslerfall. Sejdem i do jeho koryta, abychom se podívali na spodní Grosse Badewanne a horní Kleine Badewanne (Velkou a Malou koupací vanu), což jsou laguny přerušující kolmý vodopád. Dá se v nich opravdu vykoupat, ale voda je ledová.

2. SEKCE: STĚNA GAMSLECKENWAND

**Obtížnost: delší úseky dosahují D,
těžká varianta je F (Ize ji vynechat)**
Časová náročnost: 1/2 až 3/4 hodiny

Po lesní pěšině můžeme pokračovat podél potoka stále vzhůru a dojdeme na konec ferraty už bez lezeckých úseků.

Nadšení ferratisté ovšem vstupují do stěny Gamsleckenwand (Stěna, kterou olizují kamzíci). Mnoho silných mužů si nejdříve vyzkouší F-variantu, která byla dlouhá léta nejtěžší ferratou světa a dodnes patří mezi špičku. Většina ovšem doleze jen pod převis a už nemá sílu a odvahu přes něj přelézt. Vrací se tedy pokorně dolů a vybere si lehčí směr.

Začíná se u krabice Steigbuch (kniha na podpisy ferratistů). Mírně převísle stěny střídají vodorovně traverzy, přelézá se zavěšený skalní blok ukotvený na ocelových lanech a z levé dolní části stěny se postupně dopravujeme na pravé temeno, kde ferrata končí v lese.

3. SEKCE: ÚDOLÍ WIESLERGRABEN

Obtížnost: maximálně B/C
Časová náročnost: 1/2 hodiny

Nad skalní stěnou Gamsleckenwand jdeme doleva lesem po stezce. Narazíme znovu na potok, který jsme již viděli níže jako vodopád Wieslerfall. Buď můžeme odbočit po pěší cestě přímo nahoru a vynechat poslední ferratovou sekci, nebo pokračujeme doleva.

Po úbočí Wieslergraben (Wieslerovo údolíčko) se pohybujeme přes skalky zajištěné kovovým lanem. Sestoupíme k lanovému mostku nad temnou lagunou Dschungelbrücke (Most skrz džungli). Poslední adrenalinový úsek vede po laně s rukama nad hlavou po jisticím laně.

Návrat na parkoviště

Od konce ferraty Postalmklamm Klettersteig jdeme do kopce lesem stále vlevo, až narazíme na vodorovnou lesní sváznici. Po ní se dáme doprava a po chvíli dojdeme na silnici k Postalm. Scházíme po silnici a poté po staré úvozové vpravo vedle ní až na parkoviště, kde máme auto.

Doprava

- Postalm je vyvýšená náhorní planina, přes níž vede placená alpská silnice spojující Lammertal bei Abtenau a Strobl am Wolfgangsee. Nejvyšší bod silnice je sedlo Lienbachsattel (1304 m n. m.).
- Autem přijedeme po dálnici A1 z Linze směrem na Salzburg. Sjedeme do Regau a dál směrem Gmunden - Bad Ischl - Strobl a nahoru do horského údolí po silnici na Postalm. Mýtné se platí podle počtu osob v autě.
- Mýtné neplatí cyklistě. Placení mýta se lze vyhnout, pokud odstavíme auto pod mýtnicí a k začátku ferraty si vyšlápeme značenou lesní cestou. Nebo můžeme využít Postbus.

Místo, kde se dotknete nebes

Nechte se vtáhnout do země v srdci Himálaje. Nebe splývá s horizontem a nejvyšší vrcholky hor dosahují téměř až ke hvězdám. Zní to možná jako klišé z cestovního katalogu, ale drtivá většina návštěvníků propadne kouzlu Nepálu tak, že ho nejen neradi opouštějí, ale mají navíc nutkavou potřebu se sem co nejdříve vrátit. Možná za to může neskutečná směsice etnik, jazyků a náboženství. A možná jen povaha místních obyvatel. Ztělesněná ochota, vřelost, radost ze života, který není v jedné z nejchudších zemí světa rozhodně jednoduchý.

V Himálaji se nachází osm z 14 osmitisícových vrcholů. Na cestu po horských trailech ale musíte mít zkušeného průvodce.

Jakmile přistanete v hlavním městě Káthmándú, začnete vnímat jeho neobyčejnou atmosféru. Každý krok je tady skoro jako cesta do minulosti. Tradice a modernita se prolínají v jednom tanci. Všude vnímáte nekonečný proud života, který Nepál tak jedinečně charakterizuje. Vůně i pachy. Jeden nebo dva dny se vám z Káthmándú točí hlava, ale pak nastane čas vyrazit. Dál za město. Objevit krásu Himálaje v plné síle. Vydat se někam na trek. Což je i hlavní důvod, proč sem většina turistů zavítá.

Jste v zemi, ve které se nachází osm z 14 osmitisícových vrcholů. Rozhodně byste měli aspoň pár z nich spatřit na vlastní oči. V tomto směru je Nepál jako velká cukrárna - vstoupíte a nevíte, co ochutnat dřív. Protože nutně chcete všechno. Jen nemáte jistotu, jak to „bude chutnat“. „Existují ale čtyři zajímavé treky, ze kterých si vybere téměř každý. Jen varování: Nepál je velmi návyková země, vyzkoušíte jednou a budete se chtít vrátit,“ říká cestovatelka Marie Lollok Klementová, kterou můžete také znát jako Děvče z hor.

Annapurna panorama trail

Nejjednodušší trek z těchto tipů je zároveň i nejkratší. Přesto s výhledy, které si rádi necháte doma zarámovat a pověsit jako obraz na stěnu. Z Pokhary, druhého největšího města Nepálu, se sem dostanete za dva dny převážně pěší chůze a stoupání po kamenných schodech. Hlavním lákadlem treku je vyhlídkový vrchol Poon Hill, s výškou lehce přes tři tisíce metrů. Většinou se sem vyráží na východ slunce, které krásně ozáří nejvýchodnější nepálskou osmitisícovku Dhaulagiri a postupně odkryje i hřeben Annapuren. Z Poon Hill pak vyrážíte po opravdu panoramatické hřebenové trase, kdy máte Annapurny stále jako na dlani. Proto název „panorama trail“. Ideální čas na trek je jaro, kdy ve velkém kvetou rododendronové stromy. Celé lesy. Ostatně rododendron je nepálskou národní květinou. Za další den až dva se můžete vrátit do Pokhary, pokud nechcete pokračovat dál ve směru Annapurna Basecamp nebo Mardi Himal trail.

Annapurna circuit

Bezespornu nejznámější trasa v celém Himálaji. Často zařazena do „top 10“ treků světa. Okruh, při kterém pěšky celý masiv Annapuren obědíte. Málokdo už dnes chodí kompletní trasu, jež zabere 30 dní. Většina trekařů vyráží z Besishaharu nebo Dharapani a mají za cíl jediné: přejít přes sedlo Thorong La ve výšce 5416 m n. m. Trek zakončí buď v posvátném Muktinathu, nebo o den později v Jomsonu, odkud malým letadýlkem odlétají do Pokhary a dále do Káthmándú. Přitom hlavně tady platí, že i samotná cesta může být cíl. Během 12 dní projdete pestrou paletu různorodých scenérií, od deštného lesa a rýžových polí po téměř horskou poušť, sníh a led. A nastoupáte neskutečných devět tisíc výškových metrů.

Děvče z hor

Marie Lollok Klementová

■ **Štíty, hřebeny a skály má zaryté hluboko v mysli, jako správné děvče z hor. Horám se věnuje na školení, besedách i přednáškách. Jsou i její kanceláři. Jako průvodkyně v nich strávila 800 dní, dál se vzdělává a překvapivě u toho všeho dál nosí sukni.**

■ **Do Nepálu s ní můžete letos vyrazit zase až na podzim, mezitím si máte možnost vybrat na jejich stránkách menší i větší výpravy pro dospělé i děti. Více na Devcezhor.cz.**

Občerstvení a spánek po cestě si můžete dopřát především u místních. Ačkoliv jejich život v horách není jednoduchý, jsou velice pohostinní.

Pod Everest

Putování do základního tábora pod nejvyšší horu světa vede oblastí obývanou Šerpy. Asi nejznámějším nepálským etnikem. A trek má řadu dalších nej - startuje na letišti v Lukle, proslaveném svou extrémně krátkou přistávací dráhou. Za dva dny dojdete do Namche, legendární kupecké osady a při ranní procházce nad Namche už rovnou můžete spatřit vrchol Everestu. A přitom to ještě pár dní potrvá, než se dostanete pod něj a můžete se vyfotit v Everest Basecampu.

Pokud nemáte rádi trasy vedoucí stejnou cestou zpátky, zamiřte ještě přes průsmyk Cho La (5420 m n. m.) k fotogenickému jezeru Gokyo. I ve výšce 4750 m n. m. si tady můžete dát kávu z pákového presovače nebo čerstvě upečené sladké pečivo. A z vrcholu Gokyo Ri (5357 m n. m.) opět koukat na Everest, taky na Lhotse nebo Makalu. Trek patří k těm náročnějším hlavně proto, že začíná ve vyšší nadmořské výšce a několik dní se budete pohybovat nad pěti tisíci metry nad mořem. Zcela mine te rýžová políčka, ale o to více budete obklopeni ledovci a sevěři v opravdovém srdci Himálaje.

Království Mustang

Jste sice politicky v Nepálu, ale jinak nemá oblast bývalého samostatného království Mustang s Nepálem nic společného. Dostanete se do srážkového stínu himálajského hřebene, do tibetské pohraniční oblasti a de facto do vysokohorské pouště. O stromy a zeleň tu bude nouze, zato vás obklopí buddhistické stavby, modlitební mlýnky a opravdu autentické vesnice připomínající středověk. Denně budete mít na dlani hřeben Annapuren, ale budete se pohybovat ve výškách kolem tří a půl až čtyř tisíc metrů nad mořem. Po několika dnech dojdete do opevněného hlavního města Lo Manghangu. Na treku můžete navštívit

některý z původních buddhistických klášterů, včetně nejstaršího tibetského kláštera na světě, pocházejícího z osmého století.

Rady na cestu

Na všech těchto trekových trasách najdete více či méně komfortní zázemí formou spaní pod střechou u místních obyvatel. A domácí kuchyni, rozhodně pestřejší, než je pouze nepálské ná-

Horská panorama-ta se protínají v Himálaji s duchovním světem. K němu neodmyslitelně patří tibetské kláštery.

rodní jídlo dal bhat, tedy čočka s rýží. Maso je vzácné, nicméně o zeleninu není nouze a Nepálky používají suroviny pěstované na vlastní zahrádce, často v bio kvalitě. Skvělý způsob, jak nasát autentickou atmosféru místního života.

Pro všechny treky v Nepálu je vyžadováno povolení, takzvaný permit. Liší se podle konkrétní trasy a regionu, který chcete navštívit, a je důležité si je předem zajistit. Získání permitů je obvykle možné prostřednictvím místních turistických agentur nebo přímo na úřadech v Káthmándú či jiných větších městech. Cena se odvíjí podle oblastí (drahý permit v řádu stovek dolarů je například do Mustangu), na většině treků je navíc vyžadován povinný místní průvodce.

Nepál je jedna z nejhudších zemí světa, kde turistický ruch tvoří značnou část příjmu místních obyvatel. Myslete na to, že trekování v Himálaji není jen ukrajování kilometrů a výškových metrů, focení se v pětitisícových sedlech nebo u cedulí v horolezeckém výškovém táboře. Ale taky o pomoci místním a o proniknutí do srdce nepálské kultury. Velmi brzo tady ztratíte pojem o čase a necháte se pohltit ze všech stran. Připravte se na dobrodružství, které vám změní život. Nepál čeká s otevřenou náručí.

Inzerce

Letní dovolená na Liptově bez starostí? Objevte oázu zážitků v Demänovské Rezortě pod Tatrami!

- family friendly apartmány
- aquapark zdarma
- minizoo, letní kino, denní program
- úžasné restaurace Pinus a Safran

Rezervujte si svůj pobyt plný výhod již nyní: demanovarezort.cz

HN063520

PYTLOUN

HOTELS

Skvělé zážitky

V PYTLOUN HOTELS

Harrachov
Pytloun Wellness Hotel
Harrachov ****

Rodinný pobyt

od **8.880 Kč** za rodinný pokoj / 3 dny.
 Ubytování včetně polopenze, vstupu
 do wellness centra a masáže pro rodiče.

Liberec
Pytloun Grand Hotel
Imperial****

Romantika pod Ještědem

od **3.155 Kč** za osobu / 3 dny.
 Ubytování v luxusním pokoji včetně
 romantické večeře s lahví vína.

Hasištejn
Pytloun Wellness Hotel
Hasištejn ****

Wellness & Relaxace v Krušných horách

od **2.980 Kč** za osobu / 3 dny.
 Ubytování včetně polopenze a denně
 neomezeného vstupu do wellness centra.

Rezervace:

+420 778 701 293

reservations@pytloun-hotels.cz

www.pytloun-hotels.cz

Zažijte jižní Moravu. Naplno a s atraktivní slevou

Kraj plný vinic prozářených sluncem, laskaví a pohostinní lidé i neodolatelné sportovní a turistické cíle, včetně měst se zajímavou historií. Nejen tyto výsady každoročně přitahují na jižní Moravu tisíce návštěvníků. Je bezesporu jednou z nejatraktivnějších destinací, již má nejspíš každý Čech na seznamu s podtitulem „tohle musím zažít“. Nejlepší čas pro realizaci takového plánu může být právě teď. Jihomoravský region si totiž máte možnost užít za velmi výhodnou cenu.

Lednicko-valtický areál, Pálava, Moravské Toskánsko, Moravský kras či Brno. Impozantní hrady a romantické zámky. Jedinečné výhledy i pestré sportovní vyžití – to je jen základní výčet lákadel Jihomoravského kraje. Nadchne rodiny s dětmi, milovníky adrenalinu i ty, kteří se chtějí jen kochat fotogenickou krajinou a odpočívat ideálně se sklenkou dobrého vína. Řadu z těchto atraktivních cílů si už každý může dopřát za zvýhodněnou cenu. Stačí se jen vybavit digitální slevovou kartou MojaKarta. A ubytovat se v tomto regionu alespoň na dvě noci.

Karta, která otvírá dveře k zážitkům

Proč platit plnou cenu, když to jde i jinak? S trumfovou kartou pro výlety po jižní Moravě si můžete nejen leccos dopřát, ale také hodně ušetřit. MojaKarta přináší množství slevových nabídek velmi pestrého charakteru. Vybírat si můžete podle lokality, případně podle vašich osobních preferencí. Následně se máte možnost vydat za koupáním, wellness, sportem i na historické památky.

Jak to funguje

Abyste si mohli začít vychutnávat jižní Moravu se slevovými benefity, navštivte nejprve webovou stránku MojaKarta.cz. Tady naleznete nejen přehled všeho, co si můžete dopřát se slevou, ale také jednotlivé kroky, jak postupovat.

Prvním, kterým byste měli v případě zájmu začít, je založení karty. Jednoduše to udělejte přímo na webu, registrace vás nic nestojí. Podmínkou pro to, abyste mohli čerpat slevy, je volba ubytování z pestré nabídky na webu www.mojakarta.cz. Vyberte si některou z útulných variant a zůstaňte na místě alespoň dvě noci. Každý z ubytovatelů vám při check-inu MojaKartu následně aktivuje. Pak už máte možnost čerpat i všechny příjemné benefity. Stačí jen ukázat QR kód v mobilu a slevy jsou vaše.

mojakarta

Kam se můžete s MojaKartou vydat

Záleží jen na vás, co je vašemu naturelu nejbližší. Nabídky můžete filtrovat podle lokality ubytování nebo podle toho, co si přejete zažít. Přinášíme malou ochutnávku právě dostupných slev.

ZÁMEK SLAVKOV

Kde: Palackého náměstí 1, Slavkov u Brna

Sleva 50 procent na prohlídkový okruh, červen až září

Rezidenci slavného rodu Kouniců vystavěli na přelomu 17. a 18. století. Součástí areálu byl už tenkrát velkolepý park v módním stylu francouzských barokních zahrad, který dodnes patří k nejvýznamnějším ukázkám historické zeleně na Moravě.

Zámecké interiéry jsou plné šik fresek, štuk, umělecké sochařiny a obrazů. První místa v soutěži interiérové krásy vyhrávají sál Předků, Rubensův sál a kaple svatého Kříže. Zcela výjimečný je centrální oválný Historický sál, v němž památného 6. prosince 1805 uzavřeli příměří mezi Francií a Rakouskem. Více na www.zamek-slavkov.cz.

LEVANDULOVÁ FARMA STAROVIČKY

Kde: Starovičky 350

Sleva na vstup 50 procent, platná od 8. 6. do 31. 7.

Starovičky a levandule k sobě patří už od roku 2014. Tehdy zde farmář Stanislav Bíza se svojí nejbližší rodinou vysadil více než 40 tisíc keřků levandule. Pole, které se nachází v srdci jižní Moravy, v blízkosti Lednicko-valtického areálu, se stalo fenoménem. Levandule jsou ve Starovičkách pěstovány s BIO certifikací, tedy bez chemického ošetření. Takhle tu pěstují rovnou několik odrůd této rostliny. Po sklizni všechny levandule zpracovávají velmi šetrným způsobem tak, aby dosáhli co nejvyšší kvality květů, které dále využívají pro výrobu potravinových, šicích, relaxačních a kosmetických výrobků. Více na www.levandulezmoravy.cz.

SINGLETRAIL MORAVSKÝ KRAS

Kde: Kopeček 771, Jedovnice

Sleva 300 korun na pronájem elektrokola na den, červenec až září

Singletrail Moravský kras, to jsou úzké stezky budované dle speciální metodiky, díky které jsou dokonalým místem pro akční pobyt v místní nádherné přírodě. Jednosměrné stezky pro horská kola jsou citlivě zasazené do terénu a zažijete na nich opravdovou zábavu. Vlní se mezi stromy, nikdy nevedou dlouho rovně, moc z kopce ani do kopce. V protisměru nikoho nepotkáte, nepřekáží vám pěší turisté. Zkrátka to můžete rozjet na maximum. Více na singlekras.cz.

ZÁMECKÁ VĚŽ MORAVSKÝ KRUMLOV

Kde: Zámecká 1, Moravský Krumlov

Sleva na vstup 100 procent, celoročně (kromě ledna)

S MojaKartou můžete využít volný vstup na zámeckou věž s jedinečným výhledem do okolí. V současné době se zámek pyšní výstavou 20 velkoformátových pláten Slovanské epopoje od moravského rodáka, fenomenálního symbolisty a ikony vrcholné secese Alfonse Muchy.

V rozsáhlém zámeckém anglickém parku rostou vzácné jehličnany. Je to perfektní místo na piknik. Taky tu můžete poznat, jak se hraje discgolf – hit posledních let. Více na mucha-epojej.cz.

Tannheimer Berge – nejkrásnější kout Alp?

Horské údolí Tannheimer Tal je považováno za nejkrásnější v Evropě. V Tyrolsku na rakousko-německé hranici vidí turisté vše, co si spojují s Alpami. Bílé vápencové štíty, zelená údolí, modrá jezera, pohostinné horské chaty a zvonící ovčí stáda.

Do hor Tannheimer Berge, které patří do skupiny Algavských Alp (Allgäuer Alpen), chodí hlavně lokální znalci. Pro místní turisty je to „tajný tip“, o který se ovšem rádi podělí s ostatními.

Důvodem utajení před cizinci je fakt, že pohoří leží mimo hlavní dálniční tahy. Pokud už někdo váží cestu do Alp, má v okolí na výběr lokality zvučných jmen a vysokých hor, jako je Innsbruck, Garmisch-Partenkirchen, Sölden nebo Oberstdorf.

Přítom je to z Prahy přes Řezno a Mnichov do Tannheimu pouhých 500 kilometrů a z hranic od Rozvadova dokonce jen 350 kilometrů.

5 nejlepších kruhových výhledů

1. Aggenstein je nejdůležitější bavorsko-tyrolský hraniční vrchol. Za pěkného počasí sem chodí opravdu velké množství návštěvníků, protože 360stupňový výhled odtud je nejlepší v celých Tannheimer Berge a jeden z nejlepších v celých Algavských Alpách. Vidět je celé pohoří a jako na dlaní máme také Bavorskou nížinu. Ideální základnou pro výstup na půvabnou horu je Bad-Kissinger-Hütte, na kterou snadno přijdeme po stezce Tannheimer Höhenweg. Poslední pasáž pod vrcholovým křížem Aggenstein je členitá a kamenitá. Bezpečnost zlepšuje řetěz přípevněný ke skálám.

2. Neunerköpfe je vrchol, na který vede lanovka z městečka Tannheim. Nádhernému rozhledu do údolí Tannheimer Tal dominuje malebné jezero Haldensee a nad ním skalní hradba nejvyšších hor.

3. Schochenspitze se tyčí jako majestátní hora, a vyžaduje proto velkou námahu, abyste se na ni dostali. Odměnění vás fantastickým výhledem na tři tyrkysová jezera – Lache, Trauplsee a Vilsalplsee – korunovaným nádherným alpským

panoramatem. Na výstup a sestup si vyhraďte nejméně pět hodin. Klikaté horské stezky vedou od Landsberger Hütte.

4. Bschiesser také neukáže výhled zadarmo. Pěšky je třeba zdolat výškový kilometr nahoru i dolů. Na sedmihodinovou túru budete potřebovat pevné boty, nepromokavé oblečení, dost jídla a pití. Rozhled shora je ovšem fenomenální. Zdá se, že sousední hory Iseler a Ponten jsou nadosah. Před vámi se rozprostírají zelenobílé Algavské Alpy a pod nohama máte malebné údolí Tannheimer Tal.

5. Krinnenspitze je dobře dostupná pomocí lanovky. Letos se ovšem pravděpodobně nerozjede, protože provozovateli chybí zaměstnanci. Jelikož hora má velké převýšení, lze doporučit, abyste výstup z údolí rozdělili na dva dny a přenocovali na chatě Edenalpe či nedaleké Gräner Ödenalpe. Na vrcholu se před vámi rozprostře alpské panorama s nádherným výhledem na štít Rote Flüh a zářící jezero Haldensee.

Horské chaty

Základnami pro turistické výlety do Tannheimských hor jsou chaty, které slouží k ubytování a také jako restaurace. Všechny poskytují levné přespání v takzvané matrazenlager, což jsou společné noclehárny, kde návštěvník dostane dvě deky a polštář a sám si musí přinést takzvaný hüttensack, kterému u nás říkáme spíše vložka do spacáku. Stejně opatření platí ve všech alpských chatách z hygienických důvodů. V některých chatách lze objednat i dražší pokoje se dvěma až čtyřmi lůžky s běžným povlečením.

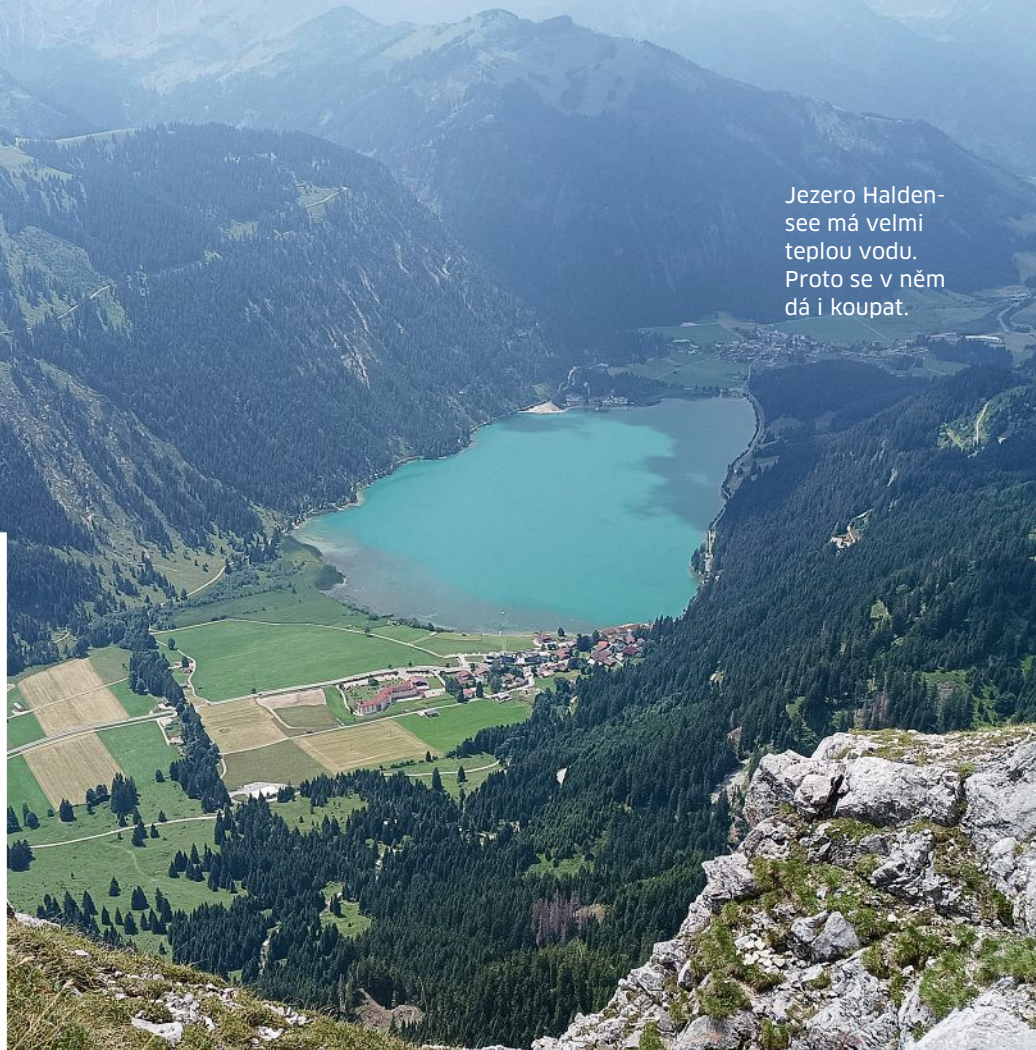
Podle toho, kam míříte, se můžete ubytovat v Gimpelhaus (soukromá chata), Otto-Mayr-Hütte (DAV), Füssener Hütte (soukromá), Bad Kissinger Hütte (DAV) a Vilser Alm (soukromá). Tannheimer Hütte (DAV) se od roku 2016 rekonstruuje a ani letos ještě nebude otevřena. Výhoda chat ve vlastnictví Německého alpského spolku tkví ve slevách. Ubytování pro členy jakéhokoliv alpského spolku stojí polovic. Nejvíce českých návštěvníků je tradičně organizováno v OEAV (Rakouském alpském spolku).

Do hor Tannheimer Berge, které patří do skupiny Algavských Alp (Allgäuer Alpen), chodí hlavně lokální znalci.

Jezero Haldensee má velmi teplou vodu. Proto se v něm dá i koupat.

Koupání v horském jezeru Haldensee

Pod horami se leskne velké jezero Haldensee s velmi teplou vodou. Uřícení a zpocení horolezci i turisté ho mají stále před očima, byť hluboko v údolí. Na břehu je přes léto otevřený kemp a vedle něj vodní svět na hladině horského jezera.

Údolí, ve kterém se jezero Haldensee rozlévá, tvořilo hranici dvou jazyků, ze kterých se později vyvinula spisovná němčina, alemanštiny (dnes má nejbližší ke švýcarské němčině) a bavorštiny (původní jazyk Rakušanů, Bavorů a německy mluvících Čechů).

Bezpečné horolezectví

Horolezecké skály v Tannheimer Berge patří k nejlépe zajištěným v Alpách. Lezení je zde velmi bezpečné, a tudíž v některých dnech zde leze víc horolezců, než chodí turistů.

Vede tady více než stovka horolezeckých túr všech stupňů obtížnosti. Většina z nich má pět až deset délek. Rozuměj – horolezci určují délku výstupů podle toho, kolikrát natáhnou padesátimetrové lano a přitáhnou na něm svého spolulezce, než se dostanou na vrchol.

Mezi absolutní horské klasiky, které zleze každý horolezec, jenž sem zavítá, patří jihovýchodní stěna na Gimpel, západní rampa na Rote Flüh a chatový hřeben na Hochwiesler. Obtížnost mají okolo 4, což je tak akorát pro rekreační horolezce.

Obtížnost horolezeckých túr

Horolezci pro svoji orientaci klasifikují výstupy podle obtížnosti od jedničky do dvanáctky: 1-2 zvládají začátečníci nebo turisté s doprovodem horského vůdce, 3-5 jsou standardní túry rekreačních horolezců, 6-7 lezou horolezci, kteří pravidelně trénují, ale lezou jen pro zábavu, 8-11 jsou čísla vyhrazená pro tvrdě trénující sportovce. 12 vylezl jediný člověk na světě Adam Ondra.

Sto let starý výstup na Gimpel

Nejpopulárnější výstup v Tannheimer Berge je Südostwand Gimpel. Vede v pevné vápencové skále a přirozeně prochází všemi slabinami stěny. Nejtěžší místa dosahují stupeň 3+. Leze se stěnou, zářezem, přes malý převis, komínem, spárami i položenými plotnami. Výstup není ani dlouhý, ani krátký, ani úplně lehký, ale je krásný. Použijete na něm všechny lezecké dovednosti, které umíte. Občas narazíte na starou rezavou skobu, ale všechna důležitá místa a samozřejmě také stanoviště jsou zajištěna moderními lepenými skobami. Pár ošemetných úseků se hodí zabezpečit vlastním jištěním. Jsou k tomu dobré vklíněnce, friendly a pár smyček.

Cestu dokončil Toni Freudig se spolulezci 1987, ale spodní část vylezli již Erank Kretschmann, O. Leixl a V. Schwerin roku 1920.

Scházíme po značené Normální cestě východním hřebenem. Sestup vyžaduje pozornost, jistý krok a trochu odvahy. Na několika místech slézáme skalními výšvihy nebo je slaňujeme.

Rampa na Rote Flüh je vlastně komín

Westwandrampe na Rote Flüh nevede rampou, jak by se zdálo podle názvu výstupu, ale jakýmsi skalním korytem. Nejhezčí úsek se line kupodivu komínem. Dvě trojkové délky překonávají strmý, pevný, čistý, suchý a úchopový pilíř, který jakoby zázrakem vyrůstá uvnitř vlhkého komína. Lezení má vyrovnanou obtížnost 3.

Končí pak na severozápadním hřebeni, po kterém stoupá ferrata Friedberger Klettersteig. Napojme se na ni a dojdeme k vrcholovému křížu. Scházíme po značené Normální turistické cestě k Judenscharte.

Skalní pilíř nedaleko chaty

Hüttengrat na Hochwiesler je ideální cesta pro první nebo poslední den horolezeckého zájezdu do Tannheimerských hor. Od chaty Gimpelhaus pod ní dojdeme za 20 minut. K tomu připočítáme pět krátkých, výborně zajištěných lezeckých tras obtížnosti 4+ a tři rychlá slanění. Tato kombinace dělá z Hüttengratu cíl na odpoledne, poté co jsme právě dorazili na chatu, nebo na dopoledne, když z chaty odcházíme do údolí.

Tři charaktery zajištěných cest

Kromě horolezeckých radovánek si v Tannheimer Berge můžeme užít tři zajímavé ferraty. Každá má úplně jiný charakter:

Friedberger Klettersteig

Perfektní pro ferratové začátečníky, nenáročná na lezení a s nádherným panoramatem – to je Friedberg. Lanovkou vyjedeme na Füssener Jöchle a pak stále po úzkém hřebeni přes pět vrcholů se dostaneme na dominantní Rote Flüh. Když se ocitneme na vrcholku, zůstaneme jako opaření civět na ještě větší Gimpel v těsném sousedství. Takový pohled se naskytne jen málokdy. Jednoduchý sestup míří po značené cestě na Gimpelhaus.

Lachenspitze Nordwand

Pokud máte sílu a kondici, je tato ferrata túrou snů. Dobrá práce nohou, dostatečná síla paží a nebát se výšek jsou základní předpoklady k tomu, abyste si výstup užili. Výhled na tři jezera osladí zážitek z překonávání těžkých skal. Lehký sestup vede k Landsberger Hütte.

Südsporn Köllenspitze

Jižní ostruha na nejvyšší vrchol Tannheimer Berge není procházka parkem, ale dlouhá a těžká ferrata. Pro zkušené lezce jsou ovšem kolmé pasáže a exponované přechody silným požitkem. Pěší sestup míří na Gimpelhaus.

V Tyrolsku na rakousko-německé hranici vidí turisté vše, co si spojují s Alpami. Bílé vápencové štíty, zelená údolí, modrá jezera a zvonící ovčí stáda.

Slovníček – abychom si rozuměli

■ **Turistická cesta / Steig – značená trasa, po které se chodí pěšky, ale místy je možné, že bude nutné překonat krátké úseky pomocí žebříku, kovového lana nebo kramle zabetonované do skály**

■ **Zajištěná cesta / ferrata / Klettersteig – trasa v horolezeckém terénu, která je stabilně zajištěná ocelovými lany a dalšími pomůckami, které slouží k usnadnění výstupu a zároveň jištění pomocí vlastního ferratového setu**

■ **Horolezecká cesta / Kletterroute / Tour – horolezecká túra vyžaduje lezení s lanem, karabinami a ostatními lezeckými pomůckami, návrat vede často slaněním**

9 NEJVYŠŠÍCH HOR

■ **1. Kellenspitze** též Köllenspitze nebo Me-tzenarsch 2238 m n.m.

Pěší výstup ze západu od sedla Nesselwängler Scharte vyžaduje místy lehké horolezecké zkušenosti. Od jihu stoupá těžká ferrata.

■ **2. Gimpel** 2176 m n.m.

Normální cesta po východním hřebeni je regulérní horolezecký výstup obtížnosti 2, což znamená, že většina lidí se při cestě nahoru jistí pomocí lana a karabin a během sestupu slaňuje.

■ **3. Gehrenspitze** 2163 m n.m.

Dlouhé stoupání vede od jihozápadu ze sedla Gehrenjoch. I zde se staví turistům do cesty několik menších skal, kde musí použít kromě nohou i ruce.

■ **4. Rote Flüh** 2108 m n.m.

Normální cesta ze severu od Judenscharte připomíná svým zajištěním výstup na Sněžku. Lanové zábradlí doplňují schody vysekané do skály. Od západu přichází po hřebeni dlouhá, ale lehká ferrata.

■ **5. Kellenschrofen** 2091 m n.m.

Zřídka navštěvovaný odlehlý vrchol je dostupný pouze horolezecky, nejlépe od jihu skrz mokré a lámavé skalní komíny.

■ **6. Schäfer** též Kleiner Gimpel 2060 m n.m.

Východním hřebenem ze sedla Nesselwängler Scharte vede nepříjemný výstup a ještě horší sestup. Travnaté výčnělky nad propastí, lámavá suť a skalní výšvihy horolezecké obtížnosti 2 – to vše bez reálné možnosti jištění.

■ **7. Grosse Schlicke** 2059 m n.m.

Dlouhá pěší cesta od chaty Otto-Mayr-Hütte se klikatí nejprve lesem, poté pastvinami a nakonec jižním skalnatým úbočím. Bezpečná chůze je nutná.

■ **8. Schneid** též Schneidspitze 2009 m n.m.

Normální cesta od severu ze sedla Gehrenjoch je lehká pěší túra. Trasa po západním hřebenu ze sedla Sabachjoch vyžaduje na několika místech lezecké dovednosti.

■ **9. Gaichtspitze** 1986 m n.m.

Nejjihnější vrchol celého pohoří Gaichtspitze je dostupný z několika směrů z údolí Weissenbach a Lechtal a také s Höfener Alm, kam jezdí lanovka. Poslední kus cesty vede strmým skalnatým žlebem, ve kterém je natažené lano pro přidržení.

Polska

POLISH
TOURISM
ORGANISATION

Šťastnou
cestu!

■ www.poland.travel

Více zážitků za méně peněz

Otevřete si cestu k více než 50 nejlepším turistickým atrakcím v celém Karlovarském kraji zcela ZDARMA a objevujte snadněji!

100+
památek
a atrakcí

📍 Galerie umění Karlovy Vary - ZDARMA

Papilonia - Motýlí dům Karlovy Vary

ZDARMA

Aquaforum Františkovy Lázně

ZDARMA

Vánoční dům & Muzeum medvídků
Karlovy Vary

ZDARMA

Chebský hrázděný statek Milíkov

ZDARMA

Všechny výhody a online objednávky

karlovyvarecard.cz

